

Krishnadas Sreshthina

Graha ghanti

गृहशान्ति

Sanskrit

Paper - Printed

1961 Sambat (114 years old)

64 Folio

10.5" x 4.9"

Complete

॥ * ॥ अथ ग्रहशांतिप्रारंभः ॥ * ॥

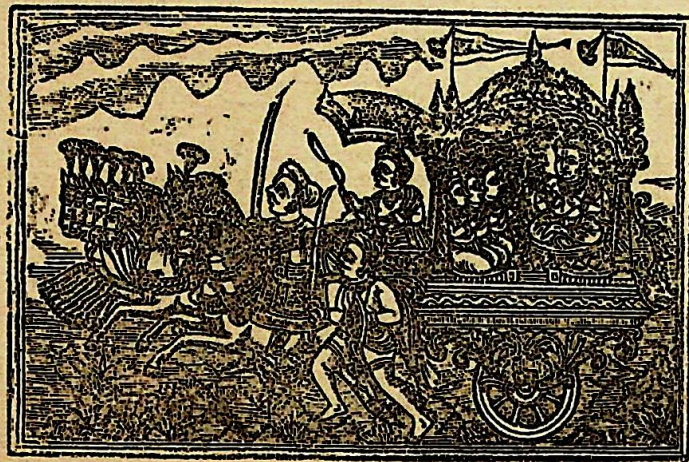

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ अथ ग्रहशांतिपद्धतिप्रारम्भः ॥ ॐ नत्वाजीवनरामशर्मपितरं
वागीश्वरीं श्रीगुरुं हैरं बं गिरिजापतिं गणपतिं ध्यायन्परां देवताम् ॥ मातृस्थापनपूजना
भ्युदयिकः श्राद्धैर्युतांप्रस्फुटां संक्षिप्तां ग्रहशांतिपद्धतिमहं कुर्वेसतांप्रीतये ॥ अथादा
वाचार्यः शुचिः सन्न हस्तमात्रं चतुरंगुलोनत्रतं होमानुसारावधिकं वा मध्योनत्रतं समे
खलं स्थंडिलं कृत्वा ततः स्थंडिलादिदिग्भागे कुड्यसमीपे रक्तवस्त्राच्छादितं मातृ
स्थापनार्थं सुपीठं निर्माय तदुपरि पंचोर्ध्वाः पंच तिर्यक् ब्रीहिभिर्यवैर्वा रेखाः कृत्वा
ताभिः षोडशकोष्ठात्मकं मंडलं विधाय तेषु षोडशाक्षतपुंजान्कृत्वा तत्संलग्नकुड्यादौ
पूर्वभागे सप्तघृतधाराः नात्युद्धितनीचाः कृत्वा तासामुपरि कुंकुमबिंदुभिर्विभूषयेत् ॥
ततः स्थंडिलादीशानदिग्भागे सपादहस्तपरिमितां भूमित्यक्त्वा शुक्लवस्त्राच्छादितं
द्विहस्तपरिमितं ग्रहपीठं निर्माय तदुपरि तंडुलैर्नवकोष्ठात्मकं मंडलं विधाय तेषु ॥

वृत्तमंडलमादित्ये चतुरस्रं निशाकरे ॥ मही पुत्रे त्रिकोणं स्याद्बुधे वैबाणसन्निभम् ॥ गुरौ
च पट्टिशाकारं पंचकोणं तु भार्गवे ॥ धनुराकृति मन्दे च शूर्पाकारं तु राहवे ॥
केतवे तु ध्वजाकारं मंडलानि क्रमेण तु ॥ इति कुंकुमेन मंडलानि सल्लिख्य तेषु च
मुष्टिमात्राऽभग्नश्चेततंडुलैर्नवपुंजान् कृत्वा तन्मध्ये तद्ब्राह्मणतश्च वक्ष्यमाणक्रमेण यथा
स्थानमधिदेवादिस्थापनाथ पुंजान् कुर्यात् ॥ ततः स्नातः कृताह्निकः क्रोधलोभा
दिवर्जितः सुवासाः सपत्नीको यजमानः प्राङ्मुख उदङ्मुखो वा उपविश्य कृताच
मनः कृतांजलिश्च सन्स्वेष्टदेवगुरुगणपतिनमस्कारपूर्वकं संकल्पं कुर्यात् ॥ तद्यथा
सुमुखश्चैकदन्तश्च कपिलो गजकर्णकः ॥ लम्बोदरश्च विकटो विघ्ननाशो विनाय
कः ॥ १ ॥ धूम्रकेतुर्गणाध्यक्षो भालचन्द्रो गजाननः ॥ द्वादशैतानि नामानि

१. अष्टमुष्टिभवेत्कंचित्कंचिदष्टौ च पुष्कलमिति । २. दिने प्राङ्मुखः रात्रौ उदङ्मुखः शिवकार्ये सर्वदेवोदङ्मुखः ।

यः पठेच्छृणुयादपि ॥ २ ॥ विद्यारंभे विवाहे च प्रवेशे निर्गमे तथा ॥ संग्रामे
 संकटे चैव विघ्नस्तस्य न जायते ॥ ३ ॥ शुक्लांबरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भु
 जम् ॥ प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥ ४ ॥ लाभस्तेषां जयस्तेषां कुत
 स्तेषां पराजयः ॥ येषामिंदीवरश्यामोहदयस्थो जनार्दनः ॥ ५ ॥ अभीप्सितार्थ
 सिद्धयर्थ पूजितो यः सुरासुरैः ॥ सर्वविघ्नहृते तस्मै गणाधिपतये नमः ॥ ६ ॥ सर्व
 मंगलमांगल्ये शिवे सर्वार्थसाधिके ॥ शरण्ये त्र्यंबके गौरिनारायणिनमोस्तुते ॥ ७ ॥ स
 र्वदा सर्वकार्येषु नास्तितेषाममंगलम् ॥ येषां हृदि स्थो भगवान् मंगलायतनं हरिः ॥ ८ ॥
 तदेवलग्नं सुदिनं तदेव ताराबलं चंद्रबलं तदेव ॥ विद्याबलं दैवबलं तदेव लक्ष्मीप
 ते तैर्घ्रियुगं स्मरामि ॥ ९ ॥ यत्र योगीश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्द्धरः ॥ तत्र श्रीर्विजयो
 भूतिर्ध्रुवानीतिर्मतिर्मम ॥ १० ॥ सर्वेष्वारंभकार्येषु त्रयस्त्रिभुवनेश्वराः ॥ देवादिशंतुनः

ब्र.शां.
॥२॥

सिद्धिं ब्रह्मेशानजनादनाः ॥ ११ ॥ वक्रतुण्डमहाकायसूर्यकोटिसमप्रभ ॥ अविघ्नं कुरु
मेदेवसर्वकार्येषुसिद्धिदः ॥ १२ ॥ श्रीमन्महागणाधिपतयेनमः श्रीलक्ष्मीनारायणा
भ्यांनमः उमामहेश्वराभ्यांनमः शचीपुरंदराभ्यांनमः मातापितृभ्यांनमः ॐ तत्स
दद्येत्यादि देशकालौ संकीर्त्यामुकमासेऽमुकपक्षेऽमुकतिथावमुकवासरेऽमुककर्मप्रा
रम्भनिमित्तं सूर्यादिनवग्रहाणामीश्वराद्यधिदेवतानामग्न्यादिप्रत्यधिदेवतानां गणे
शादिपंचलोकपालानामिन्द्रादिदशदिक्पालानां प्रीतये अभीप्सितकामनासिद्धचर्थ
सकलदुरितोपशान्तये मातृस्थापनपूर्वकं नवग्रहमखकर्माहं करिष्ये ततः आशुः
शिशानइत्यनुवाक्येन आनोभद्राइत्यनुवाक्येनवाशांतिपाठंकुर्यात् ॥ ॐ आशुः शि
शानोवृषभोनभीमोघनाघनः क्षोभणश्चर्षणीनाम् । संक्रंदनोनिमिषऽएकवीरः शतै
सेनाऽअजयत्साकमिन्द्रः ॥ १ ॥ इत्यादि आनोभुद्राः क्रतवोयंतुविश्वतोर्दब्धासोऽअर्परी

पद्मः

॥२॥

तासऽउद्भिदः ॥ देवानोयथासदमिद्वृधेऽसन्नप्रायुवोरक्षितारोदिवेदिवे ॥ १ ॥ देवानाम्भ
 द्रासुमंतिर्ऋजूयतान्देवानां९रातिरभि नोनिवर्तताम् ॥ देवानां९सकख्यमुपसेदिमावयं
 देवानऽआयुःप्रतिरन्तु जीवसे ॥ २ ॥ तान्पूर्वयानिविदाहूमवेयहम्भगम्मित्रमदितिन्दक्ष
 मस्त्रिधम् ॥ अर्यमणंवरुणं८सोममश्विनासरस्वतीनः सुभगामयस्करत् ॥ ३ ॥ तन्नः ॥
 तन्नोवातोमयोभुवातुभेषजन्तन्मातापृथिवीतत्पिताद्यौः ॥ तद्ग्रावाणः सोमसुतोमयो
 भुवस्तदश्विनाशृणुतंधिष्ण्यायुवम् ॥ ४ ॥ तमीशानम् ॥ तमीशानअगतस्तस्स्थुषस्स्प
 तिन्धियञ्जिन्वमवसेहूमहेवयम् ॥ पूषानोयथावेदसामसद्वृधेरक्षितापायुरदब्धः स्वस्तये
 ॥ ५ ॥ स्वस्तिनऽइन्द्रोवृद्धश्रवाः स्वस्तिनः पूषाविश्ववेदाः ॥ स्वस्तिनस्ताक्षर्योऽअरिष्टने
 मिः स्वस्तिनोबृहस्पतिर्दधातु ॥ ६ ॥ पृषदश्वामरुतः पृश्निमातरः शुभंय्यावानोविदथेषु
 जग्मयः ॥ अग्निजिह्वामनवः सूरचक्षसोविश्वेनोदेवाऽअवसागमन्निह ॥ ७ ॥ भद्रंकर्णेभिः

अ.शां.
॥३॥

पद्.

शृणुयामदेवाभद्रम्पश्येमाक्षभिर्यजत्राः ॥ स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवा९सस्तनूभिर्व्यशेम
हितंय्यदायुः ॥८॥ शतमिन्नुशरदोऽअन्तिदेवायत्रानश्चक्राजरसन्तनूनाम् ॥ पुत्रासोय
त्रपितरोभवन्तिमानोमद्वचारीरिषतायुर्गन्तोः ॥९॥ अथपूजनक्रमः ॥ आचम्यप्राणाना
यम्यप्राङ्मुखोपविश्य अक्षतकुशान् गृहीत्वा ॐ तत्सदद्य मासपक्षाद्युलिख्य अमुक
गोत्रोऽमुकशर्मावर्मागुप्तोवाहं अमुककर्मप्रारंभनिमित्तं गणपतिदुर्गाश्रीसहितगौर्यादि
षोडशमातृः पूजयिष्ये इतिवाक्यंकृत्वादक्षिणकरानामिकयास्पृशेदक्षतपुंजान् ॥ ॐ ग
णपतिरास गायसि पद्मासि शच्यसि मेधासि सावित्र्यसि विजयासि जयासि देवसेनासि

स्वधा ९	माता ११	लो. मा. १२	स्वाहा १०
देव ८	कुल १६	पद्मा २	सावि ५
जया ७	धृति १३	गौरी १	विजया ६
तुष्टि १५	मेधा ४	शची ३	पुष्टि १४

स्वधासि स्वाहासि मातासि लोकमातासि धृतिरसि
पुष्टिरसितुष्टिरसि आत्मकुलदेवतासि श्रीरसि ॥ ततो

१ देवाभिमुखः ।

॥३॥

क्षतमादाय मध्यवायौ-गजवक्रगणाध्यक्ष सर्वविघ्नविनाशन ॥ लंबोदरत्रिनेत्राढ्यआग
च्छगणनायक ॥ १ ॥ ॐ गणानां त्वागणपतिर्हवामहे प्रियाणां त्वाप्रियपतिर्हवामहे ॥
निधीनां त्वानिधिपतिर्हवामहे वसोममआहमजानिगर्भधमात्वमजासिगर्भधम् ॥ १ ॥
ॐ भूभुवःस्वः गणपते इहागच्छेह तिष्ठ ॥ मध्येनैर्ऋत्ये-हिमाद्रितनयां देवीं वरदां
भैरवप्रियाम् ॥ लंबोदरस्य जननीं गौरीमावाहयाम्यहम् ॥ १ ॥ आयंगौः पृश्निरक्रमीदस
दन्मातरं पुरः ॥ पितरं च प्रयत्स्वः ॥ १ ॥ ॐ भूभुवःस्वः गौरीहागच्छेह तिष्ठ मध्ये आग्नेयां
सुवर्णाढ्यां पद्महस्तां विष्णोर्वक्षस्थले स्थिताम् ॥ त्रैलोक्यपूजितां देवीं पद्मा मावाहयाम्य
हम् ॥ २ ॥ ॐ हिरण्यरूपाऽऽषसो वीरोकऽऽभविद्रुदधिः सूर्यश्च ॥ आरोहतं वरुणमित्र
गऽर्तततश्चक्षाथमादितिं दितिं च मित्रोऽसिवरुणोऽसि ॥ २ ॥ ॐ भूभुवःस्वः पद्मे इहागच्छेह
तिष्ठ ॥ बाह्यपश्चिमप्रथमे-उत्पलाक्षीं सुवदनां शशिकुण्डलधारिणीम् ॥ देवराजप्रियां भद्रां

ग्र.शां.
॥४॥

शचीमावाहयाम्यहम् ॥ ३ ॥ ओं कदाचनस्तरिरसिनेन्द्रसश्वासिदासुखे ॥ उपो
पेन्नुमघवन्भूयऽइन्नुतेदानंदेवस्यपृच्यते ॥ ३ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः शचीहागच्छेहतिष्ठ ॥
बाह्यपश्चिमद्वितीये-वैवस्वतप्रफुल्लाभाममलेंदीवरस्थिताम् ॥ बुद्धिप्रसादिनींसौम्यां
मेधामावाहयाम्यहम् ॥४॥ मेधांमेवरुणोददातुमेधामग्निःप्रजापतिः ॥ मेधामिन्द्रश्चवा
युश्चमेधांधाताददातुमेस्वाहा ॥ ४ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः मेधेइहागच्छेहतिष्ठ ॥ दक्षिणबाह्य
प्रथमे-जगत्स्रष्ट्रींजगद्धात्रींपत्नीरूपेणसंस्थिताम् ॥ ॐकाराक्षींभगवतींसावित्रीमाह्व
याम्यहम्॥५॥ ओतत्सवितुर्वरेण्यं भर्गोदेवस्यधीमहि ॥ धियोयोनः प्रचोदयात् ॥५॥
ॐ भूर्भुवःस्वः सावित्रि इहागच्छेहतिष्ठ ॥ दक्षिणबाह्यद्वितीये-दैत्यक्षयकरींदेवींदेवानां
चाभयप्रदाम् ॥ गीर्वाणवंदितांदेवीं विजयामाह्वयाम्यहम् ॥६॥ ओंविज्यंधनुः कपर्दिनो
ब्विशल्योबाणवाँउत ॥ अनेशन्नस्ययाऽइषवऽआभुरस्यनिषंगथिः ॥ ६ ॥ ॐ भूर्भुवः

पदः

॥४॥

स्वः विजयेइहागच्छेहतिष्ठ ॥ बाह्योत्तरमूर्ध्नि विष्णुरुद्रार्कशक्रादिगीर्वाणेषुव्यवस्थि
 ताम् ॥ त्रैलोक्यवंदितां देवीं जयामावाहयाम्यहम् ॥ ७ ॥ ॐ याते रुद्रशिवा तनूरघोरापाप
 काशिनी ॥ तयानस्तन्वाशंतमयागिरिशंताभिचाकशीहि ॥ ७ ॥ ओं भूर्भुवः स्वः जये
 इहागच्छेहतिष्ठ ॥ उत्तरेऽधः कोष्ठे बाह्ये-मयूरवाहनारूढांशक्तिखड्गधनुर्द्धराम् ॥ आवाह
 ये देवसेनां तारकासुरमर्दिनीम् ॥ ८ ॥ ओं देवानां भद्रासुमतिर्ऋजूयतां देवानां ॥ ९ ॥ रातिरभि
 नो निवर्तताम् ॥ देवानां ॥ सख्यमुपसेदिमावयन्देवान आयुः प्रतिरंतु जीवसे ॥ ८ ॥ ओं भू
 भुवः स्वः देवसेनेइहागच्छेहतिष्ठ ॥ बाह्ये ईशानकोणे-कव्यमादाय सततं पितृभ्यो या प्रय
 च्छति पितृलोकां चितां देवीं स्वधामावाहयाम्यहम् ॥ ९ ॥ ॐ पितृभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधा
 नमः पितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधानमः प्रपितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधानमः
 अक्षन्नपितरोमीमदंतपितरोतीतृपंतपितरः पितरः शुन्धध्वम् ॥ ९ ॥ ओं भूर्भुवः स्वः

स्वधेइहागच्छेहतिष्ठ ॥ ब्राह्मेग्निकोणे-हविर्गृहीत्वासततंदेवेभ्योयाप्रयच्छति ॥ वह्निप्रि
यातुसास्वाहासमागच्छतुमेध्वरे ॥ १० ॥ ओंस्वाहायज्ञंमनसः स्वाहोरोरंतीरक्षात्स्वा
हा ॥ द्यावापृथिवीभ्यांस्वाहाव्वातादारभेस्वाहा ॥ १० ॥ ॐभूर्भुवः स्वः स्वाहेइहाग
च्छेहतिष्ठ ॥ पूर्वस्यांप्रथमकोष्ठे-भूतग्राममिमंकृत्स्नं मयाप्रीत्यादितंपुरा ॥ त्रैलोक्यपू
जितां देवीं मातरं चाह्वयाम्यहम् ॥ ११ ॥ ओंआपोऽअस्मान्मातरः शुंधयंतु घृतेननोघृ
तप्वः पुनंतु ॥ विश्वंरुहिरिप्रम्प्रवहंतिदेवीरुदिदाभ्यः शुचिरापूतऽएमिदीक्षातपसो
स्तनूरसितान्त्वाशिवां सगमाम्परिदधे भद्रंवर्णंपुण्यम् ॥ ११ ॥ ओंभूर्भुवः स्वः मा
तरिहागच्छेहतिष्ठ ॥ पूर्वस्यांद्वितीये-आवाहयेल्लोकमातृजगत्पालनसंस्थिता ॥ शक्रा
द्यैर्वदितादेवी स्तोत्रपाठाभिचारकैः ॥ १२ ॥ स्वाहायज्ञंवरुणः सुक्षत्रोभेषजंकरत् ॥
अतिच्छंदाऽइन्द्रियं बृहदृषभोगैर्नव्ययोदधुः ॥ १२ ॥ ओंभूर्भुवः स्व लोकमातरिहाग

च्छेहतिष्ठ ॥ मध्येवायुकोणे-मनस्तुष्टिकरीं देवीं लोकानुग्रहकारिणीम् ॥ सर्वकामसमृ
 द्धचर्थधृतिमावाहयाम्यहम् ॥ १३ ॥ यत्प्रज्ञानमुतचेतोधृतिश्चयज्ज्योतिरंतरमृतं प्रजा
 सु ॥ यस्मान्नऋते किंचन कर्म क्रियते तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु ॥ १३ ॥ ॐ भूर्भुवः
 स्वः धृते इहागच्छेहतिष्ठ ॥ बाह्येनैर्ऋत्यकोणे-प्रणतानां हिलोकेस्मिन्पुत्रपुष्टिसुखप्र
 दाम् ॥ भक्तेभ्यश्चापि वरदां पुष्टिमावाहयाम्यहम् ॥ १४ ॥ ॐ रयिश्च मेरायश्च मे पुष्टं च मे पु
 ष्टिश्च मे विभुच मे प्रभुच मे ॥ पूर्णं च मे पूर्णतरं च मे कुयवं च मे क्षितं च मे व्रं च मे क्षुच्च मे
 यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥ १४ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः पुष्टे इहागच्छेहतिष्ठ ॥ बाह्ये वायव्यकोणे
 आवाहयामितां तुष्टिं सर्वलोकसुखप्रदाम् ॥ संतोषभावनां देवीं रक्षणीये ध्वरे मम ॥
 ॥ १५ ॥ त्वष्टा तुरीयोऽद्भुतऽइन्द्राग्नीपुष्टिवर्द्धना ॥ द्विपदाच्छंदऽइन्द्रियमुक्षागौनवयो
 दधुः ॥ १५ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः तुष्टे इहागच्छेहतिष्ठ ॥ मध्ये ईशानकोणे-त्वमात्मा देहितां दे

ग्र.शां.
॥६॥

विसर्वकामफलप्रदा ॥ वंशरक्षणकर्त्री च आगच्छागच्छमेध्वरे ॥ १६ ॥ प्राणायस्वा
हाऽपानायस्वाहा व्यानायस्वाहा चक्षुषेस्वाहा श्रोत्रायस्वाहा वाचेस्वाहा मनसे स्वाहा ॥
ओं भूर्भुवःस्वः आत्मकुलदेवते इहागच्छेहतिष्ठ ॥ १६ ॥ ओं अस्मेवोऽस्तिवन्द्रियम
स्मेनृम्णमुतक्रतुरस्मेवर्चा ॐ सिसंतुवः ॥ नमो मात्रे पृथिव्य नमो मात्रे पृथिव्याइ
यन्तेराज्यं तासि यमानोध्रुवोसिवरुणः कृष्येत्वाक्षेमायत्वारय्येत्वापोषायत्वा ॥ १ ॥
इति षोडशमातृप्रार्थना ॥ एवम्प्रत्येकमावाहनस्थापने कुर्यात् ॥ ततः सप्तघृतधारासु
प्रथमत आरभ्य ॥ ओं शं च्यैनमः शचीमावाहयामि स्थापयामि ॥ १ ॥ ओं लक्ष्म्यैनमः
लक्ष्मीमावाहयामि स्थापयामि ॥ २ ॥ ॐ धृत्यैनमः धृतिमावाह ॥ ३ ॥ ॐ मेधायै
नमः मेधामावाह ॥ ४ ॥ ॐ प्रज्ञायैनमः प्रज्ञामावा ॥ ५ ॥ ओं पुष्ट्यैनमः पुष्टि

पद्.

॥६॥

१ श्रीयैनमः ।

मावाहयामि० ॥ ६ ॥ ओंसरस्वत्यैनमः सरस्वतीमावा० ॥ ७ ॥ ततस्तासां प्रतिष्ठां
 कुर्यात् ॥ ॐ तदस्तु मित्रावरुणातदग्रे शंयोरस्मभ्यमिदमस्तु शस्तम् ॥ अशीमहिगा
 धमुतप्रतिष्ठान्नमो दिव्ये बृहते सादनाय ॥ १ ॥ मनोज्ञतिर्जुषतामाज्यस्य बृहस्पतिर्यज्ञ
 मिमंतनो त्वरिष्ठं यज्ञं समिमंदधातु ॥ विश्वे देवासऽइह मादयन्तामो ३ प्रतिष्ठ ॥ २ ॥
 मनोज्ञतिर्जुषतामाज्यस्येति मनसा वा इदं सर्वमाप्नन्तन्मनसैवैतत्सर्वमाप्नोति बृहस्पति
 र्यज्ञमिमंतनो त्वरिष्ठं यज्ञं ९ समिमन्दधात्विति यद्विबृडन्तत्सन्दधाति विश्वे देवासऽइह मा
 दयन्तामिति सर्वैर्विश्वे देवाः ॥ सर्वेणैवैतत्संदधाति स यदिकामयेतद्ब्रूयात्प्रतिष्ठेति ॥
 ॥ ३ ॥ एष वै प्रतिष्ठानामयज्ञो यत्रैते न यज्ञे न यजन्ते सर्वमेव प्रतिष्ठितं भवति ॥ ४ ॥ गौ
 र्यादिषोडशमातरः गणेशः वसोर्द्धारा सहिताः सुप्रतिष्ठिता वरदा भवन्तु ॥ इत्यक्षते
 नावकीर्य एकदैवप्रतिष्ठां कुर्यात् ॥ ततः पाद्यादि गृहीत्वा प्रथम आरभ्य ॥ गणपत

येनमः एतानिपाद्यार्धाचमनीयस्नानीयपुनराचमनीयानि ॐ गणपतयेनमः इदम
नुलेपनं ॐ गणपतयेनमः इमानिपुष्पाणि ॐ गणपतयेनमः एतानिधूपदीपनैवेद्याचम
नीयतांबूलपूगीफलदक्षिणानमस्काराणि ॐ गणपतये नमः० ॥ ॐ गौर्यै नमः० ॥ ॐ प
द्मायै नमः० ॥ ॐ शच्यै नमः० ॥ ॐ मेधायै नमः० ॥ ॐ सावित्र्यै नमः० ॥ ॐ विजयायै
नमः० ॥ ॐ जयायै नमः० ॥ ॐ देवसेनायै नमः० ॥ ॐ स्वधायै नमः० ॥ ॐ स्वाहायै
नमः० ॥ ॐ मातृभ्यो नमः० ॥ ॐ लोकामातृभ्यो नमः० ॥ ॐ धृत्यै नमः० ॥ ॐ पुष्ट्यै
नमः० ॥ ॐ तुष्ट्यै नमः० ॥ ॐ आत्मकुलदेवतायै० ॥ ॐ श्रियै नमः० ॥ इतिपाद्या
दिभिः प्रत्येकमर्चयेत् ॥ गुडपक्वान्नादिनैवेद्यं दद्यात् ॥ फलमर्घ्यदक्षिणामुखवासं
च स्थापितदेवताभ्यः परिकल्पयामि ॥ ततः श्रीफलं देवताभिमुखं कृत्वा रूपं देहि
जयं देहि भाग्यं भवति देहि मे ॥ पुत्रान् देहि पशून् देहि सर्वान् कामांश्च देहि मे ॥ १ ॥ पत्रं

पुष्पं फलं तोयं रत्नानि विविधानि च ॥ गृहाणाध्यं मया दत्तं देहिमे वाञ्छितंफलम्
 ॥ २ ॥ फलेनफलितंसर्वं त्रैलोक्यं सचराचरम् ॥ फलस्यार्घ्यप्रदानेन पूर्णाः सन्तु मनोरथाः
 ॥ ३ ॥ गौर्यादिषोडशमातृणां वसोद्धारागणपतिकुलदेवीभिः सहितानां श्रीफलेन
 एषवोर्घः इतिसंप्रार्थ्य स्वाभिमुखं श्रीफलंकृत्वा समर्पयेत् ॥ ॐ तत्पुरुषाय विद्महे
 वक्रतुण्डाय धीमहि ॥ तन्नो दंतीप्रचोदयात् ॥ ॐ सुभगायै विद्महे काममाल्यायै धी
 हि । तन्नो गौरीप्रचोदयात् ॥ २ ॥ इति गणपतिगौरीगायत्र्यौ यथाशक्त्या जपेत् ॥
 ततो यजमानस्य तिलकंकृत्वा आशीर्वादान् पठेत् ॥ स्वस्ति नः इन्द्रो वृद्धश्रवाः स्व
 स्ति नः पूषा विश्ववेदाः ॥ स्वस्ति नः स्ताक्षर्योऽरिष्टनेमिः स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥ १ ॥
 अनेन तिलकंकृत्वा अक्षतान् गृहीत्वा पठेत् ॥ श्रीर्वर्चस्वमायुष्यमारोग्यमाविधात्पव
 मानं महीयते ॥ धान्यंधनं पशुपुत्रलाभं शतसंवत्सरं दीर्घमायुः ॥ १ ॥ शतमानं भवतु

शतायुर्वैपुरुषः ॥ शतेन्द्रियायुआयुरेवैन्द्रियंवीर्यमात्ममंधत्ते ॥ २ ॥ शतंजीवशरदो
वद्धमानः शतंहेमताञ्छतमुवसंतान् ॥ शतमिन्द्राग्नीसविताबृहस्पतिः शतायुषाहविषे
मंपुनर्दुः ॥ ३ ॥ शतमिन्नुशरदोऽअंतिदेवा यत्रानश्चक्राजरसं तनूनाम् ॥ पुत्रासोयत्र
पितरोभवंतिमानोमध्यारीरिषतायुर्गतोः ॥ ४ ॥ मंत्रार्थाः सफलाः सन्तु पूर्णाः सन्तु
मनोरथाः ॥ शत्रूणांबुद्धिनाशोस्तु मित्राणामुदयस्तव ॥ एभिर्मंत्रैर्मंत्राक्षतान् गृहीत्वा
प्रार्थयेत् ॥ अद्यपूर्वोच्चरित एवंग्रहगुणविशिष्टायां पुण्यतिथौ मातृकास्थापनपूजन
कृतस्य विधेर्यन्यूनमतिरिक्तंतत्सर्वं भवतांब्राह्मणानां वचनात् श्रीगणेशांबिकयोः
प्रसादाद्विधिवद्भवतु ॥ उत्तरेकर्मणिनिर्विघ्नमस्तु ॥ १ ॥ अथनान्दीश्राद्धसौकर्याय
संकल्पविधिनोच्यते ॥ आचनं प्राणायामंचकृत्वा दधिकुंकुमयवाक्षतदूर्वाजलान्ये
कीकृत्यसंकल्पंकुर्यात् ॥ सत्यवसुसंज्ञका विश्वेदेवा नांदीमुखाःॐभूर्भुवः स्वः इदं वः

पाद्यं स्वाहानामयं च वृद्धिः ॥ सर्वं पितृकार्यं मपि सव्येनैव स्वाहाकारसंयुक्तं यवैरेव दैववत्कुर्यात् ॥ अमुकगोत्रा मातृपितामहीप्रपितामह्यः नांदीमुख्यः ॐ भूर्भुवः स्वः इदं वः पाद्यं स्वाहानामयं च वृद्धिः ॥ अमुकगोत्राः पितृपितामहप्रपितामहाः नांदीमुखाः ॐ भूर्भुवः स्वः पाद्यं स्वाहाऽनामयं च वृद्धिः ॥ अमुकगोत्राः मातामहप्रमातामहवृद्धप्रमातामहाः पत्नीसहिताः नांदीमुखाः ॐ भूर्भुवः स्वः इदं वः पाद्यं स्वाहानामयं च वृद्धिः श्रीगणेशांबिकाः इदं वः पाद्यमाचमनम् ॥ स्वतिनऽइन्द्रेति दिग्बंधनं कुर्यात् ॥ स्वस्तिनऽइन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वतिनः पूषा विश्ववेदाः ॥ स्वस्तिनस्तार्क्ष्योऽरिष्टनेमिः स्वस्तिनो बृहस्पतिर्दधातु ॥ १ ॥ इत्यनेनाक्षतैर्दिग्बंधनं कुर्यात् ॥ आभ्युदयिकश्राद्धोपहाराणां पवित्रतास्तु देशकालपाकपात्रोपहारद्रव्यश्रद्धासंपदस्तु ॥ अद्येत्यादिप्रयोगः ॥ अमुकमासेऽमुकपक्षेऽमुकतिथावमुकवासरेऽमुककर्मप्रारंभनिमित्तं संकल्पविधिनाभ्युदयिक

अ.शां.
॥९॥

पद्.

श्राद्धमहंकरिष्य॥सत्यवसुसंज्ञकानांविश्वेषांदेवानांनांदीमुखानां ॐभूर्भुवःस्वः इदं वः आ
सनगंधाद्युपचारकल्पनंस्वाहानामयंचवृद्धिः अमुकगोत्राणांमातृपितामहीप्रपितामही
नांनादीमुखीनां ॐभूर्भुवः स्वः इदं वः आसनगंधाद्युपचारकल्पनं स्वाहाऽनामयंचवृ
द्धिः अमुकगोत्राणांपितृपितामहप्रपितामहानांनांदीमुखानां ॐभूर्भुवः स्वः इदं वः आस
नगंधाद्युपचारकल्पनंस्वाहाऽनामयंच वृद्धिः ॥ अमुकगोत्राणांमातामहप्रमातामहवृद्ध
प्रमातामहानां पत्नीसहितानां नांदीमुखानां ॐभूर्भुवः स्वः इदं वः आसनगंधाद्युप
चारकल्पनंस्वाहानामयंचवृद्धिः॥गणेशांबिकयोरासनमिदमर्चितंवोज्योतिः सूर्योऽज्यो
तिः पुष्पं अस्याभ्युदयिकश्राद्धस्यार्चनविधेःपरिपूर्णतास्तु ॥ आचमनं सत्यवसुसं
ज्ञकेभ्यो विश्वेभ्योदेवेभ्यः इदं वः यथायथाविभागं ब्राह्मणभोजनं वः स्वाहावृद्धिः ॥
अमुकगोत्राभ्यः मातृपितामहीप्रपितामहीभ्यः नांदीमुखीभ्यः ॐभूर्भुवः स्वः इदं वः

॥९॥

यथायथाविभागं ब्राह्मणभोजनंस्वाहावृद्धिः ॥ अमुकगोत्रेभ्यः पितृपितामहप्रपिता
 महेभ्यः नांदीमुखेभ्यः ॐ भूर्भुवः स्वः इदं वः यथायथाविभागंब्राह्मणभोजनंस्वाहावृ
 द्धिः ॥ अमुकगोत्रेभ्यः मातामहप्रमातामहवृद्धप्रमातामहेभ्यः पत्नीसहितेभ्योनांदी
 मुखेभ्यः ॐ भूर्भुवः स्वः इदं वः यथायथाविभागंब्राह्मणभोजनंस्वाहावृद्धिः ॥ गणेशांबि
 काभ्यांब्राह्मणभोजनंस्वाहावृद्धिः ॥ अस्याभ्युदयिकश्राद्धस्यसांगतासिद्धचर्थसत्यव
 सुसंज्ञकेभ्योविश्वेभ्योदेवेभ्योनांदीमुखेभ्यो ॐ भूर्भुवः स्वः इदं वः द्राक्षामलकनिष्क्रय
 णीदक्षिणामुखवासः प्रीयतांवः स्वाहावृद्धिः ॥ अमुकगोत्रेभ्योमातृपितामहीप्रपिता
 महीभ्योनांदीमुखीभ्यः ॐ भूर्भुवः स्वः इदं वः द्राक्षामलकनिष्क्रयणीदक्षिणामु
 खवासः प्रीयतांवः स्वाहावृद्धिः ॥ अमुकगोत्रेभ्यः पितृपितामहप्रपितामहेभ्यः
 नांदीमुखेभ्यः ॐ भूर्भुवः स्वः इदं वः द्राक्षामलकनिष्क्रयणीदक्षिणामुखवासः प्रीयतां

वःस्वाहावृद्धिः ॥ अमुकगोत्रेभ्यः मातामहप्रमातामहवृद्धप्रमातामहेभ्यः पत्नीस
हितेभ्योनांदीमुखेभ्यः ॐभूर्भुवः स्वः इदं वः द्राक्षामलकनिष्क्रयणीदक्षिणामुखवासः
प्रीयंतांस्वाहावृद्धिः ॥ विश्वेदेवाः प्रीयंतामितिब्रूयात् ॥ तेदेवाः शांतिदास्तुष्टिदाः
पुष्टिदावरदाः भवंतु ॥ अद्यपूर्वोच्चरितएवंगुणविशिष्टायां पुण्यतिथौकृतैतदाभ्युदयिक
श्राद्धविधेर्यन्यूनमतिरिक्तंतत्सर्वंभवतांब्राह्मणानांवचनात्श्रीगणेशांबिकयोःप्रसादाद्वि
धिवद्भवतु ॥ ततः ॐउपास्मैगायतानरः ॥ पवमानायेंदवे ॥ अभिदेवांद्यक्षते ॥१॥ मा
तापितामहीचैवतथैवप्रपितामही॥ पितापितामहश्चैवतथैवप्रपितामहः ॥ मातामहस्तत्पि
ताचप्रमातामहकादयः ॥ एतेभवंतुसुप्रीताः प्रयच्छन्तुचमंगलम्॥१॥ अनेन कर्मणानां
दीमुखदेवताःप्रीयंतांवृद्धिः ॥ इतिसंकल्पविधिनानांदीश्राद्धंपरिपूर्णम् ॥ १ ॥ ततोबहिः
शालामागत्यग्रहयज्ञप्रारंभनिमित्तं-दधिदूर्वाकुशाग्रैश्चकुसुमाक्षतकुंकुमैः॥सिद्धार्थोदक

पूगैश्च अष्टांगो अर्घ उच्यते ॥ इत्यष्टांगमर्घसंपाद्य वरणं कुर्यात् ॥ प्राङ्मुखः सपत्नीको यज
 मानः स्थित्वा उदङ्मुखानां ऋत्विजां वरणं कुर्यात् ॥ सुमुहूर्तसुलग्नक्षेमं कल्याणं आरोग्यं
 शुभं भवतु ॥ ततः शांतिसूक्तं पठेत् ॥ ॐ आशुः शिशानो वृषभो नभीमो घनाघनः क्षोभणश्च
 र्षणीनाम् ॥ संक्रन्दनो निमिषऽएकवीरः शतर्षसेनाऽअजयत्साकमिन्द्रः ॥ १ ॥ संक्रन्द
 नेन निमिषेण जिष्णुना युत्कारेण दुश्च्यवनेन धृष्णुना ॥ तदिन्द्रेण जयत तत्सहत्स्वयं यु
 धोनरऽइषुहस्तेन वृष्णा ॥ २ ॥ सऽइषुहस्तैः सनिषंगिभिर्वशीसं ॥ स्रष्टा सयुधऽइन्द्रो गणे
 न ॥ सर्षसृष्टजित्सोमपाबाहु शद्वर्यग्रधन्वा प्रतिहिताभिरस्ता ॥ ३ ॥ बृहस्पते परिदी
 यारथेन रक्षोहामित्राऽअपबाधमानः ॥ प्रभजन्तसेनाः प्रमृणो युधाजयन्नस्माकमे
 द्वयवितारथानाम् ॥ ४ ॥ बलविज्ञायस्थविरः प्रवारः सहस्वान्वाजी सहमानऽउग्रः ॥ अभि

१ देवाभिमुखः । २ यजमानदक्षिणांगस्थानां ।

वीरोऽभिसत्त्वासहोजाजैत्रमिन्द्ररथमातिष्ठगोवित् ॥५॥ गोत्रभिदंगोविदंबज्जबाहुअ
यन्तमज्जमप्प्रमृणन्तमोजसा ॥ इमठ्सजाताअनुवीरयध्वमिन्द्रठ्सषायोऽअनुसठर
भध्वम् ॥६॥ अभिगोत्राणिसहसागाहमानोदयोवीरः शतमन्युरिन्द्रः ॥ दुश्चच्यवनः पृत
नाषाडयुद्धचोस्माकठसेनाऽअवतुप्प्रयुत्सु ॥७॥ इंद्रऽआसान्निताबृहस्पतिर्दक्षिणायज्ञः
पुरऽएतुसोमः ॥ देवसेनानामभिभञ्जतीनाअयंतीनाम्मरुतोयन्त्वग्रम् ॥८॥ इन्द्रस्यवृ
ष्णोवरुणस्यराज्ञऽआदित्यानाम्मरुता ॥९॥ शूद्रध्वऽउग्रम् ॥ महामनसाम्भुवनचच्यवा
नाद्धूधोषोदेवानाअयतामुदस्थात् ॥९॥ उद्धर्षयमधवन्नायुधान्युत्सत्त्वनाम्मामकाना
म्मना ॥१०॥ सि ॥ उद्धृत्रहंन्वाजिनांवाजिनान्युद्धथानाअयतांय्यन्तुघोषाः ॥ १० ॥ अ
स्ममाकमिन्द्रः समृतेषुध्वजेष्वस्माकंजाऽइषवस्ताजयन्तु ॥ अस्माकंवीराऽउत्तरेभव
न्त्वस्माऽउदेवाऽअवताहवेषु ॥ ११ ॥ अमीषाश्चित्तम्प्रतिलोभयन्तीगृहाणाद्धूगान्य

प्वेपरेहि ॥ अभिप्रेहिनिर्दहहत्सुशोकैरन्धेनामित्रास्तमसासचन्ताम् ॥ १२ ॥ अव
 सृष्टापरापतशरब्धेब्रह्मसर्गशिते ॥ गच्छामित्रान्प्रपद्यस्वमामीषाङ्कश्चनोच्छिषः १३
 प्रेताजयतानरऽइन्द्रोवःशर्मयच्छतु ॥ उग्रावः सन्तुबाहवो नाधृष्यायथासथ ॥ १४ ॥
 असौयासेनामरुतःपरेषामभ्यैतिनऽओजसास्पृह्यमाना ॥ तङ्गूहततमसापव्रतेनय
 थामीऽअन्योऽअन्यन्नजानन् ॥ १५ ॥ यत्रबाणाः सम्पतन्तिकुमाराविशिखाऽइव ॥ तत्र
 इन्द्रोबृहस्पतिरदितिः शर्मयच्छतुविश्वाहाशर्मयच्छतु ॥ १६ ॥ मर्माणितेवर्मणा
 च्छादयामिसोमस्त्वारजामृतेनानुवस्ताम् ॥ उरोर्वरीयोवरुणस्तेकृणोतुजयन्तन्त्वानुदे
 वामदन्तु ॥ १७ ॥ ॐ गणानान्त्वागणपतिर्हवामहे प्रियाणान्त्वाप्प्रियपतिर्हवामहे
 निधीनान्त्वानिधपतिर्हवामहेवसोमम ॥ आहमजानिगर्भधमात्त्वमजासिगर्भ
 धम् ॥ १ ॥ ततः आचम्यप्राणानायम्यदेशकालौसंकीर्त्य ॐ विष्णुः ३ श्रीमद्भगवतो

महापुरुषस्य विष्णोराज्ञया प्रवर्तमानस्य अद्य श्रीब्रह्मणो द्वितीये परार्द्धे श्रीश्वेतवाराह
कल्पे जंबुद्वीपे भरतखण्डे आर्यावर्त्तात्तर्गतब्रह्मावर्त्तकदेशे अर्बुदारण्ये कुमारिकानामिक्षेत्रे
श्रीमहानद्योः गंगायमुनयोः पश्चिमे तटे श्रीसूर्यसंनिधौ अमुकवष अमुकायने
अमुकऋतौ अमुकमासेऽमुकपक्षेऽमुकतिथावमुकवासरेऽमुककर्मप्रारंभनिमित्तं मनो
भीष्टकामनासिद्धयर्थं सर्वविघ्ननिवारणार्थं लाभक्षेमविजयारोग्यसंपत्प्राप्तिकामः ग्रहयज्ञ
कर्मग्रहयज्ञांगभूतं ब्रह्माचार्यं त्रिजांवरणं चाहं करिष्ये ॥ अर्घ्यं गृहीत्वा प्रार्थयेत्—स्वागतं
भो द्विजश्रेष्ठामदनुग्रहकारकाः ॥ इदमर्घ्यमिदं पाद्यं भवद्भिः प्रतिगृह्यताम् ॥ १ ॥ अर्घ्योर्घ्यो
र्घः प्रतिगृह्यतां प्रतिगृह्णामीति प्रतिवचनम् चरणप्रक्षालनं कृत्वा—यत्फलं कपिलादाने
कार्त्तिक्यां ज्येष्ठपुष्करे ॥ तत्फलं पांडवश्रेष्ठविप्राणां पादशौचने ॥ १ ॥ विप्रपादतले
घृष्टः क्षिप्यमाणस्तु यः करः ॥ स करः करविज्ञेयः शेषाहिमकराकराः ॥ २ ॥ पृथिव्यां या

नितीर्थानितानितीर्थानिसागरे ॥ सागरे सर्वतीर्थानिविप्रस्यदक्षिणेपदे ॥ ३ ॥ तिलक
 मंत्रः ॥ नमोस्त्वनंतायसहस्रमूर्त्तयेसहस्रपादाक्षिशिरोरुबाहवे ॥ सहस्रनाम्नेपुरुषाय
 शाश्वतेसहस्रकोटियुगधारिणेनमः ॥ १ ॥ अर्चनंब्रह्मणेप्रीयतां यदाबध्नमितिब्राह्मणह
 स्तेकंकणंबधीयात् ॥ ॐ यदाबध्नन्दाक्षायणाहिरण्यठशतानीकायसुमनस्यमानाः ॥
 तन्मऽआबध्नामिशतशारदायायुष्माञ्जरदष्टिर्यथासम् ॥ १ ॥ अमुकगोत्रममुकप्र
 वरममुकवेदस्यामुकशाखाध्यायिनममुकशर्म्माणं ब्राह्मणं अस्मिन्ग्रहयज्ञकर्मणि
 भिर्द्रव्यैः ब्रह्मत्वेनत्वामहंवृणे ॥ वृतोस्मि इतिप्रतिवचनम् ॥ ततः ॐ वृतेनदीक्षामाप्नोति
 दीक्षयाप्नोतिदक्षिणाम् ॥ दक्षिणाश्रद्धामाप्नोतिश्रद्धयासत्यमाप्यते ॥ १ ॥ इतिपठेत् ॥
 यथाचतुर्मुखोब्रह्मासर्वलोकपितामहः ॥ तथात्वंममयज्ञेस्मिन्ब्रह्माभवद्विजोत्तम ॥ १ ॥
 इतिसंप्रार्थ्य ॥ ततःआचार्यऋत्विजः पूर्वप्रकारेणवृणुयात् ॥ तत्रआचार्यप्रार्थना-आचा

योहियथास्वर्गेशक्रादीनांबृहस्पतिः ॥ तथात्वंममयज्ञेस्मिन् आचार्योभवभोद्विज ॥ १ ॥
 इति आचार्यप्रार्थना ॥ ततोयथासंभवं मधुपर्काद्यैः कुंडलमुद्रिकावासोभिश्चाचार्या-
 दीन्पूजयेत् ॥ स्वपादौप्रक्षाल्याचम्य वरणश्राद्धंकुर्यात् ॥ आचार्यप्रमुखेभ्योब्राह्मणेभ्यः
 एतद्वः पाद्यं पादावनेजनं पादप्रक्षालनं एषवोर्धः इदमत्रचंदनंचपुष्पं स्वस्तिनइंद्रेति
 दिग्बंधः ॐ स्वस्तिनऽइन्द्रोवृद्धश्रवाः स्वतिनः पूषाविश्ववेदाः ॥ स्वस्तिनस्ताक्षर्योऽअ
 रिष्टनेमिः स्वस्तिनोबृहस्पतिर्दधातु ॥ ६ ॥ वरणश्राद्धोपहाराणांपवित्रतास्तु ॥ देशका
 लपाकपात्रद्रव्यश्रद्धासंपदस्तु ॥ ॐ तत्सदद्येत्यादि मासे पक्षे तिथौ वासरेवरणश्राद्धम
 हंकरिष्ये ॥ वृतेभ्योब्राह्मणेभ्यः इदमासनं वृतेभ्योब्राह्मणेभ्यः इदमर्घ्यं वृतेभ्योब्राह्मणे
 भ्यः इदमर्चनं यथादत्तंगंधाद्यर्चनं कुंडलमुद्रिकावासांसियज्ञोपवीतंतत्प्रत्याम्नायद्रव्यं
 वावृतेभ्योब्राह्मणेभ्यः अहंसंप्रददे ॥ इदमर्चितं वोज्योतिः सूर्यो ज्योतिर्दीपकं ज्योतिः पु

ष्यम् ॥ अस्यवरणश्राद्धविधेर्यन्न्यूनमतिरिक्तंतत्सर्वंभवतांब्राह्मणानांवचनात् विधिवद्भ
 वतु ॥ ततःसुजातेतियजमानहस्ते रक्षिकांबधीयात् ॥ ओंसुजातोज्ज्योतिषासहशर्म
 बरूथमासदस्त्वः ॥ वासोऽअग्नेविश्वरूपठसँव्ययस्वविभावसो ॥ १ ॥ दधिक्राव्णेतिद
 धिवंदनं ॐदधिक्राव्णोअकारिषंजिष्णोरश्वस्यवाजिनः ॥ सुरभिनोमुषाकरत्प्रणआयु
 ९७खितारिषत् ॥ १ ॥ कांडात्कांडादितिदूर्वामार्जनम् ॥ ॐकाण्डात्काण्डात्प्ररोहन्तीपरु
 षः परुषस्पपरि एवानोदूर्वेप्रतनुसहस्रेणशतेनच ॥ १ ॥ याःफलिनीतिफलग्रहणं ॐयाःफ
 लिनीर्ष्याऽअफलाऽअपुष्पायाश्चपुष्पिणीः ॥ बृहस्पतिप्रसूतास्तानोमुञ्चन्त्वठहसः ॥ १ ॥
 हिरण्यगर्भेतिमुद्रार्पणम् ॥ ॐहिरण्यगर्भःसमवर्तताग्नेभूतस्यजातःपतिरेकआसीत् ॥
 सदाधारपृथिवीद्यामुतेमाङ्कस्ममैदेवायहविषाविधेम ॥ १ ॥ ततोभिषेकः ॥ ॐशां
 तिरस्तु पुष्टिरस्तु तुष्टिरस्तु वृद्धिरस्तु आयुष्यमस्तु आरोग्यमस्तु बहुपुत्रंबहुधनंचा

स्तु यत्पापंरोगमशुभमकल्याणंतद्वरेप्रतिहतमस्तु द्विपदचतुष्पदेभ्यः सुशांतिरस्तु ॥
 अथपुण्याहवाचनम् ॥ तत्रकर्ताचम्यसुमुखश्चैकदंतश्चेत्यादिपठित्वा श्रुत्वावादेशकालौ
 संकीर्त्यामुककर्मगतयापुण्याहवाचनं करिष्ये ॥ तदंगतयागणपतिपूजनंचकरिष्ये ॥
 इतिसंकल्प्य गणेशंपूजयेत् ॥ तद्यथा हेहेरंबत्वमेह्येहिअंबिकात्र्यंबकात्मज ॥ सिद्धिबुद्धि
 पतेत्र्यक्षसर्वलोकपितः पितः ॥ १ ॥ नागास्यनागहारत्वंगणनाथचतुर्भुजः ॥ भूषितः
 स्वायुधैर्दिव्यैः पाशांकुशपरश्वधैः ॥ २ ॥ आवाहयामिपूजारर्थंरक्षार्थंचममक्रतोः ॥
 इहागत्यगृहाणत्वंपूजांरक्षचमेक्रतुम् ॥ ३ ॥ इत्यावाह्यषोडशोपचारैः संपूज्य ॥ पात्रेस
 फलमर्घ्यमादाय रक्षरक्षगणाध्यक्षत्र्यक्षत्रैलोक्यंरक्षक ॥ भक्तानामभयंकर्तात्राताभव
 भवार्णवात् ॥ १ ॥ द्वैमातुरकृपासिंधोदैवषाण्मातुराग्रज ॥ वरदस्त्वंवरंदेहिवांच्छितं
 वांच्छितार्थद ॥ २ ॥ अनेनफलदानेनफलदोभवमेप्रभो ॥ इत्यर्घ्यदत्त्वा नत्वाप्रार्थ

येत् ॥ वक्रतुंडमहाकायसूर्यकोटिसमप्रभ ॥ अविघ्नंकुरुमेदेवसर्वकार्येषुसर्वदा ॥ १ ॥
विघ्नेश्वरायवरदायसुरप्रियाय लंबोदरायसकलायजगद्धिताय ॥ नागाननायसितसर्प
विभूषिताय गौरीसुतायगणनाथनमोनमस्ते ॥ २ ॥ भक्तार्तिनाशनपराय गणेश्वराय
सर्वेश्वरायशुभदायसुरेश्वराय ॥ विद्याधरायविकटायचवामनायभक्तिप्रपन्नवरदाय
नमोनमस्ते ॥ ३ ॥ नमस्तेब्रह्मरूपायविष्णुरूपायतेनमः ॥ नमस्तेरुद्ररूपायकरिरूपाय
तेनमः ॥ ४ ॥ इतिप्रार्थना ॥ अथकलशस्थापनम् ॥ भूरसीतिभूमिप्रार्थना ॥ ॐ भूरसिभूमि
रस्यदितिरसिबिष्वधायाविष्वस्यभुवनस्यधत्री ॥ पृथिवीय्यच्छपृथिवीन्दृढहपृथि
वीम्माहिर्ऋसीः ॥ १ ॥ महीद्यौरितिधान्याधारंकृत्वा ॥ ॐ महीद्यौः पृथिवीचनऽ
इमंभ्यज्ञंमिमिक्षताम् ॥ पिपृतान्नोभरीमभिः ॥ १ ॥ आजिघ्रमितिकलशस्थापनम्
ॐ आजिघ्रकलशंमह्यात्वाविशंत्विन्दवः ॥ पुनरूर्जानिवर्त्तस्वसानः सहस्रधुंक्ष्वोरुधारा

पयस्वतीपुनर्ममाविशताद्वयिः ॥ १ ॥ वरुणोऽस्योत्तमित्यपः पूर्य ॐ वरुणस्योत्तंभनमसि
 वरुणस्यस्कंभसर्जनीस्थोवरुणस्यऋतसदन्यासिवरुणस्यऋतसदनमसिवरुणस्यऋत
 सदनमासीद् ॥ १ ॥ याऽओषधिरितिसर्वौषधीप्रक्षेपः ॥ ॐ याऽओषधीः पूर्वाजातादेवे
 भ्यस्त्रियुगंपुरा ॥ मनैनुबभ्रूणामहर्षशतंधामानिसप्तच ॥ १ ॥ अश्वत्थेवेतिपंचपल्लवः
 ॥ ॐ अश्वत्थेवो निषदनम्पर्णेवोवसतिष्कृता ॥ गोभाजऽइत्किलासथयंतसनवथ
 पूरुषम् ॥ १ ॥ याः फलिनीतिफलम् ॥ ॐ याः फलिनीर्याऽअफलाऽअपुष्पायांश्चपु
 ष्पिणीः ॥ बृहस्पतिप्रसूतास्तानोमुञ्चत्वर्षहसः ॥ १४ ॥ हिरण्यगर्भेति मुद्रार्पणम् ॥
 ॐ हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रेभूतस्यजातः पतिरेकआसीत् ॥ सदाधारपृथिवींद्या
 मुतैमाङ्कस्मैदेवायहविषाविधेम ॥ १५ ॥ पूर्णादर्वीत्युपरिष्ठात्पूर्णपात्रम् ॥ ॐ
 पूर्णादर्विपरापतसुपूर्णापुनरापत ॥ वस्नेवविक्रीणावहाऽइषमूर्जर्षशतक्रतो ॥ ११ ॥

याः फलिनीतिश्रीफलम् ॥ ॐयाः फलिनीय्याऽअफलाऽअपुष्पायाश्चपुष्पिणीः ॥ बृहस्प
 तिप्रसूतास्तानोमुञ्चन्त्वर्ठहसः ॥ १४ ॥ सुजातो ज्योतिषेतिवस्त्रवेष्टनम् ॥ ॐसुजातो
 ज्ज्योतिषासहशर्मवरुथमासदत्स्वः ॥ वासोऽअग्ने विश्वरूपर्ठसंव्ययस्वविभावसो
 ॥ १७ ॥ ततः पाशहस्तं च वरुणमंभसां पतिमीश्वरम् ॥ आवाहयामियज्ञेस्मिन् पूजेयं प्रतिगृह्य
 ताम् ॥ १ ॥ ॐभूर्भुवः स्वः वरुण इहागच्छेह तिष्ठेति तत्र वरुणमावाह्य षोडशोचारैः
 संपूज्य प्रार्थयेत् ॥ कलशस्य मुखे विष्णुर्ग्रीवायां च महेश्वरः ॥ मूले चैव स्थितो ब्रह्मा
 मध्ये मातृगणाः स्मृताः ॥ १ ॥ कुक्षौ तु सागराः सप्त सप्तद्वीपा वसुंधरा ॥ ऋग्वेदोथ य
 जुर्वेदः सामवेदोप्यथर्वणः ॥ २ ॥ अंगैश्च सहिताः सर्वे कलशं तु समाश्रिताः ॥ गायत्री
 चैव सावित्री शान्तिः पुष्टिस्तथैव च ॥ ३ ॥ सर्वे समुद्राः सरितस्तृतीर्था निजलदानदाः ॥
 आयांतु मम शांत्यर्थं दुरितक्षयकारकाः ॥ ४ ॥ मातृदेवो भव पितृदेवो भव आचार्यदेवो

ग्र.शां.
॥१६॥

पद्.

भव अतिथिदेतोभव आशिषः प्रार्थयन्ते एताः सत्या आशिषः संतु ॥ ततः अवनिकृत
जानुमंडलः कमलमुकुलसदृशमंजलिं शिरस्याधाय दक्षिणेन पाणिना सुवर्णपूर्णकलशं
धारयित्वा । दीर्घानागानद्योगिरयस्त्रीणि विष्णुपदानि च तेनायुः प्रमाणेन पुण्याहं दीर्घमायु
रस्तु ॥ अपां मध्ये स्थिता देवाः सर्वमप्सु प्रकीर्तितं ॥ ब्राह्मणानां करे न्यस्ताः शिवा आपो भवं
तुताः ॥ १ ॥ शिवा आपः संतु ॥ लक्ष्मीर्वसतिपुष्पेषु लक्ष्मीर्वसतिपुष्करे ॥ सामेव सतु वै नित्यं
सौमनस्यं तथास्तु नः ॥ १ ॥ सौमनस्यमस्तु ॥ अक्षतं चास्तु मे पुण्यं दीर्घमायुर्यशो बलम् ॥
यद्यच्छ्रेयस्करं लोके तत्तदस्तु सदामम ॥ १ ॥ अक्षतं चारिष्टं चास्तु ॥ ब्राह्मणानां हस्ते अक्षता
दिदत्वा ॥ गंधाः पांतु मांगल्यं चास्तु ॥ पुष्पाणि पांतु सौश्रियमस्तु ॥ अक्षताः पांतु आ
युष्यमस्तु ॥ तांबूलानि पांतु ऐश्वर्यमस्तु ॥ दक्षिणाः पांतु आरोग्यमस्तु ॥ दीर्घमायुः
श्रेयः शांतिः पुष्टिस्तुष्टिश्चातु ॥ श्रीर्यशो विद्या विनयो वित्तं बहु पुत्रं चारोग्यं चायुष्यं चास्तु ॥

॥१६॥

यत्कृत्वासर्ववेदयज्ञक्रियाकारणकर्मरंभाः शुभाःशोभनाः प्रवर्तते तमहमोंकारमादिं
 कृत्वाऋग्यजुःसामाथर्वाशीर्वचनंबह्विषिमतंसमनुज्ञातंभवाद्भिरनुज्ञातः पुण्यंपुण्याहंवाच
 यिष्ये ॥ वाच्यताम् ॥ ऋक् ॥ द्रविणोदाद्रविणसस्तुरस्यद्रविणोदाःसनरस्यप्रयंसत् ॥
 द्रविणोदावीरवतीमिषन्नोद्रविणोदारासतेदीर्घमायुः ॥ १ ॥ यजुः ॥ द्रविणोदापिपी
 पतिजुहोतप्रचतिष्ठत ॥ नेष्ट्रादृतुभिरिष्यत ॥ २ ॥ ऋक् ॥ सवितापश्चात्तात्सवितापु
 रस्तात्सवितोत्तरात्तात्सविताधरात्तात् ॥ सवितानःसुवतुसर्वतातिसवितानोरासतांदी
 र्घमायुः ॥ १ ॥ यजुः ॥ सवितात्वासवानाः सुवतामग्निर्गृहपतीनाः सोमोवनस्पतीना
 म् ॥ बृहस्पतिर्वाचइंद्रोज्येष्ठचायरुद्रः पशुभ्योमित्रःसत्योवरुणोधर्मपतीनाम् ॥ २ ॥
 ऋक् ॥ ॐ नवोनवोभवतिजायमानोह्नांकेतुरुषसामेत्यग्रम् ॥ भागंदेवेभ्योविदधात्या
 यन् प्रचंद्रमास्तिरतेदीर्घमायुः ॥ १ ॥ यजुः ॥ ॐ नतद्रक्षाः सिनपिशाचास्तरंतिदेवाना

मोजःप्रथमजः ह्येतत् ॥ योविभर्तिदाक्षायणः हिरण्यः सदेवेषुकृणुतेदीर्घमायुः समनु
ष्येषुकृणुतेदीर्घमायुः ॥ ३ ॥ ऋक् ॥ ॐ उच्चादिविदक्षिणावंतोअस्थुर्येअश्वदाःसह
तेसूर्येण ॥ हिरण्यदाअमृतत्वंभजंतेवासोदाःसोमप्रतिरंतआयुः ॥ १ ॥ यजुः ॥ उच्चा
तेजातमंधसोदिविसद्धूम्याददे ॥ उग्रः शर्ममहिश्रवः ॥ २ ॥ इत्येताऋचः पुण्याहे
ब्रूयात् ॥ व्रतनियमतपःस्वाध्यायऋतुदयादमदानविशिष्टानांसर्वेषांब्राह्मणानांमनः
समाधीयतांसमाहितमनसः स्मः ॥ प्रसीदंतुभवंतः प्रसन्नाः स्मः ॥ अथपूर्वस्थापितकल
शात्ताम्रपात्रेजलमादाय यजमानमूर्धनिदूर्वयासेचनंकुर्यात् ॥ शांतिरस्तुपुष्टिरस्तु तु
ष्टिरस्तु वृद्धिरस्तु ऋद्धिरस्तु अविघ्नमस्तु आयुष्यमस्तु आरोग्यमस्तु शिवमस्तु शि
वंकर्मस्तु कर्मसमृद्धिरस्तु धर्मसमृद्धिरस्तु वेदसमृद्धिरस्तु शास्त्रसमृद्धिरस्तु पुत्र
पौत्रसमृद्धिरस्तु धनधान्यसमृद्धिरस्तु इष्टसंपदस्तु अरिष्टनिरसनमस्तु ॥ भूमौ ॥ यत्पा

पंरोगमशुभमकल्याणंतदूरेप्रतिहतमस्तु ॥ पात्रे ॥ यद्यच्छेयस्तत्तदस्तु उत्तरेकर्मणि
निर्विघ्नमस्तु उत्तरोत्तरमहरहरभिवृद्धिरस्तु उत्तरोत्तराः क्रियाः शुभाः शोभनाः संप
द्यंतां तिथिकरणमुहूर्तनक्षत्रग्रहलग्नाधिदेवताः प्रीयंतां तिथिकरणेसमुहूर्ते सनक्षत्रे
सग्रहेसलग्नेसदैवतेप्रीयेतां दुर्गापांचाल्यौप्रीयेताम् अग्निपुरोगाविश्वेदेवाः प्रीयंताम्
इन्द्रपुरोगामरुद्रणाः प्रीयंताम् वसिष्ठपुरोगाऋषिगणाः प्रीयंतां माहेश्वरीपुरोगाउमा
मातरः प्रीयंताम् अरुन्धतीपुरोगाएकपत्न्यः प्रीयंताम् विष्णुपुरोगाः सर्वेदेवाः प्रीयंतां
ब्रह्मपुरोगाः सर्वे वेदाः प्रीयंतां आदित्यपुरोगाः सर्वेग्रहाः प्रीयंतां ब्रह्मचब्राह्मणा
श्चप्रीयंताम् अंबिकासरस्वत्यौप्रीयेताम् श्रद्धामेधेप्रीयेताम् भगवतीकात्यायनीप्रीय
ताम् भगवतीमाहेश्वरीप्रीयताम् भगवतीऋद्धिकरीप्रीयताम् भगवतीवृद्धिकरीप्री
यताम् भगवतीसिद्धिकरीप्रीयताम् भगवतीपुष्टिकरीप्रीयताम् भगवतीतुष्टिकरीप्री

यताम् भगवंतौ विघ्नविनायकौ प्रीयेताम् सर्वाः कुलदेवताः प्रीयन्ताम् सर्वा ग्रामदेव
 ताः प्रीयन्ताम् सर्वा इष्टदेवताः प्रीयन्ताम् ॥ भूमौ ॥ हताश्वब्रह्मद्विषः हताश्वपरिपंथिनः
 हताश्वविघ्नकर्तारः शत्रवः पराभव्यान्तु शाम्यन्तु घोरानि शाम्यन्तु पापानि शाम्यन्तीतयः
 ॥ पात्रे ॥ शुभानि वर्द्धतां शिवा आपः संतु शिवा ऋतवः संतु शिवा अग्नयः संतु शिवा आहु
 तयः संतु शिवा ओषधयः संतु शिवा वनस्पतयः संतु शिवा अतिथयः संतु अहोरात्रेशि
 वे स्याताम् ॥ ऋक् ॥ ॐ शंनः कनिक्रदद्देवः पर्जन्यो अभिवर्षतु ॥ शंनो द्यावापृथिवी शं प्र
 जाभ्यः शंन एधि द्विपदेशं चतुष्पदे ॥ १ ॥ यजुः ॥ ॐ निकामे निकामेनः पर्जन्यो वर्षतु
 फलवत्यो न ओषधयः पच्यन्तां योगक्षेमो नः कल्पताम् ॥ २ ॥ पूर्णपात्रे जलं क्षिपे
 त् ॥ शुक्रांगारकबुधबृहस्पतिशनैश्चरराहुकेतुसोमसहिता आदित्यपुरोगाः सर्वे ग्रहाः
 प्रीयन्ताम् ॥ भगवान्नारायणः प्रीयताम् ॥ भगवान्स्वामी महासेनः प्रीयताम् ॥ पुरोनुवा

कययायत्पुण्यंतदस्तु याज्ययायत्पुण्यं तदस्तु वषट्कारेणयत्पुण्यंतदस्तु प्रातःसूर्यो
 दयेयत्पुण्यंतदस्तु एतत्कल्याणयुक्तंपुण्यमस्तु पुण्याहंवाचयिष्ये वाच्यताम् ॥ ब्राह्मं
 पुण्यमहर्ष्यच्चसृष्ट्युत्पादनकारकम् ॥ वेदवृक्षोद्भवंनित्यंतएवाहंब्रुवंतुनः ॥ १ ॥ भो
 ब्राह्मणाः ममसकुटुंबस्यसपरिवारस्यगृहेपुण्याहंभवंतोब्रुवंतु ३ ॐ पुण्याहं ३ ॥ ऋक्
 ॥ ॐ उद्गातेवशकुनेसामगायसिब्रह्मपुत्रइवसवनेषुशंससि ॥ वृषेववाजीशिशुमती
 रपीत्यासर्वतोः शकुनेभद्रमावदविश्वतोः शकुनेपुण्यमावद ॥ यजुः ॥ ॐ पुनं
 तुमादेवजनाः पुनंतुमनसाधियः ॥ पुनंतुबिश्वाभूतानिजातवेदः पुनीहिमा ॥ २ ॥ पृथि
 व्यन्मुद्धतायांतुयत्कल्याणंपुराकृतम् ॥ ऋषिभिः सिद्धगंधर्वैस्तकल्याणंब्रुवंतुनः ॥ १ ॥
 भोब्राह्मणाः ममसकुटुंबस्य सपरिवारस्यगृहे कल्याणंभवंतोब्रुवंतु ३ ॐ कल्या
 णं ३ ॥ ऋक् ॥ ॐ अपाः सोममस्त्वमिन्द्रप्रयाहिकल्याणीर्जायासुरणंगृहेते ॥ य

त्रारथस्यबृहतोनिधानंविमोचनंवाजिनोदक्षिणावत् ॥ १ ॥ यजुः ॥ ॐ ऋथेमांवाचं
 कल्याणीमावदानिजनेभ्यः ॥ ब्रह्मराजन्याभ्या ॥ शूद्रायचाय्ययिचस्वायचारणायच ॥
 प्रियोदेवानांदक्षिणायैदातुरिहभूयासमयंमे कामःसमृद्धयताम् ॥ २ ॥ सागरस्य
 तुयाऋद्धिर्महालक्ष्म्यादिभिः कृता ॥ संपूर्णासुप्रभावाचतांतामृद्धिं ब्रुवंतुनः ॥ २ ॥
 भोब्राह्मणाःममसकुटुंबस्यसपरिवारस्यगृहे ऋद्धिंभवंतोब्रुवंतु ३ ॥ ॐ ऋद्धयताम् ३ ॥
 ऋक् ॥ ॐ ऋद्धयामस्तोमंसनुयामवाजमानोमंत्रं सरथेहोपयातम् ॥ यशोनपक्वंम
 धुगोष्वंतराभूतांशोअश्विनोःकाममप्राः १ ॥ यजुः ॥ ॐ सत्रस्यऋद्धिरस्यगन्मज्यो
 तिरमृताअभूम ॥ दिवंष्ट्रिव्याअद्धचारुहामाविदामदेवाँस्वज्योतिः ॥ ३ ॥ स्वस्तिस्तुया
 ऽविनाशाख्यापुण्यकल्याणवृद्धिदा ॥ विनायकप्रियानित्यंतांतांस्वस्तिं ब्रुवंतुनः ॥ १ ॥
 भोब्राह्मणाःममसकुटुंबस्यसपरिवारस्यगृहे स्वस्तिंभवंतोब्रुवंतु ३ ॐ स्वस्ति ३ ॥ ऋक् ॥

ॐ स्वस्तिऋद्धिप्रपथेश्रेष्ठारेकणस्वत्यभियावाममेति ॥ सानोअमासोअरणेनिपात
 स्वावेशाभवतुदेवगोपा ॥ १ ॥ यजुः ॥ ॐ स्वस्तिऽनइंद्रोवृद्धश्रवाः स्वस्तिनः पूषा
 विश्ववेदाः ॥ स्वस्तिनस्ताक्षर्योअरिष्टनेमिःस्वस्तिनोबृहस्पतिर्दधातु ॥ २ ॥ मृकंडसूनो
 रायुर्यद्वध्रुवलोमशयोस्तथा ॥ आयुषातेनसंयुक्ताजीवेमशरदःशतम् ॥ १ ॥ शतंजीवं
 तुभवंतः ॥ ऋक् ॥ ॐ शतंजीवशरदोवर्द्धमानःशतंहेमंताश्छतमुवसंतान् ॥ शतमिं
 द्राग्नीसविताबृहस्पतिःशतायुषाहविमेषंपुनर्दुः ॥ १ ॥ यजुः ॥ ॐ शतमिन्नुशरदोअं
 तिदेवाव्यत्रानश्चक्राजरसंतनूनां ॥ पुत्रासोव्यत्रपितरो भवंतिमानोमध्यारीरिषतायुर्ग
 तोः ॥ २ ॥ शिवगौरीविवाहेयायाश्रीरामेनृपात्मजे ॥ धनदस्यगृहेयाश्रीरस्माकंसास्तु
 सन्नानि ॥ १ ॥ ॐ अस्तुश्रीः ३ ॥ ऋक् ॥ ॐ श्रियेजातःश्रियआनिरियायश्रियंवयोजरि
 तृभ्योदधाति ॥ श्रियंवसानाअमृतत्वमायन्भवंतिसत्यासमिथामितद्रौ ॥ १ ॥ यजुः ॥

ग्र.शां.
॥२०॥

ॐ मनसः काममाकूर्तिवाचः सत्यमशीयं ॥ पशूनां रूपमन्नस्य रसोऽयं शः श्रीः श्रयतां
मयि स्वाहा ॥ २ ॥ प्रजापतिर्लोकपालो धाता ब्रह्मा स देवराट् ॥ भगवान् शाश्वतो नित्यं
सनोरक्षतु सर्वतः ॥ १ ॥ भगवान् प्रजापतिः प्रीयताम् ॥ ॠक् ॥ ॐ प्रजापते न त्वदेता
न्यन्यो विश्वा जाता निपरिता बभूव ॥ यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नोऽस्तु वयं स्याम पतयो
रयीणाम् ॥ १ ॥ यजुः ॥ ॐ प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा रूपाणि परिता बभूव ॥ य
त्कामास्ते जुहुमस्तन्नोऽस्तु वयं ममुष्य पिता सा वस्य पिता वयं स्याम पतयो रयीणां १
स्वाहा ॥ २ ॥ आयुष्मते स्वस्ति मते यजमानाय दाशुषे ॥ कृताः सर्वा शिषः संतु ॠत्वि
ग्भिर्वेदपारगैः ॥ १ ॥ देवेन्द्रस्य यथा स्वस्ति तथा स्वस्ति गुरोर्गृहे ॥ एकलिंगे यथा स्वस्ति
तथा स्वस्ति सदामम ॥ २० ॥ ॐ आयुष्मते स्वस्ति ३ ॥ ॠक् ॥ ॐ स्वस्तये वायुमुपब्रवा
महै सोमं स्वस्ति भुवनस्य यस्पतिः ॥ बृहस्पतिं सर्वगणं स्वस्तये स्वस्तये आदित्या सोभवं

पद्.

॥२०॥

तुनः ॥ १ ॥ यजुः ॥ ॐ प्रतिपन्थामपद्महिस्वस्तिगामनेहसम् ॥ ग्येनविश्वाःपरिद्विषो
 वृणक्तिविन्दतेवसु ॥ २ ॥ विश्वानिदेवसवितर्दुरितानिपरासुव ॥ यद्भद्रंतन्नआसुव ॥
 ऋक् ॥ ॐ महोअग्नेःसमिधानस्यशर्मण्यनागामित्रेवरुणेस्वस्तये ॥ श्रेष्ठेस्यामसवितुःस
 विमनितद्देवानामवोअद्यावृणीमहे ॥ १ ॥ इमम्मेवरुणश्रुधी हवमद्याचमृडय ॥ त्वामवस्यु
 राचके ॥ २ ॥ तत्त्वायामिब्रह्मणावंदमानस्तदाशास्तेयजमानोहविर्भिः ॥ अहेडमानोव
 रुणेहबोध्युरुशर्ठसमानआयुः प्रमोषीः ॥ ३ ॥ व्वरुणस्योत्तंभनमसि व्वरुणस्यस्कंभ
 सज्जनीस्थो व्वरुणस्यऽऋतसदन्यसि व्वरुणस्यऽऋतसदनमसि व्वरुणस्यऽऋतसदनमासीद
 ॥ ४ ॥ इतिवरुणदेवत्यान् आशीर्मंत्रान्पठित्वा ॥ ॐ मंत्रार्थाः सफलाः संतु पूर्णाः
 संतु मनोरथाः ॥ शत्रूणां बुद्धिनाशोस्तु मित्राणामुदयस्तव ॥ १ ॥ ऋग्वेदोथयजुर्वेदः साम
 वेदोप्यथर्वणः ॥ ब्रह्मवत्क्रेस्थितानित्यंनिघ्नंतुतवशात्रवान् ॥ यंकामंकामयतेसोस्मैकामः

समृद्धयते॥ इतिमंत्राक्षतान्यजमानहस्तेदद्यात्॥ ततोयजमानः आचार्यादीन्प्रार्थयेत् ॥
 अस्ययागस्यनिष्पत्तौभवंतोभ्यर्थितामया॥ सुप्रसादंप्रकर्तव्यंशांतिकंविधिपूर्वकमिति
 ततआचार्यःस्थंडिलेपंचभूसंस्कारान्त्रिस्त्रिःकुर्यात् ॥ तत्रप्रथमंगौरसर्षपविकिरणम् ॥
 ततः कुशत्रयेणहस्तमितांपरितश्चतुरस्रांभूमिंपरिसमूहच ३ तान्कुशानैशान्यांपरित्यजे
 त् ॥ ततोगोमयोदकेनोपलिप्य ३ सुवमूलेनकुशेनवाप्रागग्रंप्रादेशमात्रोत्तरोत्तरंत्रिरुल्लि
 ख्योल्लेखनक्रमेणानामिकांगुष्ठाभ्यामृदमुधृत्य ऐशान्यामुत्क्षिप्यवारिणातद्देशमभिषि
 च्यशुद्धकांस्यपात्रेणाग्निमादाय तत्रप्रत्यङ्मुखंनिदध्यात्स्वाभिमुखंनिदध्यादित्यर्थः
 तदनंतरंग्रहस्थापनंकुर्यात् ॥ तत्रसौकर्यायकुशकंडिकापूर्वचरुश्रपणमादौक्रियतेदोषा
 भावात्॥ तद्यथा-प्रथमंब्रह्मवरणंॐअद्यकर्तव्यग्रहशांतिहोमकर्मणिकृताकृतावेक्षणरूप
 ब्रह्मकर्मकर्तुममुकगोत्रममुकशर्माणंब्राह्मणमेभिः पुष्पचंदनतांबूलवासोभिर्ब्रह्मत्वेनत्वा

महं वृणे वृतोस्मीतिप्रतिवचनं ॐ यथाविहितं कर्मकुर्विति होत्राभिहिते ॐ करवाणीतिप्रति
वचनानंतरं अग्नेर्दक्षिणतः हस्तमितां भूमिं विहाय तत्र शुद्धमासनं दत्वा तदुपरि प्रागग्रां कुशा
नास्तीर्यास्मिन् ग्रहशांतिहोमकर्मणित्वं मे ब्रह्मा भवेत्यभिधाय कल्पितासने उपवेशयेत् ॐ
भवामीति तेनोक्ते अग्निं प्रदक्षिणीकारयित्वा तत्रोपवेश्य प्रणीतापात्रं मृन्मयं पुरतः कृत्वा
जलेनापूर्य्य कुशैराच्छाद्य ब्रह्मणो मुखमवलोक्याग्नेरुत्तरतः आस्तरणभूमिमतिक्रम्य कु
शोपरि निदध्यात् ततः परिस्तरणं तत्र पूर्वाग्राः परिस्तरणकुशाः कार्याः बर्हिषश्चतुर्थभागमा
दायाग्नेय्यादीशानां तं ब्रह्मणोऽग्निपर्यंतं नैर्ऋत्या द्वायव्यातं अग्निः प्रणीतापर्यंतं ततोऽग्नेरुत्त
रतः पश्चिमदिशि पवित्रच्छेदनार्थं कुशत्रयं पवित्रकरणार्थं साग्रमनंतर्गभिकुशपत्रद्वयं प्रोक्ष
णीपात्रं आज्यस्थालीचरुस्थालीसंमार्जनकुशत्रयं उपयमनार्थं वेणीरूपं कुशत्रयं प्रादेश

१ एकोनपंचाशद्बर्हिः । २ कुशाः पंचवा । ३ कुशाः सप्त वा ।

मितपालाशसमित्रयं सुवःसुकुआज्यं तंडुलाःषट्पंचाशदुत्तरजयमानमुष्टिशतद्वयाव
च्छिन्नंतंडुलपूर्णपात्रं तिलयवग्रहसमिधः एतानिपवित्रच्छेदनकुशानांपूर्वपूर्वदिशिक्रमे
णासादनीयानितदुरत्तरतअन्यदपियथाकार्यानुरूपमाचारपरिप्राप्तद्रव्यमासादनीयम्
ततःपवित्रच्छेदनकुशैःप्रादेशमात्रंसंमाप्यपवित्रेच्छित्वातानपास्य सपवित्रकरेणप्रणी
तोदकंत्रिःप्रोक्षणीपात्रेकृत्वाऽनामिकांगुष्ठाभ्यांउत्तराग्रेपवित्रेगृहीत्वात्रिरुत्पवनम् ॥ततः
प्रोक्षणीपात्रस्यसव्यहस्तकरणंअनामिकांगुष्ठाभ्यांपवित्रेगृहीत्वात्रिरुद्दिगनंप्रणीतोदके
नप्रोक्षणीप्रोक्षणंततः प्रोक्षणीजलेनयथासादितद्रव्यंसेचनं तद्यथाआज्यस्थालीप्रोक्षणं
चरुस्थालीप्रोक्षणं संमार्जनकुशप्रोक्षणंउपयमनकुशप्रोक्षणं समिधःप्रोक्षणं सुवप्रोक्षणं
सुकुप्रोक्षणंआज्यप्रोक्षणंतंडुलप्रोक्षणंपूर्णपात्रप्रोक्षणं तिलप्रोक्षणं यवप्रोक्षणंग्रहसमिधः
प्रोक्षणंएवमन्यदपियथासादितद्रव्यंप्रोक्ष्य अग्निप्रणीतयोर्मध्येप्रोक्षणीपात्रनिधानंसप

वित्रम् ततः आज्यस्थाल्यामाज्यनिर्वापः चरुस्थाल्यांतंडुलनिर्वापः तंडुलांस्त्रिः प्रक्षाल्य
 प्रणीतोदकमासिच्य तत्र किंचिज्जलांतरंदत्वा ततः स्वयंचरुंगृहीत्वा ब्रह्मणाचाज्यंवह्नेरु
 त्तरतश्चरुंदक्षिणतः आज्यं निदध्यात् ॥ अथ ग्रहस्थापनं ॥ तत्र ग्रहपीठे गत्वा सुवर्णपटके ले
 ख्यागंधैर्मण्डलके गृहा ॥ अथ वाक्षतपुंजेषु शक्त्या वित्तानुसारतः ॥ १ ॥ इत्याद्युक्तप्रकारेण स
 पुंजनवकोष्ठात्मकं मण्डलं विधाय सूर्यादिन्स्थापयेत् ॥ तत्रादौ यज्ञरक्षाविधानं तद्यथा गणा
 धिपं नमस्कृत्य नमस्कृत्य पितामहं ॥ विष्णुं रुद्रं श्रियं देवीं वंदे भक्त्या सरस्वतीं ॥ १ ॥ स्थाना
 धिपं नमस्कृत्य ग्रहनाथं निशाकरं ॥ धरणीगर्भं संभूतं शशिपुत्रं बृहस्पतिं ॥ २ ॥ दैत्याचार्यं न
 मस्कृत्य सूर्यपुत्रं महाग्रहं ॥ राहुकेतूनमस्कृत्य यज्ञारं भेविशेषतः ॥ ३ ॥ शक्राद्या देवताः सर्वा
 नमुनींश्च कथयाम्यहम् ॥ गर्गमुनिं नमस्कृत्य नारदं मुनिपुंगवं ॥ ४ ॥ वसिष्ठं मुनिशार्दूलं
 विश्वामित्रं तथैव च ॥ व्यासं मुनिं नमस्कृत्य सर्वशास्त्रविशारदं ॥ ५ ॥ विद्याधरान्मुनीन्यो

ग्र.शां.
॥ २३ ॥

गानाचार्याश्चतपोधनान् ॥ तान्सर्वान्प्रणिपत्यादौयज्ञरक्षां करोम्यहम् ॥ ६ ॥ पूर्वैरक्ष
तुगोविंदआग्नेय्यांगरुडध्वजः ॥ याम्यांरक्षतुवाराहोनारसिंहस्तुनैर्ऋते ॥ ७ ॥ वारुण्यां
केशवोरक्षेद्रायव्यामधुसूदनः ॥ उत्तरेश्रीधरोरक्षेदीशानेतुजनार्दनः ॥ ८ ॥ शंखोरक्षेच्च
यज्ञाग्नेष्टेखड्गस्तथैवच ॥ वामपार्श्वेगदारक्षेदक्षिणेतुसुदर्शनः ॥ ९ ॥ ब्रह्माणंमघवारक्षे
दाचार्यपातुवामनः ॥ रक्षाहीनंतुयत्स्थानंतत्सर्वपातुवामनः ॥ १० ॥ इतिरक्षाविधानं ॥
अथसूर्यादीनानवग्रहाणामावाहनंपूजनंच ॥ रक्तपुष्पाक्षतैर्मध्यकोष्ठे दिवाकरंसहस्रांशुं
सुरासुरनमस्कृतम् ॥ लोकनाथंविश्वनेत्रंसूर्यमावाहयाम्यहं ॥ १ ॥ उद्यंतंचमहातेजस्वि
नंचैवाभयप्रदं ॥ दुर्निरीक्ष्यंखगमनंसूर्यमावाहयाम्यहं ॥ २ ॥ भानोसूर्यग्रहाध्यक्षकलिं
गविषयोद्भव ॥ रक्तःकाश्यपगोत्रेयद्विभुजःपद्मलांछनः ॥ ३ ॥ सप्ताश्ववाहनागच्छ
पद्ममध्येवरप्रदः ॥ अग्निदूतेतिमंत्रेणरुद्ररूपीप्रतिष्ठितः ॥ ४ ॥ अग्निदूतंपुरोदधे

पद्म

॥ २३ ॥

हव्यवाहमुपब्रुवे ॥ देवाः आसादयादिह ॥ १ ॥ आकृष्णेनेतिच ओंभूर्भुवःस्वः कलिंगदे
 शोद्धवंकाश्यपसगोत्रमश्वारूढंक्षत्रियवर्णंसूर्यमावाहयामि प्राङ्मुखंस्थापयामि ॥
 ॥ १ ॥ श्वेतपुष्पाक्षतैःआग्नेय्यां हिमरश्मिनिशानाथंतारकाभिःसमन्वितम् ॥ औषधी
 नांतुराजानमिंदुमावाहयाम्यहम् ॥ २ ॥ अहोचंद्रजगत्प्राणयमुनाविषयोद्भवः ॥
 सुश्वेतात्रेयगोत्रेयगदापाणेवरप्रदः ॥ ३ ॥ दशाश्ववाहनायाहिउमारूपीसमाविश ॥
 हुताशनदलेदेवोमंत्रेणाप्स्वग्निनार्चितः ॥ ४ ॥ अप्स्वग्नेसधिष्ठवसौस्वधीरनुरुध्यसे ॥ गर्भं
 संजायसेपुनः ॥ १ ॥ इमंदेवेतिच ओंभूर्भुवःस्वः यमुनातीरदेशोद्भवमात्रेयसगोत्रंवश्यै
 वर्णंचंद्रमावाहयामि प्रत्यङ्मुखंस्थापयामि ॥ २ ॥ रक्तपुष्पाक्षतैःयाम्यां धरणीग
 र्भसंभूतंलोहितांगंसुवर्चसम् ॥ कुमारंक्रूरकर्माणंभौममावाहयाम्यहं ॥ १ ॥ निर्जितारिं
 चशत्रुघ्नमग्निमाश्रित्यदेवताम् ॥ ऋषिभिःस्तूयमानंचभौममावाहयाम्याहम् ॥ २ ॥ उ

ग्र.शां.
॥२४॥

ज्जयिन्यांसमुत्पन्नोभोभोभौमश्चतुर्भुज ॥ भरद्वाजकुलेजातशूलशक्तिगदाधरः ॥ ३ ॥
वरदोमेषमारूढः स्कंदप्रियतडितप्रभः ॥ स्योनाष्टथिवीतिमंत्रेण दलेयाम्ये प्रति
ष्ठितः ॥ ४ ॥ स्योनाष्टथिविनोभवानृक्षरानिवेशनी ॥ यच्छानःशर्मसप्रथाः ॥ ५ ॥
अग्निर्मूढेतिच ओंभूर्भुवःस्वः अवन्तिदेशोद्भवंभारद्वाजसगोत्रंवरदंमेषारूढंक्षत्रियवर्णं
भौममावाहयामि याम्यमुखंस्थापयामि ॥ पीतपुष्पाक्षतैरीशान्यां बुधंबुद्धिप्रदातारं
सोमवंशसमुद्भवम् ॥ यजमानहितार्थायबुधमावाहयाम्यहम् ॥ ६ ॥ अहोचंद्रसुतश्रीम
न्मागधायांसमुद्भवः ॥ अत्रिगोत्रश्चतुर्बाहोखड्गखेटकधारकः ॥ ७ ॥ गदीवरदसिं
हस्थः सुवर्णाभः समाविश ॥ कृष्णवर्दीशपत्रेचइदंविष्णुप्रपूजितः ॥ ८ ॥ इदंविष्णु
र्विचक्रमेत्रेधानिदधेपदम् ॥ समूढमस्यपादं सुरे ॥ ९ ॥ उद्बुध्येतिच ॐभूर्भुवः स्वः
मगधदेशोद्भवमत्रिसगोत्रंगदिनंवरदंसिंहस्थं वैश्यवर्णंबुधमावाहयामिउत्तराभिमुखं

पद्.

॥२४॥

स्थापयामि ॥ ४ ॥ पीतपुष्पाक्षतैः उत्तरस्याम् बृहस्पतेर्गिरापुत्रो देवानां च पुरोहितः ॥
 त्रातारं सर्वदेवानां गुरुमावाहयाम्यहम् ॥ २ ॥ अहोवाचस्पते पीतसंजातः सिंधुमंडले ॥
 एह्यांगिरसगोत्रेयहयारूढश्चतुर्भुजः ॥ ३ ॥ दंडाक्षसूत्रवरदकमंडलुधरप्रभो ॥ महा
 निंद्रेतिसंपूज्यो विधिवदुत्तरेदले ॥ ४ ॥ महाइन्द्रो वज्रहस्तः षोडशीशर्मयच्छतु ॥ हंतु
 पाप्मानं योऽस्मान्द्वेष्टि ॥ १ ॥ बृहस्पते इति च ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः सिंधुदेशोद्भवमांगिरस
 गोत्रं विप्रवर्णं बृहस्पतिमावाहयामि उत्तराभिमुखं स्थापयामि ॥ ५ ॥ श्वेतपुष्पाक्षतैः
 पूर्वस्याम् प्रविश्य जठरेशं भोर्निसृतः पुनरेव यः ॥ तं सुरारिगुरुं भक्त्या शुक्रमावाहयाम्यहं
 ॥ २ ॥ भो भो भोजकटेजातः शुक्रश्वेताश्ववाहनः ॥ समागच्छ चतुर्बाहो भृगुगोत्रविभू
 षणः ॥ ३ ॥ परिधाक्षावलीहस्तकमंडलुधरप्रभो ॥ शक्रवत्पूर्वपत्रे च शुक्रज्योतिश्च पूजितः
 ॥ ४ ॥ शुक्रज्योतिश्च चित्रज्योतिश्च सत्यज्योतिश्च ज्योतिष्मांश्च ॥ शुक्रश्चक्रुतपा

ग्र.शां.
॥२५॥

श्चात्यर्थाः ॥ १ ॥ अन्नान्परीतिच ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः भोजकटदेशोद्भवंभार्गवसगो
त्रंविप्रवर्णं शुक्रमावाहयामि प्राङ्मुखंस्थापयामि ॥ ६ ॥ कृष्णपुष्पाक्षतैःपश्चिमे ॥
धर्मराजानुजंचैवभिन्नांजनसमप्रभम् ॥ छायामार्तडसंभूतंशनिमावाहयाम्यहम् ॥ १ ॥
कृष्णांगंकृष्णवर्णंचकृष्णाजिनधरंतथा ॥ शूरंमंदगतिंचैवशनिमावाहयाम्यहम् ॥ २ ॥
अहोसौराष्ट्रसंजातच्छायापुत्रचतुर्भुज कृष्णवर्णार्कगोत्रेयबाणहस्तधनुर्धरः॥त्रिशूलीच
समागच्छवरदोगृध्रवाहनः ॥ प्रजापतेनेतिपूज्योविधिवत्पश्चिमेदले ॥ ४ ॥ ॐप्रजाप
तेनत्वदेतान्यन्योविश्वारूपाणिपरिताबभूव ॥ यत्कामास्तेजुहुमस्तन्नोअस्तुवयं९स्या
मपतयोरयीणाम् ॥ १ ॥ शन्नोदेवीतिच ॐभूर्भुवःस्वः सौराष्ट्रदेशोद्भवं काश्यपसगो
त्रंशूद्रवर्णं शनिमावाहयामि प्रत्यङ्मुखंस्थापयामि ॥ ७ ॥ धूम्रपुष्पाक्षतैःनैर्ऋत्याम्
चक्रेणाच्छिन्नमूर्द्धानंविष्णुभावनिरीक्षितम् ॥ यजमानहितार्थायराहुमावाहयाम्यहम् ॥

पद्म.

॥२५॥

॥ २ ॥ राहोर्बर्वरकेदेशे संजातः कायवर्जितः ॥ गोत्रे पैठीनसेहोहिं सिंहारूढो वरप्रदः ॥ ३ ॥
 करालवदनश्रेष्ठकालरूपांजनप्रभः ॥ आयंगौरिति मंत्रेण पूज्यो नैर्ऋत्यपत्रके ॥ ४ ॥ ॐ
 आयंगौः पृथ्वीरक्रमीदसदन्मातरं पुरः ॥ पितरं च प्रयंतस्वः ॥ १ ॥ कयानश्चित्रेति च ॐ
 भूर्भुवः स्वः बर्बरदेशोद्भवै पैठीनसगोत्रं शूद्रवर्णं राहुमावाहयामि याम्यमुखं स्थापयामि ॥
 ॥ ८ ॥ धूम्रपुष्पाक्षतैर्वायव्याम् आंजनेयं महारौद्रं बहु रूपं महाग्रहम् ॥ महाकायं महाक्रूरं
 केतुमावाहयाम्यहम् ॥ १ ॥ एहो हि भगवन् केतो व्योमचारिन् महामते ॥ ग्रहैस्तु सहितः
 सर्वैः केतुमावाहयाम्यहम् ॥ २ ॥ केतवो विविधाकारा मलयाद्रिसमुद्भवाः ॥ द्विभुजा
 जैमिने गोत्रे गदाहस्ता वरप्रदाः ॥ ३ ॥ आगच्छंतु कपोतस्थाः शोभने मारुते दले ॥ ब्रह्म
 जज्ञानमंत्रेण चित्रगुप्तमिवार्चयेत् ॥ ४ ॥ ॐ ब्रह्म जज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्वि सीमतः सुरु
 चोवेन आवः ॥ सबुध्न्या उपमा अस्य विष्ठाः सतश्च योनिमसतश्च विवः ॥ १ ॥ केतुं कृ

ब्र.शां.
॥२६॥

ण्वन्नेतिच ॥ ओंभूर्भुवःस्वःअंतर्वेदिसमुद्भवजैमिनिसगोत्रंशूद्रवर्णकेतुमावाहयामि याम्य
मुखंस्थापयामि ॥९॥ अथाधिदेवानामावाहनंस्थापनंच ॥ एवंग्रहान्प्रतिष्ठाप्यस्थापनी
याश्चदेवताः ॥ तेषांस्थानानिनामानिमंत्रांश्चप्रवदाम्यहम् ॥१॥ रुद्रंत्र्यंबकमंत्रेणरवेरुत्त
रतोन्यसेत् ॥ यस्ययोवर्णस्तद्वर्णपुष्पाक्षतैः ओंत्र्यंबकंयजामहेसुगंधिपुष्टिवर्द्धनं ॥ उर्वारु
कमिवबंधनान्मृत्योर्मुक्षीयमामृतात् ॥ ओंभूर्भुवःस्वः शंभोइहागच्छेहतिष्ठ ॥ सोमस्याग्ने
यिदिग्भागेश्रीश्चतेमेनकात्मजांओंश्रीश्चतेलक्ष्मीश्चपत्न्यावहोरात्रेपार्श्वेनक्षत्राणिरूपम
श्विनौव्यात्तम् इष्णन्निषाणामुम्मइषाणसर्वलोकम्मइषाण ॥ ओंभूर्भुवःस्वःउमेइहागच्छे
हतिष्ठ ॥ यदक्रंदेतिभौमस्ययाम्येस्कंदंप्रपूजेयत् ॥ ओंयदक्रंदःप्रथमंजायमानउद्यंतसमु
द्रादुतवापुरीषात् ॥ श्येनस्यपक्षाहरिणस्यबाहूउपस्तुत्यंमहिजातंतैर्वन ॥१॥ ओंभूर्भुवः
स्वःस्कंदइहागच्छेहतिष्ठ विष्णुंविष्णोरराटेतियजेत्पूर्वैर्बुधस्यच ॥ ओंविष्णोरराटमसिवि

पद्.

॥२६॥

षणोःस्नप्त्रेस्थोविष्णोःस्यूरसिविष्णोर्ध्रुवोसिवैष्णवमसिविष्णवेत्वा ॥ १ ॥ ओंभूर्भुवःस्वः
 विष्णोइहागच्छेहतिष्ठ ॥ गुरोरुत्तरतोभ्यर्च्याब्रह्माब्रह्मेतिमंत्रतः ॥ ॐआब्रह्मन्ब्राह्मणो
 ब्रह्मवर्चसीजायतामाराष्ट्रेराजन्यः शूरइषव्योतिव्याधीमहारथोजायतांदोग्धीधेनुर्वोढा
 नडानाशुःसप्तिः पुरंधिर्यौषाजिष्णूरथेष्ठासभेयोर्युवास्ययजमानस्यवीरोजायतान्निकामे
 निकामेनः पर्जन्योवर्षतुफलवत्योनऽओषधयःपच्यंतांयोगक्षेमोनःकल्पताम् ॥ १ ॥
 ॐभूर्भुवःस्वः ब्रह्मन्इहागच्छेहतिष्ठ ॥ सजोषेद्रेतिशुक्रस्यशक्रंप्राच्यांनिधापयेत् ॥ सजो
 षाइंद्रसगणोमरुद्भिःसोमंपिबवृत्रहाशूरविद्वान् ॥ जहिशत्रून्पमृधोनुदस्वथाभयंकृणुहि
 विश्वतो नः ॥ ११ ॥ ॐभूर्भुवःस्वः शक्रइहागच्छेहतिष्ठ ॥ शनेःपश्चिमतःस्थाप्योय
 मायत्वेतिवैयमः ॥ ॐयमायत्वामखायत्वामसूर्य्यस्यत्वातपसेदेवस्त्वासवितामध्वानक्तुं
 पृथिव्याः स०९स्पृशस्पाहि अर्चिरसिशोचिरसितपोसि ॥ ७ ॥ ॐभूर्भुवःस्वः यमइहाग

च्छेहतिष्ठ ॥ कार्ष्णिंसीति मंत्रेण राहोः कालं तथोत्तरे ॥ ॐ कार्ष्णिंसीसमुद्रस्य त्वाक्षित्या उ
न्नयामि समपोऽद्विरगमतसमोषधीभिरोषधीः ॥ ८ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः काल इहागच्छे
हतिष्ठ ॥ चित्रगुप्तं तु केतूनां चित्रावस्विति नैर्ऋते ॥ ॐ चित्रावसोऽस्वस्ति ते पारमसीय ॥
ॐ भूर्भुवःस्वः चित्रगुप्त इहागच्छेहतिष्ठ ॥ ९ ॥ अथ प्रत्यधिदेवतानामावाहनं स्थाप
नं च ॥ शंभोरग्रेयजे द्रविंसनः पितेति मंत्रतः ॥ ॐ सनः पितेव सूनवे ग्रेसूपाय नो भव ॥ स च
स्वानः स्वस्तये ॥ १ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः अग्रे इहागच्छेहतिष्ठ ॥ आपो अद्येति मंत्रेण ह्युमायानै
र्ऋते ह्यपः ॥ ॐ आपो अद्यान्वचारिष ठरसेन समसृक्ष्महि ॥ पयस्वानग्रऽआगमं तम्मासठ
सृजवर्चसा प्रजया च धनेन च ॥ २ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः आप इहागच्छ ध्वमत्र तिष्ठ ध्वम् ॥ धरां
स्कंदाद्वायुकोणे ॥ ॐ चिदसितया देवतयांगिरस्वध्रुवासीद ॥ परिचिदसितया देवतयांगिर
स्वध्रुवासीद ॥ ३ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः धरे इहागच्छेहतिष्ठ ॥ विष्णुं नारायणोत्तरे ॥ ॐ इदं

विष्णुर्विचक्रमेत्रेधानिदधेपदम् ॥ समूढमस्यपा९सुरे ॥ ४ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वर्विष्णोइहा
 गच्छेहतिष्ठ ॥ प्रजापत्युत्तरेचेंद्रं ॐ इंद्र आसान्नेताबृहस्पतिर्दक्षणायज्ञः पुरऽएतुसोमः ॥
 देवसेनानामभिभंजतीनां जयंतीनाम् मरुतोयं त्वग्रम् ॥ ५ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः इंद्र इहागच्छे
 हतिष्ठ ॥ इंद्रादैर्द्रीचपश्चिमे ॐ इंद्रं दैवीर्विशोमरुतोनुवर्त्मानो भवन्त्यथेन्द्र दैवीर्विशोमरु
 तोनुवर्त्मानो भवन् ॥ एवमिमं व्यजमानन्दैवीश्च विशोमानुषीश्चानुवर्त्मानो भवन्तु ॥ ६ ॥
 ॐ भूर्भुवःस्वः इंद्राणि इहागच्छेहतिष्ठ ॥ प्रजापतियमात्पश्चात् ॐ प्रजापतेन त्वदेता
 न्यन्यो विश्वारूपाणि परिताबभूव ॥ यत्कामास्तेजुहुमस्तन्नो अस्त्वयममुष्य पितासाव
 स्य पितावय ९ स्यामपतयोरयीणा ९ स्वाहा ॥ रुद्रयत्तेक्रिविपरन्नामतस्मिन्दुतमस्य
 मेष्टमसिस्वाहा ॥ ७ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः प्रजापते इहागच्छेहतिष्ठ ॥ पन्नगान्कालपश्चिमे ॐ
 नमोस्तु सर्पेभ्यो ये केचपृथिवीमनु ॥ येऽअंतरिक्षे ये दिवितेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ॥ ८ ॥ ॐ भूर्भु

ग्र.शां.
॥२८॥

वःस्वःपन्नगाइहागच्छेहतिष्ठध्वम् ॥ ईशानेचित्रगुप्तस्यब्रह्माणंसंप्रपूजयेत् ॐ ब्रह्म
जज्ञानंप्रथमंपुरस्ताद्विसीमतः सुरुचोवेनआवः॥ सबुध्न्याउपमाऽअस्यविष्टाःसतश्चयो
निमसतश्चविवः ॥ १ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः ब्रह्मन्निहागच्छेहतिष्ठ ॥ अथगणपंचकंस्थाप
येत् शनेःकेतोश्चपूर्वेणगुरोःसूर्यस्यपश्चिमे॥लंबोदरःप्रतिष्ठाप्योगणानांत्वेतिमंत्रतः ॥ १ ॥
ॐ गणानान्त्वागणपतिर्ऋवामहेप्रियाणान्त्वाप्प्रियपतिर्ऋवामहेनिधीनान्त्वानिधिप
तिर्ऋवामहेवसोमम ॥ आहमजानिगर्भधमात्वमजासिगर्भधम् ॥ १ ॥ ॐ भूर्भु
वःस्वःगणपतेइहागच्छेहतिष्ठ ॥ उत्तरेचततोदुर्गाजातवेदेतिमंत्रतः ॥ ॐ जातवेदसे
सुनवामसोममरातीयतोनिदहातिवेदः ॥ सनः परिषदतिदुर्गाणिविश्वानावेवसिंधुं
दुरितात्यग्निः ॥ २ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः दुर्गेइहागच्छेहतिष्ठ ॥ वायोयेतेसहस्त्रिणोरथा
सस्तेभिरागहि ॥ नियुत्वान्तसोमपीतये ॥ ३ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वःवायोइहागच्छे

पद्.

॥२८॥

हतिष्ठ ॥ घृतं घृतेतिमंत्रेण अंतरिक्षंतुपश्चिमे ॥ ॐ घृतं घृतपावानः पिबतव
 सांवसापावानः पिबतांतरिक्षस्यहविरसिस्वाहा ॥ दिशः प्रदिशऽआदिशोविदिशऽ
 उद्दिशोदिभ्यःस्वाहा ॥ ४ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः अंतरिक्षइहागच्छेहतिष्ठ ॥ यावां
 कशेतिमंत्रेणयजेत्पूर्वेततोश्विनौ ॥ ॐ यावांकशामधुमत्यश्विनासूनृतावती ॥ तथाय
 ज्ञमिमिक्षताम् ॥ ५ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः अश्विनौइहागच्छतामिहतिष्ठताम् ॥ इतिपंचलोक
 पालनांस्थापनम् ॥ अथनक्षत्रस्थापनम् ॥ सप्तसप्तयजेद्भानांप्रागाद्यश्विनिपूर्वकम् ॥
 अश्विनातेजसादस्रं ॐ अश्विनातेजसाचक्षुः प्राणेनसरस्वतीवीर्यम् ॥ वाचैद्रोबलेनै
 द्रायदधुरिंद्रियम् ॥ १ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः दस्रइहागच्छेहतिष्ठ ॥ यमायत्वेतियाम्यम्
 ॐ यमायत्वामखायत्वामसूर्यस्यत्वातपसेदेवस्त्वासवितामध्वानक्तुपृथिव्याः सठस्पृश
 स्पाहि अर्चिरसिशोचिरसितपोसि ॥ २ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः याम्यभइहागच्छेहतिष्ठ ॥

ग्र.शां.
॥२९॥

कृत्तिकाचायमग्निश्च ॐ अयमग्निः सहस्रिणो वाजस्य शतिनस्पतिः ॥ मूर्द्धा कवीरयीणाम्
॥ ३ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः कृत्तिके इहागच्छेहतिष्ठ ॥ ब्रह्मजज्ञेति रोहिणी ॐ ब्रह्मजज्ञानं प्रथमं
पुरस्ताद्विसीमतः सुरुचो धेन आवः ॥ सबुध्या उपमा अस्य विष्ठाः सतश्च योनिमसतश्च
विवः ॥ ४ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः रोहिणी इहागच्छेहतिष्ठ ॥ सोमो धेन्वेति सौम्यं च ॐ सोमो
धेनुर्ऋसोमो अर्वतमाशुर्ऋसोमो वीरं कर्मण्यंददाति सादन्यं विदथ्यर्ऋसभेयं पितृश्रवणं यो
ददाशदस्मै ॥ ५ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः सौम्य इहागच्छेहतिष्ठ ॥ नमस्ते रुद्र रौद्र भम
ॐ नमस्ते रुद्र मन्यव उतो तऽइषवे नमः ॥ बाहुभ्यामुत ते नमः ॥ ६ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः रौ
द्र भ इहागच्छेहतिष्ठ ॥ अदितिर्द्यौरादितेयम् ॐ अदितिर्द्यौरादिति रंतरिक्षमदितिर्मर्मा
तासपितासपुत्रः ॥ विश्वे देवा अदितिः पंचजनाऽअदितिर्जातमदितिर्जनित्वम् ॥ ७ ॥
ॐ भूर्भुवः स्वः आदितेय इहागच्छेहतिष्ठ ॥ एतानि पूर्वास्यां स्थाप्यानि ॥ पुष्यं वाचस्प

पद्.

॥२९॥

तेनतु ॥ ॐ वाचस्पतये पवस्व वृष्णोऽअर्धं शुभ्यांगमस्ति पूतः ॥ देवो देवेभ्यः पवस्व येषां
 भागोसि ॥ ८ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः पुष्य इहागच्छेहतिष्ठ ॥ सर्पेभ्यः सर्पदेवतं ॐ नमोस्तु स
 र्पेभ्यो ये केचपृथिवीमनु ॥ ये अंतरिक्षे ये दिवितेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ॥ ९ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः
 आश्लेषे इहागच्छेहतिष्ठ ॥ पितृभ्यः पितृदेवतं ॐ पितृभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधानमः पि
 तामहेभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधानमः प्रपितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधानमः ॥ अ
 क्षन्नपितरोमीमदंत पितरोतीतृपंतपितरः पितरः शुंधध्वम् ॥ १० ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः
 मघे इहागच्छेहतिष्ठ ॥ भगप्रणेति भाग्यंतु ॐ भगप्रणेत भगसत्यराधो भगे मां धियमुदवा
 ददन्नः ॥ भगप्रणोजेनय गोभिरश्वैर्भगप्रनृभिर्नृवंतः स्याम ॥ ११ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः पूर्वाफा
 ल्गुनीहागच्छेहतिष्ठ ॥ दैव्यावध्वर्युरार्यमं ॐ दैव्यावध्वर्यू आगतर्ठरथेन सूर्यत्वचामध्वा
 यज्ञं समं जायेतम्प्रकत्नथायं वेनश्चित्रन्देवानाम् ॥ १२ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः उत्तराफाल्गु

ग्र.शां.
॥ ३० ॥

नीहागच्छेहतिष्ठ ॥ हस्तांविभ्राड्मंत्रेण ॐ विभ्राड् बृहत्पीवतुसोम्यंमध्वायुदर्धघज्ञपता
वविन्दुतम् ॥ वातजूतोयोअभिरक्षतित्मनाप्रजाःपुपोषपुरुधाविराजति ॥ १३ ॥ ॐ भूर्भु
वःस्वः हस्तइहागच्छइहतिष्ठ ॥ चित्रात्वष्टातुरीयत ॐ त्वष्टातुरीयोऽअद्भुतऽइन्द्राग्नीपु
ष्टिवर्द्धना ॥ द्विपदाच्छन्दऽइन्द्रियमुक्षागौर्नवयोदधुः ॥ १४ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वःचित्रेइ
हागच्छेहतिष्ठ ॥ इतिदक्षिणस्यांस्थाप्यानि ॥ पीवोअन्नेतिवायव्यं ॐ पीवोअन्नारयिवृ
धः सुमेधाःश्वेतः सिषक्तिनियुतामभिशीः ॥ तेवायवेसमनसोवितस्थुर्विश्वेन्नरःस्व
पत्यानिचक्रुः ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः स्वातेइहागच्छेहतिष्ठ ॥ १५ ॥ इन्द्राग्नीचद्विदैवतं ॐ
इन्द्राग्नीआगतर्त्तुतंगीभिर्न्नभोवरेण्यम् अस्यपातंधियेषिता ॥ १६ ॥ ॐ भूर्भुवः
स्वः विशाखेइहागच्छेहतिष्ठ ॥ नमोमित्रेतिमैत्रम् ॐ नमोमित्रस्यवरुणस्यचक्षसे
महोदेवायतद्वतर्त्तुसपर्य्यत दूरेदृशेदेवजातायकेतवेदिवस्पुत्रायसूर्यायशर्त्तुसत ॥ १७ ॥

पङ्.

॥ ३० ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः मैत्रिहागच्छेहतिष्ठ ॥ सइषुहस्तैः पुरंदरं ॐ सइषुहस्तैः सनिषङ्गिभिर्वशी
 स० स्रष्टासयुधइंद्रोगणेन ॥ स० स्रष्टाजित्सोमपाबाहुशद्वयुग्रधन्वाप्रतिहिताभिरस्ता
 ॥ १८ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः ज्येष्ठेइहागच्छेहतिष्ठ ॥ मूलमातेवपुत्रंच ॐ मातेवपुत्रं पृथिवी
 पुरीष्यमग्नि० स्वेयोनावभारुषा ॥ तां विश्वैर्देवैर्ऋतुभिः संविदानः प्रजापतिर्विश्वकर्मा
 विमुंचतु ॥ १९ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः मूलइहागच्छेहतिष्ठ ॥ पूर्वाषाढामपाघमः ॐ अपाघमप
 किल्बिषमपकृत्यामपोरपः ॥ अपामार्गत्वमस्मदपदुः ष्वप्न्यठसुव ॥ २० ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः
 पूर्वाषाढेइहागच्छेहतिष्ठ ॥ विश्वे अद्योति विश्वेशं ॐ विश्वेऽद्यमरुतो विश्वउती विश्वे
 भवंत्वग्रयः समिद्धाः ॥ विश्वेनो देवाऽवसागमंतु विश्वमस्तु द्वविणं वाजोऽस्मे ॥ २१ ॥
 ॐ भूर्भुवः स्वः उत्तराषाढेइहागच्छेहतिष्ठ ॥ इति प्रतीच्यां स्थाप्यानि ॥ गायत्र्याभिजितं
 न्यसेत् ॥ ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि ॥ धियो यो न प्रचोदयात् ॥ २२ ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः अभिजितइहागच्छेहतिष्ठ ॥ श्रवणं विष्णुमंत्रेण ॐ इदं विष्णुर्विचक्रमेत्रे
 धानिदधेपदं ॥ समूढमस्य पार्थसुरे ॥ २३ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः श्रवणइहागच्छेहतिष्ठ ॥ वसोर्मंत्रे
 णवासवं ॐ वसोः पवित्रमसिशतधारंवसोः पवित्रमसिसहस्रधारम् ॥ देवस्त्वासविता
 पुनातु वसोः पवित्रेण शतधारेण सुप्त्वा कामधुक्ष ॥ २४ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः धनिष्ठे इहागच्छेह
 तिष्ठ ॥ शतभिषां वरुणस्येति ॐ वरुणस्योत्तंभनमसिवरुणस्यस्त्वं भसर्जनीस्तथो वरुण
 स्यऽऋतसदन्यसिवरुणस्यऽऋतसदनमसिवरुणस्यऽऋतसदनमासीद ॥ २५ ॥ ॐ भूर्भुवः
 स्वः शतभिषे इहागच्छेहतिष्ठ ॥ उत्तनो ह्यजपादभं ॐ उत्तनो हिर्बुध्न्यः शृणोत्वजऽएक
 पात्पृथिवीसमुद्रः ॥ विश्वे देवाः ऋतावृधो हुवानास्तुतामंत्राः कविशस्ताऽअवंतु ॥ २६ ॥ ॐ भू
 र्भुवः स्वः अजपादभइहागच्छेहतिष्ठ ॥ शिवो नामेत्यहिर्बुध्न्यं ॐ शिवो नामासि स्वधितिस्ते
 पितानमस्ते अस्तु मामाहिर्ऋसीः ॥ निवर्त्तयाम्यायुषेन्नाद्याय प्रजननाय रायस्पोषाय सुप्र

जास्त्वायसुवीर्याय ॥ २७ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः अहिर्बुध्न्य इहागच्छे हतिष्ठ ॥ पौष्णं पूषंतवेन तु ॐ
 पूषंतव व्रते वयन्नरिष्येम कदाचन ॥ स्तोतारस्त इह स्मसि ॥ २८ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः रेवति इ
 हागच्छे हतिष्ठ ॥ इति नक्षत्रस्थापनं ॥ योगे योगेति ईशान्यां योगानेवैकपुंजके ॐ योगे यो
 गेतवस्तरं वाजे वाजे हवामहे ॥ सखाय इन्द्र मृतये ॥ १ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः योगाः इहागच्छ ध्वमि
 हतिष्ठ ध्वं ॥ २७ ॥ भद्रं कर्णेति मंत्रेण कर्णान् गौ प्रपूजयेत् ॐ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवा भद्रं प
 श्येमाक्षभिर्यजत्राः ॥ स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवाꣳसस्तनूभिर्व्यशेम हि देवहितं यदायुः ॥ १ ॥ ॐ भू
 भुवःस्वः करणा इहागच्छ ध्वमि हतिष्ठ ध्वं ॥ १ १ ॥ ध्रुवीति ध्रुवं मध्ये ग्रहाणां च सतारकं ॥ ओ
 ध्रुवासि ध्रुवो यं यजमानोऽस्मिन्नायतने प्रजया पशुभिर्भूयात् ॥ घृतेन दद्यात् पृथिवी पूर्येथा मि
 द्रस्य च्छदिरसि बिश्वजनस्य च्छाया ॥ १ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः सतारक ध्रुव इहागच्छे हतिष्ठ ॥
 आदित्यमंडले चैव वामे चैवाधिदेवयोः ॥ पंचनद्येति सारितः पत्रबाह्ये तु पश्चिमे ॐ पंचनद्यः

ग्र.शां.
॥ ३२ ॥

सरस्वतीमपियांतिसस्रोतसः ॥ सरस्वतीतुपंचधासोदेशोभवत्सरित् ॥ १ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः सरितइहागच्छध्वमिहतिष्ठध्वं ॥ गुरुमार्तडयोर्मध्येसप्तर्षयेतिवैऋषीन् ॐ सप्त ऋषयः प्रतिहिताः शरीरेसप्तरक्षंतिसदमप्रमादम् ॥ सप्तापःस्वपतोलोकमीयुस्तत्रजाग्रतोअस्वप्नजौसत्रसदौचदेवौ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः सप्तऋषयइहागच्छध्वमत्रतिष्ठध्वम् ॥ इमंमेसागरान्सप्तसरितोधःप्रपूजयेत् ॐ इमंमेवरुणश्रुधीहवमद्याचमृडय ॥ त्वामवस्युराचके ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः सागराइहागच्छध्वमत्रतिष्ठध्वं ॥ प्रपर्वतेतिमंत्रेणपर्वतानुत्तरेयजेत् ॥ पंक्तिनक्षत्रयोर्मध्येपत्रबाह्येतथैवच ॥ ॐ प्रपर्वतस्यवृषभस्यपृष्ठान्नावश्चरंतिस्वसिचऽइयानाः ॥ ताऽआववृत्रन्नधरागुदक्ताअहिर्बुध्यमनुरीयमाणाः ॥ विष्णोर्विक्रमणमसि विष्णोर्विक्रांतमसि विष्णोः क्रांतमसि ॥ १ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः पर्वताइहागच्छध्वमत्रतिष्ठध्वम् ॥ जवोजस्तेतिरैवंतंस्थापयेत्सूर्य्यतोप्यधः ॐ जवोजस्तेवा

पद्य.

॥ ३२ ॥

जिन्निहितोगुहायः श्येनेपरीतो अचरच्चवातेते ॥ ननोवाजिन्बलवान्बलेनवाजजिच्चभवश
 मनेचपारयिष्णुः ॥ वाजिनोवाजतितोवाजठसरिष्यन्तोबृहस्पतेर्भागमवाजिगघत
 ॥ ८ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः रैवंतइहागच्छेहतिष्ठ ॥ सुपर्णोसीतिगरुडंउत्तरेबुधमंडले
 ॐ सुपर्णोसिगरुत्मांस्त्रिवृतेशिरोगायत्रंचक्षुर्बृहद्रथंतरेपक्षौ ॥ स्तोमआत्माछंदा९
 स्यंगानियजू९षिनाम सामतेतनूर्वामदेव्यंयज्ञायज्ञियंपुच्छंधिषण्याः शफाः सुपर्णोसि
 गरुत्मांदिवंगच्छस्वः पत ॥ १ ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः गरुडइहागच्छेहतिष्ठ ॥ अत्रावसरेरुद्र
 कलशस्थापनं ॥ भूरसीतिभूमिप्रार्थना ॥ ॐ भूरसिभूमिरस्यदितिरसिबिष्वधायाविश्व
 स्यभुवनस्यधत्री ॥ पृथिवीयच्छपृथिवीदृढहपृथिवीमाहिठसीः ॥ महीद्यौरितिधान्याधारं
 कृत्वा ॥ ॐ महीद्यौः पृथिवीचनऽइमंयज्ञंमिमिक्षताम् ॥ पिपृतान्नोभरीमभिः ॥ १ ॥ आजिघ्र
 कलशमितिकलशस्थापनं ॥ ॐ आजिघ्रकलशम्मह्यात्वाविशंत्विदवः ॥ पुनरूर्जानिवर्त्त

स्वसानःसहस्रंधुक्ष्वोरुधारापयस्वतीपुनर्मर्माविशताद्रायिः ॥ १ ॥ वरुणस्योत्तमित्यपः
 पूर्य ॐ वरुणस्योत्तंभनमसिवरुणस्यस्कंभसर्जनीस्थोवरुणस्यऋतसदन्यसिवरुणस्य
 ऋतसदनमसिवरुणस्यऋतसदनमासीद ॥ १ ॥ याऽओषधिरितिसर्वौषधीः प्रक्षि०
 ॐ याऽओषधीः पूर्वाजातादेवेभ्यस्त्रियुगंपुरा ॥ मनैनुबभ्रूणामहर्षशतंधामानिसप्तच ॥
 ॥ १ ॥ धान्यमसीतिधान्यं ॥ ॐ धान्यमसिधिनुहिदेवान्प्राणायत्वोदानायत्वाव्यानाय
 त्वा ॥ दीर्घामनुप्रसितिमायुषेधान्देवोवः सविताहिरण्यपाणिः ॥ प्रतिगृभ्णात्वच्छिद्रेणपा
 णिना चक्षुषेत्वामहीनाम्पयोसि ॥ १ ॥ अश्वत्थेवेतिपंचपल्लवं ॥ अश्वत्थोदुंबरप्लक्ष्मचूत
 न्यग्रोधपल्लवाः ॥ पंचपल्लव० ॐ अश्वत्थेवोनिषदनंपण्णेवोवसतिष्कृता ॥ गोभाजऽडत्कि
 लासथयत्सनवथपूरुषम् ॥ याः फलिनीतिफलं ॐ याः फलिनीर्याऽअफलाऽअपुष्पाया
 श्वपुष्पिणीः ॥ बृहस्पतिप्रसूतास्तानोमुंचंत्वर्षहसः ॥ हिरण्यगर्भेतिहिरण्यं ॐ हिरण्यग

भः समवर्त्तताग्रेभृतस्यजातः पतिरेकआसीत् ॥ सदाधारपृथिवीं घामुते मां कस्मै देवाय हवि
 षा विधेम ॥ १ ॥ पूर्णादर्वित्युपरिष्ठात् पूर्णपात्रं ॐ पूर्णादर्विपरापतसु पूर्णा पुनरापत ॥ व
 स्नेव विक्रीणावहा इषमूर्जठशतक्रतो ॥ १ ॥ याः फलिनीति श्रीफलं ॐ याः फलिनी
 र्याऽअफला अपुष्पायाश्च पुष्पिणीः ॥ बृहस्पतिप्रसूतास्तानो मुंचं त्वठहसः ॥ १ ॥ सु
 जातो ज्योतिषेति वस्त्रेणावेष्टनं ॥ ॐ सुजातो ज्योतिषा सहशर्मविरूथमासदत्स्वः ॥ वासो अ
 ग्रे विश्वरूपठसंव्ययस्वविभावसो ॥ १ ॥ असंख्यातेति संपूज्यो रुद्रो रुद्रघटांभसि ॥ ॐ
 असंख्याता सहस्राण्ये रुद्रा अधिभूम्यां ॥ तेषां सहस्रयोजने वधन्वानितन्मसि ॥ १ ॥ ॐ
 भूर्भुवःस्वः रुद्रइहागच्छेहतिष्ठ ॥ प्रजापतेरग्रभागेशनिमंडलकेशुभे ॥ पूज्यो विष्णुः स्वसू
 क्तेन षोडशर्चेन तत्रैव ॥ १ ॥ विष्णुसूक्तस्तु षोडशकंडिकात्मकः ॥ ॐ सहस्रशीर्षा पुरुषः स
 हस्राक्षः सहस्रपात् ॥ सभूमिर्ठसर्वतस्पृत्वात्यतिष्ठ दशांगुलम् इत्यादि ॥ १६ ॥ ॐ भूर्भुवः

स्वः विष्णोइहागच्छेहतिष्ठ ॥ वास्तोष्पतेतिमंत्रेणवास्तुंवैराहुमंडले ॥ ॐवास्तोष्पतेप्र
तिजानीह्यस्मान्स्वावेशोअनमीवोभवानः ॥यत्त्वेमहेप्रतितन्नोजुखस्वशन्नोअस्तुद्विपदे
शंचतुष्पदे ॥ १ ॥ अमीवहावास्तोष्पतेविश्वारूपाण्याविशन् ॥ सखासुशेवणधिनः ॥
॥ २ ॥ ॐभूर्भुवः स्वः वास्तोष्पतेइहागच्छेहतिष्ठ ॥ गणानांत्वेतिवायव्यांगणेशंकेतुमं
डले ॐगणानांत्वेति० ॥ १ ॥ ॐभूर्भुवः स्वः गणेशइहागच्छेहतिष्ठ ॥ ग्रहाग्नेयांसोमदले
रुद्राण्याअग्रभागतः ॥ नमोस्तुसर्पेभ्यइतिक्षेत्रपालंप्रपूजयेत् ॥ ॐनमोस्तुसर्पेभ्योयेकेच
पृथिवीमनु ॥ जेअंतरिक्षेजेदिवितेभ्यः सर्पेभ्योनमः ॥ १ ॥ ॐभूर्भुवः स्वः क्षेत्रपालइहा
गच्छेहतिष्ठ ॥ रुद्रकुंभाग्रतःपूज्याचामुंडाजातवेदसे ॥ ॐजातवेदसेसुनवामसोममरा
तीयतोनिदहातिवेदः ॥ सनःपरिषदतिदुर्गाणिविश्वानावेवसिंधुंदुरितात्यग्निः ॥ १ ॥ ॐ
भूर्भुवःस्वः चामुंडेइहागच्छेहतिष्ठ ॥ ग्रहादक्षिणदिग्भौमसदनेषण्मुखादधः ॥ योवःशिवे

तिगौर्यादिमातरश्चैव पूजयेत् ॥ ॐ योवः शिवतमोरसस्तस्य भाजयते हनः ॥ उशतीरिव
मातरः ॥ १ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः गौर्यादिमातर इहागच्छे हतिष्ठ ॥ अथ वेदस्थापनं ॥ सू
र्याच्च पूर्वदिग्भागे अग्निमीळे ऋचाननः ॐ अग्निमीळे पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजं ॥ होतारं र
त्नधातमं ॥ १ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः ऋग्वेद इहागच्छे हतिष्ठ ॥ इषेत्वैतियजुर्वेदं सूर्यादक्षिणतो
न्यसेत् ॐ इषेत्वौर्जेत्वावायवस्थोपायवस्थ देवोवः सविता प्रार्पयतु श्रेष्ठतमायकर्मणऽआ
प्यायध्वमध्वन्याऽइन्द्राय भागं प्रजावतीरनमीवा अयक्षमामावस्तेनऽईशतमाघसठसोधु
वाऽअस्मिन् गोपतौ स्यात बह्वीर्यजमानस्य पशून्पाहि ॥ २ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः यजु
र्वेद इहागच्छे हतिष्ठ ॥ सूर्याच्च पश्चिमे साम अग्न आयाहि मंत्रतः ॥ ॐ अग्न आयाहि वीतये
गृणानो हव्यदातये ॥ निहोता सत्सि बर्हिषि ॥ ३ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः सामवेद इहागच्छे हतिष्ठ ॥
रवेरुत्तरदिग्भागे शन्नो देवातिथवर्णम् ॐ शन्नो देवीरभिष्टय आपो भवंतु पीतये ॥ शंय्योर

ग्र.शां.
॥ ३५॥

भिस्रवंतुनः ॥ ४ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः अथर्वणइहागच्छेहतिष्ठ ॥ अथदिक्पालस्थापनं ॥
इंद्रादितः क्रमादिक्षुरिंद्रादीनष्टपूजयेत् ॥ इंद्रोवह्निः पितृपतिर्नैऋतोवरुणोमरुतः ॥ कुबेरई
शः पतयः पूर्वादीनां दिशां क्रमात् ॥ अंतरिक्षं पूर्वभागे धरापूज्या तु पश्चिमे ॥ इंद्रं त्रातारमं
त्रेण ॐ त्रातारमिंद्रमवितारमिंद्रं हवे हवे सुहवर्धं शूरमिंद्रं ॥ हवामिशक्रम्पुरुहूतामिंद्रं
स्वस्तिनोमघवाधात्विंद्रः ॥ १ ॥ एहयेहि सर्वा मरसिद्धसाध्वैरभिष्टुतो वज्रधरामरेश ॥
संवीज्यमानोप्सरसांगणे नरक्षाध्वरं नो भगवन्मस्ते ॥ २ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः इंद्रइहा
गच्छेहतिष्ठ ॥ त्वं नो अग्ने हुताशनम् ॐ त्वं नोऽअग्ने तव देवपायुभिर्मघो नो रक्षतन्वश्च वंद्य ॥
त्राता लोकस्य तनये गवामस्य निमेषं रक्षमाणस्तवस्ते ॥ २ ॥ एहोहि सर्वा मर रुद्रसं
घैर्मुनिप्रवीरैरभितोभिजुष्ट ॥ तेजोवता लोकबलेन सार्द्धं रक्षाध्वरं नो भगवन्नमस्ते ॥ २ ॥ ॐ
भूर्भुवः स्वः अग्नेइहागच्छेहतिष्ठ ॥ यमं सुगन्धपंथेति ॐ सुगन्धपंथां प्रदिशन्न एहि ज्यो

पद्.

॥ ३५॥

तिष्मध्येहचजरन्नआयुः ॥ अपैतुमृत्युरमृतंमआगाद्वैवस्वतो नो अभयंकृणोतु ॥ ३ ॥ ए
 ह्येहि वैवस्वतधर्मराजसर्वामरैरर्चितधर्ममूर्तिः ॥ शुभाशुभानां फलभावनस्त्वं शिवायनः
 पाहि मखं नमस्ते ॥ ३ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः यमइहागच्छेहतिष्ठ ॥ असुन्वंतेति नैर्ऋतिम
 ॐ असुन्वंतमयजमानमिच्छस्तेनस्येत्यामन्विहितस्करस्य ॥ अन्यस्मदिच्छसातइ
 त्यानमो देवि निर्ऋते तुभ्यमस्तु ॥ ४ ॥ एह्येहिरक्षोगणनायकस्त्वं विशालवेतालपिशाचसं
 धैः ॥ ममाध्वरं पाहि शुभादिनाथलोके श्वरस्त्वं प्रणमामि नित्यम् ॥ ४ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः निर्ऋ
 ते इहागच्छेहतिष्ठ ॥ तत्त्वायामि जलाध्यक्षं ॐ तत्त्वायामि ब्रह्मणा वंदमानस्तदाशास्तेय
 जमानो हविर्भिः ॥ अहेडमानो वरुणे ह बोध्युरुशठः समानऽआयुः प्रमोषीः ॥ एह्येहियादोगण
 वारिधीनां गणेन मेघेन सहाप्सरोग्भिः ॥ विद्याधरेंद्रामरगीयमानः पाहित्वमस्मान् भगवन्न
 मस्ते ॥ ५ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः वरुण इहागच्छेहतिष्ठ ॥ वायुमानो नियुद्धि ना ॐ आनो नियुद्धिः

शतिनीभिरध्वरठंसहश्रिणीभिरुपयाहियज्ञम् ॥ वायोअस्मिन्सवनेमादयस्वयूयंपातस्व
 स्तिभिः सदानः ॥ ६ ॥ एह्येहियज्ञेममरक्षणा यमृगाधिरूढसहसिद्धसंवैः ॥ प्राणा
 धिपोहव्यभुजः सहायगृहाणपूजांभगवन्नमस्ते ॥ ६ ॥ ॐभूर्भुवःस्वः वायोइहागच्छेह
 तिष्ठ ॥ वयंसोमेतिधनदम् ॐवयठसोमव्रतेतवमनस्तनूषुविभ्रतः ॥ प्रजावंतःसचेम
 हि ॥ ७ ॥ एह्येहियज्ञेश्वरयज्ञरक्षांविधत्स्वनक्षत्रगणेनसार्द्धं ॥ सर्वौषधीभिःपितृभिः सहै
 वगृहाणपूजांभगवन्नमस्ते ॥ ७ ॥ ॐभूर्भुवःस्वःधनदइहागच्छेहतिष्ठ ॥ तमीशानेतिशं
 करम् ॐतमीशानंजगततस्थुषस्पतिंधियञ्जिन्वमवसेहूमहेवयम् ॥ पूषानोयथावेदसा
 मसद्वृधेरक्षितापायुरदब्धःस्वस्तये ॥ ७ ॥ एह्येहिविश्वेश्वरनस्त्रिशूलकपालखट्वांगवरेण
 सार्द्धम् । लोकेशभूतेश्वरयज्ञसिद्धयैगृहाणपूजांभगवन्नमस्ते ॥ ८ ॥ ॐभूर्भुवःस्वः
 शंकरइहागच्छेहतिष्ठ ॥ अस्मेरुद्रेत्यंतरिक्षम् ॐअस्मेरुद्रामेहनापर्वतासोवृत्रहत्ये

भरहूतौसजोषाः ॥ यःशठ्सतेस्तुवतेधायिपञ्चइंद्रज्येष्ठाअस्मांअवंतुदेवाः॥१॥ एह्येहि
 विश्वाधिपतेमुनींद्रलोकेनसार्द्धपितृदेवताभिः ॥ सर्वस्यधातात्वमनंतकीर्तीरक्षाध्वरंनः
 सततंशिवाय ॥ ९ ॥ ॐभूर्भुवःस्वःब्रह्मन्निहागच्छेहतिष्ठ ॥ स्योनाष्टथिविनोधरां ॐ
 स्योनाष्टथिविनोभवानृक्षरानिवेशनी ॥ यच्छानःशर्मसप्रथाः ॥ १ ॥ एह्येहिपाता
 लधरानगेंद्रनागांगनाकिन्नरगीयमानः ॥ रक्षोरगेंद्रामरलोकसार्द्धमनंतरक्षाध्वरमस्म
 दीयम् ॥ १० ॥ ॐभूर्भुवःस्वः धराधिपतेअनंतइहागच्छेहतिष्ठ ॥ अथचतुःष
 ष्टियोगिनीनामावाहनं॥आग्नेय्यांयोगिनीन्यसेदित्युक्तेः ॥ अग्रावेकपुंजकेवाचतुःषष्टिद
 लात्मकेभिन्नमंडलेस्थापयेत् ॥ ॐआवाहयाम्यहंदेवीयोगिनींपरमेश्वरीम् ॥ योगा
 भ्यासेनसंतुष्टांपरध्यानसमन्वितम् ॥ १ ॥ दिव्यज्वालातिसंकाशादिव्यज्वालातिलो
 चना ॥ मूर्तिमतीअमूर्ताचउग्राचैवोग्ररूपिणी ॥ २ ॥ यज्ञंकुर्वंतुनिर्विघ्नंश्रेयोयच्छंतुमा

प्र.शां.
॥३७॥

तरः ॥ दिव्ययोगामहायोगांसिद्धियोगागणेश्वरी ॥ ३ ॥ प्रेताक्षीडंकिनीकालीका
लरात्रिर्निशाचरी ॥ हुंकारीसिद्धिवैतालीखर्परीभूतयामिनी ॥ ४ ॥ उर्द्धुकेशीविरूपा
क्षीशुष्कांगीमांसभोजिनी ॥ फेत्कारीवीरभद्राक्षीधूम्राक्षीकलहप्रिया ॥ ५ ॥ रक्ताच
घोररक्ताक्षीविपारूक्षीभयंकरी ॥ चौरिकामारिकाचंडीवाराहीमुंडधारिणी ॥ ६ ॥ भैर
वीचक्रिणीक्रोधादुर्मुखीप्रेतवाहिनी ॥ कंटकीदीर्घलंबोष्ठीमालिनीमंत्रयोगिनी ॥ ७ ॥
कालाग्निमोहिनीचक्रीकंकालीभुवनेश्वरी ॥ कुंडलाक्षीलुहीलक्ष्मीयमदूतीकरालिनी
॥ ८ ॥ कौशिकीभक्षणीयक्षीकौमारीयंत्रवाहिनी ॥ विशालाकामुकीव्याघ्रियक्षिणीप्रे
तभूषणी ॥ ९ ॥ धूर्जटाविकटाघोराकपालाचैवलांगली ॥ चतुः षष्टिः समाख्यातायो
गिन्योहिवरप्रदाः ॥ १० ॥ त्रैलोक्येपूजितानित्यंदेवमानवयोगिभिः ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः
योगिन्यः इहागच्छंतिहतिष्ठंतु ॥ मध्येतुपंचभूतानिविश्वकर्माणमेवच ॐ भूतायित्वा

पद्ये

॥३७॥

नारातयेस्वरभिविष्येस्वदृढं हंतांदुर्याः पृथिव्यामुर्व्यंतरिक्षामन्वेमिपृथिव्यास्त्वानाभौ
 सादयाम्यादित्याउपस्थेग्रेहव्यठरक्ष ॥ १ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः पंचभूतानि इहागच्छं
 त्विहतिष्ठंतु ॥ ॐ विश्वकर्मन् हविषावर्द्धते न त्रातारमिद्रमकृणोरवध्यम् ॥ तस्मै विशः समन
 मंतपूर्वारयमुग्रौ विहव्यौ यथासत ॥ १ ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः विश्वकर्मन्निहागच्छेहतिष्ठ ॥
 ततस्तेषां प्रतिष्ठां कुर्यात् ॥ अक्षतानादाय ॐ तदस्तु मित्रावरुणा तदग्रे शंय्योरस्मभ्य
 मिदमस्तु शस्तम् ॥ अशीमहिगाधमुतप्रतिष्ठान्नमोदिवे बृहते सादनाय ॥ १ ॥ ॐ मनो
 जूतिर्जुषतामाज्यस्य बृहस्पतिर्यज्ञमिमंतनो त्वरिष्टं यज्ञं स मिमंदधातु ॥ विश्वे देवास इह
 मादयंतामो ३ प्रतिष्ठ ॥ २ ॥ मनोजूतिर्जुषतामाज्यस्येति मनसा वा इदं सर्वमा
 प्रन्तन्मनसैवैतत्सर्वमाप्नोति बृहस्पतिर्यज्ञमिमंतनो त्वरिष्टं यज्ञं स मिमंदधात्विति यद्विबृ
 ढंतत्संदधाति विश्वे देवास इह मादयंतामिति सर्वै विश्वे देवाः—सर्वेणैवैतत्संदधाति

ग्र.शां.
॥३८॥

सयदि कामयेद्भूयात्प्रतिष्ठेति ॥ ३ ॥ एषवै प्रतिष्ठानामयज्ञो यत्रैतेनयज्ञेनयजन्ते ॥
सर्वमेवप्रतिष्ठितंभवतु ॥ ४ ॥ आदित्यादिनवग्रहाः स्थापितदेवतारुद्रकलशसहि
ताःसुप्रतिष्ठावरदाभवंतु ॥ इत्यक्षतान् विकीर्य यजमानः पूजांकुर्यात् ॥ तत्र ॐ अद्य
त्यादि मासेपक्षेतिथौवासरेअमुकगोत्रोमुकशर्मावर्मागुप्तोवाहं सकलशुभफलप्राप्ति
कामः आदित्यादिनवग्रहाणांस्थापितदेवतानांचलघुपूजनंकरिष्ये ॥ सूर्यादिनवग्र
हेभ्यःस्थापितदेवताभ्योनमः ॥ आसनं पाद्यं अर्घ्यं आचमनं स्नानं वस्त्रं उपवीतम्
गंधं ॐ गंधद्वारांदुराधर्षानित्यपुष्टांकरीषिणीम् ॥ इश्वरीं सर्वभूतानां तामिहोपह्वये श्रिय
म् ॥ अक्षतान् ॐ अक्षन्नमीमदंतहचवप्रिया अधूषत ॥ अस्तोषतस्वभानवो विप्रानविष्ट
यामती योजान्विद्वते हरी ॥ १ ॥ पुष्पाणि नानाविधिनिदिव्यानि ऋतुकालोद्भवानि च ॥
मयार्पितानि पुष्पाणि पूजार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥ १० ॥ धूपं ॐ धूरसिधूर्बधूर्बतंधूर्बतं यो

पञ्च.

॥३८॥

स्मान्धूर्वतितंधूर्वयंवयंधूर्वामः ॥ देवानामसिवाहितमठसस्नितमंप्रितमंजुष्टतमंदेवहू
 तंतमम् ॥ ११ ॥ दीपं ॐ अग्निज्योतिर्ज्योतिरग्निः स्वाहा सूर्यो ज्योतिर्ज्योतिः सूर्यः
 स्वाहा ॥ अग्निर्वचो ज्योतिर्वचः स्वाहा सूर्यो वचो ज्योतिर्वचः स्वाहा ज्योतिः सूर्यः
 सूर्यो ज्योतिः स्वाहा ॥ १२ ॥ नैवेद्यं अन्नंचतुर्विधं स्वादुरसैः षड्भिः समन्वितम् ॥
 भक्षभोज्यसमायुक्तं गृह्यतां मम भक्तिः ॥ १३ ॥ आचमनं नागवल्लीदलं दिव्यं पूगीकर्पू
 रसंयुतम् ॥ वक्रं सुरभिकृत् स्वादुतांबूलं प्रतिगृह्यतां ॥ १४ ॥ फलं ॐ याः फलिनीर्या अफला
 अपुष्पायाश्च पुष्पिणीः ॥ बृहस्पतिप्रसूस्तानो मुंचं त्वर्धहसः ॥ १५ ॥ दक्षिणां ॐ हि
 रण्यगर्भः समवर्त्तताग्रेभूतस्य जातः पतिरेक आसीत् ॥ सदाधारपृथिवीं द्यामुते मां कस्मै दे
 वाय हविषा विधेम ॥ १६ ॥ नमस्कारः ग्रहाराज्यं प्रयच्छंति ग्रहाराज्यं हरंति च ॥ ग्रहैस्तु
 व्यापितं सर्वत्रैलोक्यं सचराचरम् ॥ १७ ॥ अद्य पूर्वोच्चरितविशेषणविशिष्टायां पुण्यति

प्र.शां.
॥ ३९ ॥

थौनवग्रहाणांस्थापितदेवतानांचकृतस्यलघुपूजनविधेर्यन्नयूनमतिरिक्तंतत्सर्ववभतां
ब्राह्मणानांवचनात्श्रगिणेशांबिकयोःप्रसादात्परिपूर्णमस्तु ॥ इतिग्रहस्थापनपूजनम् ॥
अथव्रतोद्यापनादिकार्यविशेषेसर्वतोभद्रमंडलंनिर्माय तद्देवता आवाहयसंपूज्यच
तन्मध्येहेमराजतताम्रमृण्मयान्यतमंकुंभंपंचरत्नाद्युपेतंस्थापयेत् ॥ तद्यथा-भूरसीति
भूमिप्रार्थना ॥ महीद्यौरितिधान्याधारंकृत्वा आजिघ्रमितिकलशं वरुणस्योत्तमि
ति जलं याऽओषधीरितिसर्वौषधिप्रक्षेपः धान्यमसीतिधान्यं अश्वत्थेवेतिपचपल्लवान्
याःफलिनोतिफलं हिरण्यगर्भेतिहिरण्यं सुजातोज्योतिषेतिवस्त्रेणावेष्टनम् तदुपरि
पूर्णादवीतितंडुलोपेतंताम्रपात्रंनिधाय तस्मिन्प्रधानप्रतिमांस्थापयेत् ॥ स्वर्णादि
नाप्रधानप्रतिमांनिर्मायाग्न्युत्तारणंकृत्वा तद्यथा मूर्तौघृतंकृत्वावस्त्रेणावेष्ट्याकुशेनस्पृ
ष्ट्वा मंत्रान्पठेत् ॥ ॐ समुद्रस्य त्वावकयाग्नेपरिव्ययामसि पावकोअस्मभ्यर्त्त

पद्.

॥ ३९ ॥

शिवोभव ॥ १ ॥ हिमस्यत्वाजरायुणाग्नेपरिव्ययामसिपावको ऽअस्मभ्य९॥शि
 वोभव ॥ २ ॥ उपज्मन्नुपवेतसेवतरनदीष्वा ॥ अग्नेपित्तमपामसिमंडूकिताभिराग
 हि ॥ येमन्नोयज्ञम्पावयवर्णंशिवंकृधि ॥ ३ ॥ अपामिदंन्ययनंसमुद्रस्यनिवेशन
 म् ॥ अन्यांस्तेअस्मत्तपंतुहेतयः पावकोअस्मभ्यंशिवोभव ॥ १ ॥ अग्नेपावकरो
 चिषामंद्रयादेवजिह्वया ॥ आदेवान्वाक्षियजिच ॥ ५ ॥ सनःपावकदीदिवोग्नेदेवा
 इहावह ॥ उपयज्ञं हविश्चनः ॥ ६ ॥ पावकयाश्चित्तयंत्याकपाक्षामन्नुरुचउषसो
 नभानुना ॥ तूर्वन्रयामन्येतशस्यनूरणऽआयोघृणेनततृषाणोऽजरः ॥ ७ ॥ नमस्ते
 हरसेशोचिषेनमस्तेअस्त्वर्चिषे ॥ अन्यांस्तेअस्मत्तपंतुहेतयःपावकोअस्मभ्यं
 शिवोभव ॥ ८ ॥ ततो जलेनप्रक्षाल्यप्राणप्रतिष्ठांकुर्यात् ॥ प्रतिमायाः कपोलौदक्षिणपा
 णिनास्पृष्ट्वा मंत्राःपठनीयाः ॥ प्राणप्रतिष्ठा मंत्रस्यविष्णुरुद्रौऋषीऋग्यजुःसामानिच्छ

ग्र.शां.
॥ ४० ॥

न्दांसि प्राणाख्यादेवता ॐ आंबीजं ह्रीं शक्तिः क्रौं कीलकं यं रं लं वं शं पं सं हं हंसः एताः
शक्तयः मूर्तिप्रतिष्ठापने विनियोगः ॥ ॐ आं ह्रीं क्रौं यं रं लं वं शं पं सं हं हंसः देवस्य प्राणा इ
ह ॥ पुनरुच्चार्य देवस्य सर्वेन्द्रियाणि इह ॥ पुनरुच्चार्य देवस्य त्वक्पाणिपादपायूपस्थादी
नि इह ॥ पुनरुच्चार्य देवस्य वाङ्मनश्चक्षुःश्रोत्रप्राणा इहागत्य सुखेन चिरं तिष्ठंतु स्वाहा ॥ १ ॥
प्राणप्रतिष्ठां विधाय ध्यायेत् ॥ एवं प्राणप्रतिष्ठां कृत्वा षोडशोपचारैः पूजयेत् ॥ आवाहनं ॥
आगच्छ आगच्छ देवेश तेजोराशे जगत्पते ॥ क्रियमाणां मया पूजां गृहाण सुरसतम ॥
॥ १ ॥ आसनं ॥ नानारत्नसमायुक्तं कार्त्तस्वरविभूषितं ॥ आसनं देवदेवेश प्रीत्यर्थं
प्रतिगृह्यताम् ॥ २ ॥ पाद्यं ॥ नमो नमस्ते देवेश नमस्ते पुरुषोत्तम ॥ नमस्ते सर्वरूपा
य पाद्यं नः प्रतिगृह्यताम् ॥ ३ ॥ अर्घ्यं ॥ नमस्ते देवदेवेश नमस्ते धरणीधर ॥ नमस्ते कम
लाकांत अर्घ्यं नः प्रतिगृह्यताम् ॥ ४ ॥ आचमनं ॥ कर्पूरवासितं तोयं मंदाकिन्याः समाह

पद्.

॥ ४० ॥

तं ॥ आचम्यतां जगन्नाथमयादत्तं हि भक्तिः ॥ ४ ॥ स्नानं ॐ वरुणस्योत्तं भनमसि वरुणस्य स्कंभसर्जनीस्थो वरुणस्य ऋतसदन्यसि वरुणस्य ऋतसदनमसि वरुणस्य ऋतसदनमासीद ॥ ६ ॥ इति जलस्नानम् ॐ पयः पृथिव्यां पय ओषधीषु पयो दिव्यं तरिक्षे पयोधाः ॥ पयस्वतीः प्रदिशः संतु मह्यम् ॥ ६ ॥ इति पयः स्नानं ॐ दधिक्राव्णो अकारि षं जिष्णो रश्वस्य बाजिनः ॥ सुरभि नो मुखा करत्प्रण आयूँ षितारिषत् ॥ ६ ॥ इति दधि स्नानं ॐ घृतं घृतपावानः पिबत वसां वसापावानः पिबतां तरिक्षस्य हविरसि स्वाहा ॥ दिशः प्रदिश आदिशो विदिशऽउद्दिशो दिग्भ्यः स्वाहा ॥ ६ ॥ इति घृतस्नानं ॐ मधुवाता ऋताय ते मधुरक्षंति सिंधवः ॥ माध्वीर्नः संत्वोषधीः ॥ १ ॥ मधुन क्तमुतो षसो मधुमत्पार्थिव ठरजः ॥ मधुघ्नौरस्तुनः पिता ॥ २ ॥ मधुमान्नो वनस्पतिर्मम धुमांस्तु सूर्यः ॥ माध्वीर्गावो भवंतुनः ॥ ६ ॥ इति मधुस्नानं ॥ ॐ अपाँरसमुद्रयस ठसू

र्येसंतठसमाहितम् ॥ अपा९रसस्ययोरसस्तंवोगृह्णाम्युत्तममुपयामगृहीतोसींद्राय
 त्वाजुष्टंगृह्णाम्येषतेयोनिरिंद्रायत्वाजुष्टमम् ॥ ६ ॥ इतिशर्करास्नानं ॐवसोःपवि
 त्रमसिशतधारंवसोःपवित्रमसिसहस्रधारम् ॥ देवस्त्वासवितापुनातुवसोःपवित्रेण
 शतधारेणमुप्वाकामधुक्षः ॥ इतिजलस्नानम् ॐपंचनद्यः सरस्वतीमपियंतिस
 स्रोतसः ॥ सरस्वतीतुपंचधासोदेशेभवत्सरित् ॥ १ ॥ गंगाचयमुनाचैवगोदावरिस
 सरस्वती ॥ तापीपयोष्णीरेवाचताभ्यःस्नानार्थमागतं ॥ तोयमेतत्सुखस्पर्शस्नानाय
 प्रतिगृह्यताम् ॥ १ ॥ इतिगंगाजलस्नानम् सर्वभूषाधिकेदेवलोकलज्जानिवारणे ॥ मयो
 पपादितेतुभ्यंवाससीप्रतिगृह्यताम् ॥ १ ॥ इतिवस्त्रम् ॥ दामोदरनमस्तेस्तुत्राहिमांभव
 सागरात् ॥ ब्रह्मसूत्रंसोत्तरीयंगृहाणपुरुषोत्तम ॥ १ ॥ इतियज्ञोपवीतं ॐअ९शुना
 तेअष्टच्यतांपरुषापरुः ॥ गंधस्तेसोममवतुमदायपरसोअच्युतः ॥ १ ॥ श्रीखंडचंद

नंदिव्यंगं धाढ्यं सुमनोहरं ॥ विलेपनं सुरश्रेष्ठप्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यताम् ॥ १ ॥ इति गंधं ॐ
अक्षन्नमीमदंतं ह्यवप्रिया अधूषत ॥ अस्तोषतस्वभानवो विप्रान्नाविष्ठयामती ॥ योजान्वि
द्रते हरी ॥ १ ॥ इत्यक्षतानं ॐ कांडात्कांडात्प्ररोहंती परुषः परुषस्परि ॥ एवानोद्व
र्वे प्रतनुसहस्रेण शतेन च ॥ १ ॥ इति दूर्वा नानाविधानि दिव्यानि ऋतुकालोद्भवानि
च ॥ मयार्पितानि पुष्पाणि पूजार्थं प्रतिगृह्यतां ॥ १ ॥ इति पुष्पं ॐ धूरसिधूर्धूर्ध्वतंधूर्
र्वतं योस्मान् धूर्ध्वतितंधूर्ध्वयं वयं धूर्ध्वामः ॥ देवानामसि वह्नितमर्ठसस्नितमंप्रितमं जुष्ट
तमं देवहूततमम् ॥ वनस्पतिरसोत्पन्नो गंधाढ्यो धूप उत्तमः ॥ आग्नेयः सर्वदेवानां धू
पोयं प्रतिगृह्यताम् ॥ १ ॥ इति धूपं ॐ अग्निर्ज्योतिर्ज्योतिरग्निः स्वाहा सूर्यो ज्योतिर्ज्यो
तिः सूर्यः स्वाहा ॥ अग्निर्वर्चो ज्योतिर्वर्चः स्वाहा सूर्यो वर्चो ज्योतिर्वर्चः स्वाहा ज्योतिः
सूर्यः सूर्यो ज्योतिः स्वाहा ॥ १ ॥ आज्यं च वर्तिसंयुक्तं वह्निना योजितं मया ॥ दीपं

गृहाणदेवेशत्रैलोक्यतिमिरापहम् ॥ २ ॥ इतिदीपं अन्नपतेन्नस्यनोधेह्यनमीषस्यसु
ष्मिणः ॥ प्रप्रदातारंतरिषऽऊर्जन्नोधेहिद्विपदेचतुष्पदे ॥ १ ॥ अन्नचतुर्विधंस्वादुरसैः
षड्भिः समन्वितं ॥ भक्ष्यभोज्यसमायुक्तंनैवेद्यंप्रतिगृह्यतां ॥ २ ॥ इतिनैवेद्यं आचमनं
ओं याःफलिनीर्व्याअफलाऽअपुष्पायाश्चपुष्पिणीः ॥ बृहस्पतिप्रसूतास्तानोमुंचन्त्व
र्कहसः ॥ १ ॥ इदंफलंमयादेवस्थापितं पुरतस्तव ॥ तेनमेसफलावाप्तिर्भवेज्जन्मनिज
न्मनि ॥ २ ॥ इतिफलं पूगीफलंमहद्विव्यंनागवल्लीदलैर्युतं ॥ कर्पूरादिसमायुक्तंतांबू
लंप्रतिगृह्यताम् ॥ १ ॥ इतितांबूलं ॐ हिरण्यगर्भः समवर्त्तताग्रेभूतस्यजातः पतिरे
कऽआसीत् ॥ सदाधारपृथिवीद्यामुतेमांक्रस्मैदेवाहयहविषाविधेम ॥ १ ॥ हिरण्यग
र्भगर्भस्थंहेमबीजंविभावसोः ॥ अनंतपुण्यफलदमतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ १ ॥ इति
दाक्षणां ॥ चंद्रादित्यौचधरणीविद्युदीग्रस्तथैवच ॥ त्वमेवसर्वज्योतींषिआर्तिक्यंप्रति

गृह्यताम् ॥ इतिनीराजनं ॥ नमस्तेपुंडरीकाक्षनमस्तेह्यमरप्रिय ॥ नमस्तेकमलाकांत
वासुदेवनमोस्तुते ॥ १ ॥ इति पुष्पांजलिंदद्यात् ॥ यानिकानिचपापानिब्रह्महत्यास
मानिच ॥ तानितानिविनश्यंतुप्रदक्षिणपदेपदे ॥ १ ॥ इति प्रदक्षिणा ॥ नमःसर्वहि
तार्थायजगदाधारहेतवे ॥ साष्टांगोयंप्रणामस्तुप्रयत्नेनमयाकृतः ॥ १ ॥ इतिनम
स्कारः ॥ ततोयजमानस्यतिलकंकृत्वा कंकणंबधीयात् ॥ इतिप्रधानपूजनविधिः ॥ ततः
सिद्धेचरौ ज्वलत्तृणादिचर्वाज्ययोरुभयोरुपरिभ्रामयित्वा वह्नौतत्प्रक्षेपः ॥ ततःस्रुवप्र
तपनंत्रिः ॥ ततःसंमार्जनकुशानामग्रैरंतरतोमूलैर्बाह्यतःस्रुवंसंमृज्य प्रणीतोदकेना
भ्युक्ष्य पुनस्त्रिःप्रताप्य दक्षिणतः कुशोपरिनिदध्यात् ॥ ततःआज्यमग्नितश्चरोःपूर्वेणा
नीयाग्रेधृत्वा आज्यपश्चिमेनचरुमानीयाज्यस्योत्तरतोनिदध्यात् ॥ ततःपवित्राभ्यां
आज्येप्रोक्षणीवदुत्पवनं ॥ अवेक्ष्यसत्यपद्रव्येतन्निरसनम् ॥ ततःपूर्ववत्प्रोक्षण्युत्पवनं

ब्र.शां.
॥४३॥

ततउत्थायोपयमनकुशानादाय प्रजापतिमनसाध्यात्वातृष्णींघृताक्ताः समिधस्ति
स्रः अग्नौक्षिपेत् ॥ समिदोभ्यादायस्वाहा ॥ अथोपविश्यसपवित्रप्रोक्षणीजलेनसहवि
ष्कमग्निप्रणीताब्रह्मसहितंप्रदक्षिणक्रमेणपर्युक्ष्य पवित्रेप्रणीतापात्रेधृत्वाप्रोक्षणीपात्रं
स्वस्थाने निदध्यात् ॥ ब्रह्मणान्वारब्धः पातितदक्षिणजानुः स्रुवेणाज्याहुतीर्जुहु
यात् ॥ तत आहुतिचतुष्टयंप्रत्याहुत्यानंतरं स्रुवावस्थितहुतशेषघृतस्य प्रोक्षणीपात्रे
प्रक्षेपः ॥ आधारावाज्यभागौतुजुहुयात्पंचवारुणम् ॥ समिदाज्यचरोर्होमतिलहोमक्रमे
णच ॥ १ ॥ सर्वत्रहोमाहुतौप्रणवंपूर्वमुच्चार्य स्वाहाकारांतोहोमःकार्यः ॥ यथादैवतंचतु
र्थ्यंतंनममेतित्यागंकुर्यात् ॥ ततः समिद्धतमेग्नौ ॐ प्रजापतयेस्वाहा इदंप्रजापतयेन
मम ॥ १ ॥ इतिमनसा ॐ इंद्रायस्वाहाइदमिंद्रायनमम ॥ २ ॥ इत्याधारौ ॐ अग्नये
स्वाहा इदमग्नये ॥ १ ॥ ॐ सोमायस्वाहा इदंसोमायनमम ॥ २ ॥ इत्याज्यभागौ

पय.

॥४३॥

ततो नन्वारब्धः स्थालीपाकेन होमः ॥ ॐ प्रजापतये स्वाहा इदं प्रजापतये नमः इति
 मनसा ॥ ततो नन्वारब्धो जुहुयात् ॥ तत्तदाहुत्यनंतरं स्तुवावस्थितहुतशेषस्य प्रोक्षणं प्राप्ते
 पः ॥ शान्तिके वरदनाम्ने वैश्वानराय इदमावाहनं इदमत्र चंदनं च पुष्पं ॥ ततः ॐ वरुणस्यो
 तं भनमसि वरुणस्य स्कंभसर्जनीस्थो वरुणस्य ऽऋतसदन्यसि वरुणस्य ऽऋतसदन
 मसि वरुणस्य ऽऋतसदनमासीद ॥ १ ॥ ॐ वरुणाय स्वाहा इदं वरुणाय नमः ॥ अथ ग्रहा
 णां समिधः ॥ अर्कः पलाशः खदिरः अपामार्गोऽथ पिप्पलः ॥ उदुंबरः शमी दूर्वा कुशाश्च स
 मिधः क्रमात् ॥ १ ॥ अलाभेतु प्रकर्तव्याः सर्वाः पालाशवृक्षजाः ॥ प्रतिग्रहं च जुहुयाच्छत
 मष्टोत्तरं तथा ॥ २ ॥ अष्टाविंशतिरष्टौ वा यजेत्पंचामृतक्षुताः ॥ प्रथमं प्रत्येकैकाज्याहु
 तिं हुत्वा पश्चात् प्रत्येकमष्टोत्तरशतसंख्याकाभिरष्टाविंशतिभिरष्टभिर्वा तिलधान्याज्याहु
 तिभिः समिद्धिर्जुहुयात् ॥ अथ होममंत्राः ॥ आकृष्णेति हिरण्यस्तूपांगिरसऋषिः

सवितादेवता त्रिष्टुप्छंदः ॥ आदित्यप्रीतयेतिलधान्याज्यार्कसमिद्धोमेविनियोगः ॥
 ॐ आकृष्णेनरजसावत्तमानोनिवेशयन्नमृतंमर्त्यं च ॥ हिरण्ययेनसवितारथेनादेवो
 यातिभुवनानिपश्यन् ॥ आदित्यायस्वाहा इदमादित्याय ॥ १ ॥ इमं देवा इति मंत्रस्य
 वरुणऋषिः सोमो देवता सोमप्रीतयेतिलधान्याज्यपालाशसमिद्धोमेविनियोगः ॥ ॐ
 इमं देवाऽअसपत्न्यं सुवध्वम् महते क्षेत्राय महते ज्यैष्ठ्याय महते जानराज्यायेन्द्रस्ये
 न्द्रियाय ॥ इमममुष्ण्यपुत्रममुष्ण्यैपुत्रमस्यै विशऽएष वोमीराजा सोमोस्माकं ब्राह्म
 णानां १ राजा ॥ सोमायस्वाहा इदं सोमाय ॥ २ ॥ अग्निर्मूर्द्धेति मंत्रस्य विरूपा
 क्षऋषिः अंगारको देवता गायत्री छंदः भौमप्रीतयेतिलधान्याज्यखदिरसमिद्धोमे
 विनियोगः ॥ ॐ अग्निर्मूर्द्धादिवः ककुत्पतिः पृथिव्याऽअयम् ॥ अपां १ रेतां १ सिजिन्व
 ति ॥ भौमायस्वाहा इदं भौमाय ॥ ३ ॥ उडुध्यस्वेति मंत्रस्य परमेष्ठीऋषिः बुधो देव

ता त्रिष्टुप्छंदः बुधप्रीतयेतिलधान्याज्यापामार्गसमिद्धोमेविनियोगः॥ ॐ उद्बुध्यस्वाग्ने
 प्रतिजागृह्णित्वमिष्टापूर्तेसठ्सृजेथामयंच ॥ अस्मिन्तसधस्थेऽध्युत्तरस्मिन् विश्वेदे
 वायजमानश्चसीदत ॥ ४ ॥ ॐ बुधायस्वाहा इदंबुधाय ॥ ४ ॥ बृहस्पतेतिमंत्र
 स्य गृत्समदऋषिः बृहस्पतिर्देवता त्रिष्टुप्छंदः बृहस्पतिप्रीतयेतिलधान्याज्यपि
 प्लसमिद्धोमेविनियोगः ॥ ॐ बृहस्पते अतियदर्योऽअर्हाद्युमद्विभातिक्रतुमज्ज
 नेषु ॥ यद्दीदयच्छवसऋतप्रजाततदस्मासुद्रविणंधेहिचित्रम् ॥ ॐ बृहस्पतयेस्वाहा इदं
 बृहस्पतयेनममं ॥ ५ ॥ अन्नात्परिष्कृतेतिमंत्रस्य अश्विसरस्वतींद्राऋषयः शुक्रोदेव
 तातिजगतीछन्दः शुक्रप्रीतयेतिलधान्याज्योदुंबरसमिद्धोमेविनियोगः॥ ॐ अन्नात्परि
 ष्कृतोरसंब्रह्मणाव्यपिबत्क्षत्रंपयः ॥ सोमंप्रजापतिर्ऋतेनसत्यमिन्द्रियंविपानठशुक्र
 मंधसऽइंद्रस्येन्द्रियमिदंपयोमृतंमधु ॥ शुक्रायस्वाहाइदंशुक्राय ॥ ६ ॥ शन्नोदेवी

तिमंत्रस्य दध्यङ् आथर्वणऋषिः शनिर्देवता गायत्रीछंदः शनिप्रीतयेतिलधान्याज्य
शमीसमिद्धोमेविनियोगः ॥ ॐ शन्नोदेवीरभिष्टय आपो भवंतु पीतये ॥ शंज्योरभिस्त्रवं
तुनः ॥ शनैश्चराय स्वाहा इदं शनैश्चराय ॥ ७ ॥ कयानश्चित्रेतिमंत्रस्य वामदे
वऋषिः राहुर्देवता गायत्रीछंदः राहुप्रीतयेतिलधान्याज्यदूर्वासमिद्धोमेविनियोगः ॥
ॐ कयानश्चित्राभूवदूतीसदावृधः सखा ॥ कयाशचिष्टयावृता ॥ राहवे स्वा
हा इदं राहवे ॥ ८ ॥ केतुकृण्वन्नितिमंत्रस्य मधुच्छंदाऋषिः केतुर्देवता गायत्रीछंदः
केतुप्रीतयेतिलधान्याज्यकुशसमिद्धोमेविनियोगः ॥ ॐ केतुकृण्वन्नकेतवेपेशो म
र्या अपेशसे ॥ समुषद्भिरजायथाः ॥ केतवे स्वाहा इदं केतवे ॥ ९ ॥ अन्याश्च
तिलाहुतयः ॥ ॐ अग्निदूतं पुरोदधे हव्यवाहमुपब्रुवे ॥ देवाः आसादयादिह स्वाहा ॥
॥ १ ॥ ॐ अप्सस्वग्ने सधिष्ठवसौषधीरनुरुध्यसे ॥ गर्भे संजायसे पुनः स्वाहा ॥ २ ॥ स्यो

नापृथिवीनोभवानृक्षरानिवेशनी ॥ यच्छानःशर्मसप्रथाःस्वाहा ॥ ३ ॥ इदंविष्णुचर्विक्रमे
 त्रेधानिदधेपदम् ॥ समूढमस्यपा९सुरेस्वाहा ॥ ४ ॥ महारं इन्द्रोवज्रहस्तः षोड
 शीशर्मयच्छतु ॥ हंतुपाप्मानंयोस्मान्द्रेष्टिस्वाहा ॥ ५ ॥ शुक्रज्योतिश्चचित्रज्योतिश्च
 सत्यज्ज्योतिश्चज्योतिष्मांश्चशुक्रश्चऋतपाश्चात्यर्थाः स्वाहा ॥ ६ ॥ प्रजापतेनत्वदे
 तान्न्यन्योविविश्वारूपाणिपरिताबभूव ॥ यत्कामास्तेजुहुमस्तन्नोऽस्तुवयं१०स्यामपत
 योरयीणांस्वाहा ॥ ७ ॥ आयंगौःपृश्निरक्रमीदसदन्मातरंपुरः ॥ पितरंचप्रयंतस्वः
 स्वाहा ॥ ८ ॥ ब्रह्मजज्ञानंप्रथमंपुरस्ताद्विसीमतः सुरुचोवेनआवः ॥ सबुध्न्याउपमाअ
 स्यविष्ठाःसतश्चयोनिमसतश्चविवः स्वाहा ॥ ९ ॥ ॥ अथाधिदेवानांमंत्राः ॥ ॐत्र्यं
 बकंयजामहेसुगंधिपुष्टिवर्द्धनम् ॥ उर्वारुकमिवबंधनान्मृत्योर्मुक्षीयमामृतात् ॥१॥ ॐ
 रुद्रायस्वहाइदंरुद्राय ॥ श्रीश्चतेलक्ष्मीश्चपत्न्यावहोरात्रेपार्श्वेनक्षत्राणिरूपमश्विनौ

ग्र.शां.

॥४६॥

व्यात्तम् ॥ इष्णन्निषाणामुम्मइषाणसर्वलोकम्मइषाण ॥ २ ॥ ओंश्रियैस्वाहाइदं० ॥
यदक्रंदः प्रथमंजायमानऽउद्यत्समुद्रादुतवापुरीषात् ॥ इयेनस्यपक्षाहरिणस्यबाहूउप
स्तुत्यंमहिजातंतेअर्वन् ॥ ३ ॥ ॐस्कंदायस्वाहाइदं० ॥ इदंविष्णुर्विचक्रमेत्रेधानिदधेपद
म् ॥ समूढमस्यपा९सुरे ॥ ४ ॥ ॐविष्णवेस्वाहाइदं० ॥ ब्रह्मजज्ञानंप्रथमंपुरस्ताद्वि
सीमतः सुरुचोवेनऽआवः ॥ सबुध्न्याउपमाऽअस्यविष्टाः सतश्चयोनिमसतश्चविवः
॥ ५ ॥ ॐब्रह्मणेस्वाहाइदं० ॥ त्रातारमिंद्रमवितारमिंद्रं हवेहवेसुहवर्तशूरमिंद्रम् ॥
ह्वयामिशक्रंपुरुहूतमिंद्रंस्वस्तिनोमघवांधात्विंद्रः ॥ ६ ॥ ॐइंद्रायस्वाहाइदं० ॥
यमायत्वामखायत्वामसूर्यस्यत्वातपसेदेवस्त्वासवितामध्वानक्तप्रथिव्याः ॥ स९स्पृ
शस्पाहि अर्चिरसिशोचिरसितपोसि ॥ ७ ॥ ॐयमायस्वाहाइदं० ॥ कार्ष्णिंरसि
समुद्रस्यत्वाक्षित्याऽउन्नयामिसमापो अद्भिरगमतसमोषधीभिरोषधीः ॥ ८ ॥ ॐ

पद्म.

॥४६॥

कालायस्वाहाइदं० ॥ ॐचित्रावसोस्वस्तितेपारमसीय ॥ ९ ॥ ॐचित्रगुप्तायस्वाहा
 इदं० ॥ ॥ अथप्रत्यधिदेवानांमंत्राः ॥ सनःपितेवसूनवेग्रेसूपायनोभव ॥ सचस्वानःस्व
 स्तये ॥ १ ॥ ॐअग्नयेस्वाहाइदं० ॥ आपोअद्यान्वचारिषठरसेनसमसृक्षमहि ॥ पय
 स्वानग्रआगमंतम्मासठसृजवर्चसाप्रजयाचधनेनच ॥ १ ॥ ॐअद्भ्यःस्वाहाइदं० ॥
 चिदसितयादेवतयांगिरस्वध्रुवासीद ॥ परिचिदसितयादेवतयांगिरस्वध्रुवासीद ॥ १ ॥
 ॐपृथिव्यैस्वाहाइदं० ॥ इदंविष्णुर्विचक्रमेत्रेधानिद्धेपदम् ॥ समूढमस्यपार्ठसुरे ॥ १ ॥
 ॐविष्णवेस्वाहाइदं० ॥ इन्द्रऽआसान्नेताबृहस्पतिर्दक्षिणायज्ञःपुरऽएतुसोमः ॥ देवसेना
 नामभिभंजतीनांजयंतीनांमरुतोयंत्वग्रम् ॥ १ ॥ ॐइंद्रायस्वाहाइदं० ॥ इंद्रदैवीर्विशो
 मरुतोनुवर्त्मानोभवन्त्यथेन्द्रदैवीर्विशोमरुतोनुवर्त्मानोभवन् ॥ एवमिमंयजमानंदैवी
 श्वविशोमानुषीश्चानुवर्त्मानोभवंतु ॥ १ ॥ ॐइंद्राण्यैस्वाहाइदं० ॥ प्रजापतेनत्वदेता

ग्र.सां.
॥४७॥

न्यन्योविश्वारूपाणिपरिताबभूव ॥ यत्कामास्तेजुहुमस्तन्नोऽस्तु वयं९स्यामपत
योरयीणाम् ॥ १ ॥ ॐ प्रजापतयेस्वाहाइदं० ॥ नमोस्तुसर्पेभ्योयेकेचपृथिवीमनु ॥ ये
ऽअंतरिक्षेयेदिवितेभ्यः सर्पेभ्योनमः ॥ १ ॥ ॐ सर्पेभ्यः स्वाहाइदं० ॥ ब्रह्मजज्ञानंप्र
थमंपुरस्ताद्विसीमतः सुरुचोवेनआवः ॥ सबुध्न्याउपमाअस्यविष्टाः सतश्चयोनिमस
तश्चविवः ॥ १ ॥ ॐ ब्रह्मणेस्वाहाइदं० ॥ अथगणपंचकमंत्राः॥ ॐ गणानांत्वा० ॥ १ ॥
ॐ गणपतयेस्वाहाइदं० ॥ जातवेदसेसुनवामसोममरातीयतोनिदहातिवेदः ॥ सनः
परिषदतिदुर्गाणिविश्वानावेवसिंधुंदुरितात्यग्निः ॥ १ ॥ ॐ दुर्गायैस्वाहाइदं० ॥ वा
योयेतेसहस्रिणोरथाशस्तेभिरागहि ॥ नियुत्वांतसोमपीतये ॥ १ ॥ ॐ वायवेस्वाहाइदं० ॥
घृतंघृतपावानः पिबतवसांवसापावानः पिबतांतरिक्षस्यहविरसिस्वाहा ॥ दिशः
प्रदिशऽआदिशोविदिशउद्दिशोदिग्भ्यः स्वाहा ॥ १ ॥ ॐ अन्तरिक्षायस्वाहाइदं० ॥ या

पद्.

॥४७॥

वांकशामधुमत्यश्विनासूनृतावती ॥ तयायज्ञमिमिक्षतांपिष्टतान्नोभरीमभिः ॥ १ ॥
 ॐ अश्विभ्यां स्वाहा इदं ॥ अथ नक्षत्राणां मंत्राः ॥ अश्विना तेजसा चक्षुः प्राणेन सर
 स्वती वीर्यम् ॥ वाचेन्द्रो बलेन्द्रो द्रायदधुरिन्द्रियम् ॥ १ ॥ ॐ दस्राय स्वाहा इदं ॥ यमाय त्वा
 मखाय त्वा सूर्यस्य त्वा तपसे देवस्त्वासविता मध्वानक्तुपृथिव्याः ॥ स९ स्पृशस्पाहि
 अर्चिरसि शोचिरसितपोसि ॥ १ ॥ ॐ भरण्यै स्वाहा इदं ॥ अयमग्निः सहस्रिणो वा
 जस्य शतिनिस्पतिः ॥ मूर्द्धा कवीरयीणाम् ॥ १ ॥ ॐ कृत्तिकाभ्यः स्वाहा इदं ॥ ब्रह्मज
 ज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्विसीमतः सुरुचो वेनऽआवः ॥ सबुध्न्या उपमा अस्य विष्ठाः सतश्च
 योनिमसतश्च विवः ॥ १ ॥ ॐ रोहिण्यै स्वाहा इदं ॥ सोमो धेनु९ सोमो अर्वतमा शु९
 सोमो वीरं कर्मण्यं ददाति ॥ सादन्यं विदथ्यं सभेयं पितृश्रवणं यो ददाशं दस्मै ॥ १ ॥ ॐ मृ
 गशिरसे स्वाहा इदं ॥ ॐ नमस्ते रुद्र मन्यव उतो तद्विषवे नमः ॥ बाहुभ्यामुत ते नमः ॥ ॐ आ

द्र्यैस्वाहाइदं० ॥ अदितिर्द्यौरदितिर्ंतरिक्षमदितिर्मातासपितासपुत्रः ॥ विश्वेदेवाअ
 दितिःपंचजनाअदितिर्जातमदितिर्जनित्वम् ॥ १ ॥ ॐआदितेयायस्वाहा इदं० ॥ वा
 चस्पतयेपवस्ववृष्णोअर्ठशुभ्यांगभस्तिपूतः ॥ देवोदेवैभ्यःपवस्व येषांभागोसि ॥
 ॥ १ ॥ ॐपुष्यायस्वाहाइदं० ॥ ॐनमोस्तुसर्पेभ्योयेकेचष्टथिवीमनु॥ येअंतरिक्षेयेदि
 वितेभ्यःसर्पेभ्योनमः ॥ १ ॥ ॐआश्लेषायैस्वाहा इदं० ॥ पितृभ्यःस्वधायिभ्यः स्व
 धानमः पितामहेभ्यःस्वधायिभ्यःस्वधानमः प्रपितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधा
 नमः अक्षन्नपितरोमीमदंतपितरोतीतृपंतपितरःपितरःशुन्धध्वम् ॥ १ ॥ ॐमघा
 यैस्वाहाइदं० ॥ भगप्रणेतर्भगसत्यराधोभगेमांधियमुदवाददन्नः ॥ भगप्रणोजनयंगो
 भिरश्वैर्भगप्रनृभिर्नृवंतःस्याम ॥ १ ॥ ॐपूर्वाफाल्गुन्यैस्वाहाइदं० ॥ दैव्यावध्वर्यु
 आगतर्ठरथेनसूर्यत्वचामध्वायज्ञर्ठसमंजाथे ॥ तम्प्रक्तनथायंवेनश्चित्रन्देवानाम् ॥ १ ॥

ॐ उत्तराफाल्गुन्यैस्वाहा इदं० ॥ विभ्राड्बृहत्पिबतुसोम्यं मध्वायुर्दधद्यज्ञपताववि
 ऋतम् ॥ वातजूतोयोअभिरक्षतित्मनाप्रजाः पुपोषपुरुधविराजति ॥ १ ॥ हस्तायस्वा
 हाइदं० ॥ त्वष्टातुरीयोअद्भुतइंद्राग्नीपुष्टिवर्धना ॥ द्विपदाछंदऽइंद्रियमुक्षागौर्नवयोदधुः ॥
 ॐ त्वष्ट्रेस्वाहाइदं० ॥ पीवोअन्नांरयिवृधःसुमेधःश्वेतःसिषक्तिनियुतामभिश्चीः ॥ तेषां
 यवेसुमनसोवितस्थुर्विश्वेन्नरः स्वपत्यानिचक्रुः ॥ १ ॥ ॐ वायव्यायस्वाहाइदं० ॥ इंद्राग्नी
 आगतर्त्तसुतंगीर्भिन्नभोवरेण्यम् ॥ अस्यपातांधियेषिता ॥ १ ॥ ॐ विशाखायैस्वाहाइदं० ॥
 नमोमित्रस्यवरुणस्यचक्षसेमहोदेवायतद्वर्त्तसपर्यत ॥ दूरेदृशेदेवजातायकेतवेदिवस्पु
 त्रायसूर्यायशर्त्तसत ॥ १ ॥ ॐ अनुराधायै स्वाहाइदं० ॥ सइषुहस्तैः सनिषंगि
 भिर्वशीस ॥ स्रष्टासयुधइंद्रोगणेन ॥ सर्त्तसृष्टजित्सोमपाबाहुशद्धयूग्रधन्वाप्रतिहिताभिर
 स्ता ॥ १ ॥ ॐ ज्येष्ठायैस्वाहाइदं० ॥ मातेवपुत्रं पृथिवीपुरीष्यमग्निं ॥ स्वैयोनावभारुपातां ॥

श.शां.

॥४९॥

पद्.

विश्वेदेवैर्ऋतुभिःसम्विदानःप्रजापतिर्विश्वकर्माविमुंचतु॥ॐमूलायस्वाहाइदं० ॥ १ ॥
अपाधमपकिलिषमपकृत्यामपोरपः॥अपामार्गत्वमस्मदपदुःष्वप्यन्यठसुव ॥१॥ ॐपू
र्वाषाढायैस्वाहाइदं० ॥ विश्वेऽअद्यमरुतोविश्वऽऊतीर्विश्वेभवंत्वग्रयःसमिद्धाः ॥ विश्वे
नोदेवाअवसागमंतुविश्वमस्तुद्रविणंवाजोऽअस्मे ॥ १ ॥ ॐउत्तराषाढायैस्वाहा
इदं० ॥ तत्सवितुर्वरेण्यंभर्गोदेवस्यधीमहि ॥ धियोयोनः प्रचोदयात् ॥ १ ॥ ॐअभि
जितेस्वाहाइदं० ॥ इदंविष्णुर्वि० ॥ १ ॥ ॐश्रवणायस्वाहाइदं० ॥ वसोः पवित्रमसिशत
धारंवसोः पवित्रमसिसहस्रधारम् ॥ देवस्त्वासवितापुनातुवसोःपवित्रेण शतधा
रेणसुप्त्वाकामधुक्षः ॥१॥ ॐधनिष्ठायैस्वाहाइदं० ॥ वरुणोस्योत्तंभनमसि०॥१॥ ॐश
तभिषायैस्वाहाइदं० ॥ उतनोहिर्बुध्न्यः शृणोत्वजएकपात्पृथिवीसमुद्रः ॥ विश्वेदेवाऋ
तावृधोहुवानास्तुतामंत्राः कविशस्ताऽअवंतु ॥ १ ॥ ॐपूर्वाभाद्रपदायैस्वाहाइदं० ॥

॥४९॥

शिवोनामासिस्वधितिस्तेपितानमस्तेअस्तुमामाहिर्ऋसीः ॥ निवर्तयाम्यायुषेन्नाद्याय
 प्रजननायरायस्पोषायसुप्रजास्त्वायसुवीर्याय ॥ १ ॥ ॐ उत्तराभाद्रपदायैस्वाहाइदं ॥
 पूषन्तवतेवयन्नरिष्येमकदाचनस्तोतारस्तइहस्मसि ॥ १ ॥ ॐ रेवत्यैस्वाहाइदं ॥
 अथयोगानांमंत्रः ॥ योगेयोगेतवस्तरंवाजेवाजेहवामहे ॥ सखायइंद्रमूतये ॥ १ ॥ योगेभ्यः
 स्वाहाइदं ॥ अथकरणनांमंत्रः ॥ भद्रंकर्णेभिः शृणुयामदेवाभद्रंपश्येमाक्षभिर्यजत्राः ॥
 स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवा ॥ १ ॥ सस्तनूभिर्व्यशेमहिदेवहितंयदायुः ॥ १ ॥ ॐ रकणेभ्यः स्वाहा
 इदं ॥ ध्रुवासिध्रुवोयंयजमानोस्मिन्नायतनेप्रजयापशुभिर्भूयात् ॥ घृतेनद्यावापृथि
 वीपूर्येथामिन्द्रस्यच्छदिरसिबिष्वजनस्यछाया ॥ १ ॥ ॐ ध्रुवायस्वाहाइदं ॥ पंचनद्यः
 सरस्वतीमपियंतिसस्रोतसः ॥ सरस्वतीतुपंचधासोदेशेभवत्सरित् ॥ १ ॥ ॐ नदी
 भ्यः स्वाहाइदं ॥ सप्तऋषयः प्रतिहिताः शरीरेसप्तरक्षंतिसदमप्रमादम् ॥ सप्तायः

स्वपतोलोकमीयुस्तत्रजाग्रतोअस्वप्नजौसत्रसदौचदेवौ ॥ १ ॥ ॐ सप्तऋषिभ्यः
 स्वाहाइदं० ॥ इमंमेवरुणश्रुधीहवमद्याचमृडय ॥ त्वामवस्युराचके ॥ १ ॥ ॐ सप्तसागरे
 भ्यः स्वाहाइदं० ॥ प्रपर्वतस्यवृषभस्यपृष्ठान्नावश्चरंतिस्वसिचऽइयानाः ॥ ताऽआववृ
 त्नधरागुदक्ताअहिर्बुध्न्यमनुरीयमाणाः ॥ विष्णोर्विक्रमणमसिविष्णोर्विक्रांतमसिवि
 ष्णोः क्रांतमसि ॥ १ ॥ ॐ पर्वतेभ्यः स्वाहाइदं० ॥ जवोवस्तेवाजिन्निहितोगुहायः
 इयेनेपरीतोऽअचरच्चवाते ॥ तेननोवाजिन्बलवान्बलेनवाजजिच्चभवशमनेचपारयि
 ष्णुः ॥ १ ॥ ॐ रैवंतायस्वाहाइदं० ॥ सुपर्णोसिगरुत्मांस्त्रिवृतेशिरोगायत्रंचक्षुर्बृहद्र
 थंतरेपक्षौस्तोमआत्माछंदा९स्यंगानियजू९षिनाम सामतेतनूर्वामदेव्यंयज्ञायज्ञि
 यंपुच्छंधिषण्याःशफाःसुपर्णोसिगरुत्मांदिवांगच्छस्वःपतः ॥ १ ॥ ॐ गरुडायस्वा
 हाइदं० ॥ असंख्याताःसहस्राणियेरुद्राऽअधिभूम्याम् ॥ तेषा९सहस्रयोजनेवधन्वा

नितन्मसि ॥ १ ॥ ॐ रुद्राय स्वाहा इदं ॥ ॐ सहस्रशीर्षा पुरुष ॥ १ ॥ ॐ विष्णवे
स्वाहा इदं ॥ ॐ वास्तोष्पते प्रतिजानीह्यस्मान् स्वावेशो अनमीवो भवानः ॥ यत्त्वेमहे
प्रतितन्नो जुषस्व शन्नो अस्तु द्विपदेशं चतुष्पदे ॥ १ ॥ अमीव हा वास्तोष्पते विश्वारूपा
ण्या विशन् ॥ सखा सुशेव ऽ एधिनः ॥ २ ॥ ॐ वास्तवे स्वाहा इदं ॥ गणानां त्वा ॥ ॐ ग
णपतये स्वाहा इदं ॥ नमोस्तु सर्पेभ्यो ये केचपृथिवीमनु ॥ ये अंतीरक्षेये दिवितेभ्यः सर्पे
भ्यो नमः ॥ १ ॥ ॐ क्षेत्रपालाय स्वाहा इदं ॥ जातवेदसे सुनवामसोममरातीयतो नि
दहाति वेदः ॥ सनः परिषदतिदुर्गाणि विश्वानावेव सिंधुं दुरितात्यग्निः ॥ १ ॥ ॐ चा
मुंडायै स्वाहा इदं ॥ योवः शिवतमोरसस्तस्य भाजयते हनः ॥ उशतीरिव मातरः ॥ ॐ गौ
र्यादिमातृभ्यः स्वाहा इदं ॥ ॐ अग्निमीळे पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजम् ॥ होतारं रत्न
धातमम् ॥ १ ॥ ऋग्वेदाय स्वाहा इदं ॥ इषे त्वोर्जे त्वावायवस्थ देवोवः सविता प्रार्पयतु श्रे

षुतमायकर्मणऽआप्यायध्वमध्याऽइंद्रायभागंप्रजावतीरनमीवाअयक्ष्मा ॥ मावस्ते
 नईशतमाघशर्ठसोध्रुवाअस्मिन्गोपतौस्यातबह्वीर्यजमानस्यपशून्पाहि ॥ १ ॥ ॐय
 जुर्वेदायस्वाहाइदं० ॥ अग्नआयाहिवीतयेगृणानोहव्यदातये ॥ निहोतासत्सिबर्हिषि
 ॥१॥ ॐसामवेदायस्वाहाइदं० ॥ शन्नोदेवीरभिष्टयऽआपोभवंतुपीतये॥ शंय्योरभिस्रवं
 तुनः॥१॥ ॐअथर्ववेदायस्वाहाइदं० ॥ त्रातारमिंद्रमवितारमिंद्रर्ठहवेहवेसुहवर्ठशूरमि
 द्रम् ॥ ह्वयामिशक्रंपुरुहूतमिंद्रर्ठस्वस्तिनोमघवाधात्विद्रः ॥ १ ॥ ॐइंद्रायस्वाहा
 इदं० ॥ त्वन्नोअग्नेतवदेवपायुभिर्मघोनोरक्षतन्वश्चवंद्य॥ त्रातातोकस्यतनयेगवामस्यनि
 मेषर्ठरक्षमाणस्तवव्रते ॥ १ ॥ ॐअग्नयेस्वाहाइदं० ॥ सुगंनुपंथांप्रदिशन्नऽएहिज्यो
 तिष्मध्येह्यजरन्नआयुः॥ अपैतुमृत्युरमृतंमआगाद्वैवस्वतो नोअभयंकृष्णोतुस्वाहा । १ ।
 ॐयमायस्वाहाइदं० ॥ असुन्वंतमयजमानमिच्छस्तेनस्येत्यामन्विहितस्करस्य ॥ अ

न्यमस्मादिच्छसातइत्यानमोदेविनिर्ऋतेतुभ्यमस्तु ॥ १ ॥ ॐ नैऋत्यायस्वाहाइदं० ॥
 तत्त्वायामिब्रह्मणावंदमानस्तदाशास्तेयममानोहविर्भिः ॥ अहेडमानोवरुणेहबोध्युरु
 शर्ठसमानआयुःप्रमोषीः ॥ १ ॥ ॐ वरुणायस्वाहाइदं० ॥ आनोनियुद्धिः शतिनी
 भिरध्वरठसहस्रिणीभिरुपयाहियज्ञम् ॥ वायोऽअस्मिन्त्सवनेमादयस्वयूयंपातस्व
 स्तिभिःसदानः ॥ १ ॥ ॐ वायवेस्वाहाइदं० ॥ वयर्ठसोमव्रतेतवमनस्तनूषुविभ्रतः॥ प्र
 जावंतःसचेमहि ॥ १ ॥ ॐ धनदायस्वाहाइदं० ॥ तमीशानंजगतस्तस्थुषस्पतिंधियं
 जिन्वमवसेहूमहेवयम् ॥ पूषानोयथावेदसामसद्वृधेरक्षितापायुरदब्धः स्वस्तये ॥ १ ॥
 ॐ ईशानायस्वाहाइदं० ॥ अस्मेरुद्रामेहनापर्वतासोवृत्रहत्यैभरहूतौसजोषाः ॥ यःश
 र्ठसतेस्तुवतेधायिपञ्चऽइंद्रज्येष्ठाऽअस्मां रँ अवंतुदेवाः ॥ १ ॥ ॐ अंतरिक्षाय
 स्वाहाइदं० ॥ स्योनापृथिवीनोभवान्नृक्षरानिवेशनी॥यच्छानः शर्मसप्रथाः ॥ १ ॥ ॐ

धरायैस्वाहाइदं०॥ ॐचतुःषष्टियोगिनीभ्यः स्वाहाइदं०॥ अथवाप्रणवादिनमोतचतु
 र्यतनामभिर्वाहोमः॥ ॐभूतायित्वानारातयेस्वरभिविख्येस्वदृढहंतांदुर्याः॥ पृथि
 व्यामुर्वतरिक्षमन्वेमिपृथिव्यास्त्वानाभौसादयाम्यादित्याउपस्थेग्रेहव्यर्ठरक्ष॥ १॥
 ॐपंचभूतेभ्यः स्वाहा इदं०॥ विश्वकर्मन्हविषावर्द्धनेनत्रातारमिंद्रमकृणोरवध्यम्॥
 तस्मैविशः समनमंतपूर्वीहयमुग्रोविहव्योयथासत॥ १॥ ॐविश्वकर्मणेस्वाहा इ
 दं०॥ ततोयथासंख्यंप्रधानमंत्रेणजुहुयात्॥ ततोलक्ष्मीहोमः॥ तंडुलाज्यशर्करापंचा
 मृतद्रव्येण॥ ॐश्रीश्चतेलक्ष्मीश्चपत्न्यावहोरात्रेपार्श्वेनक्षत्राणिरूपमश्विनौव्यात्तम्॥
 इष्णान्निषाणामुम्मइषाणसर्वलोकम्मइषाण॥ मनसः काममाकूर्तिवाचः सत्यमशीम
 हि॥ पशूनां ॐरूपमन्नस्यमयिश्रीः श्रयतांयशः स्वाहा॥ १॥ श्रीसूक्तेनचरुहोमः॥
 ॐहिरण्यवर्णाहरिणींसुवर्णरजतस्रजाम्॥ चंद्रांहिरण्यमीलक्ष्मीजातवेदोममावहस्वा

हा ॥ १ ॥ तांमआवहजातवेदोलक्ष्मीमलपगामिनीम् ॥ यस्यांहिरण्यंविदेयंगामश्वं
पुरुषानहं ॥ २ ॥ अश्वपूर्वारथमध्यांहस्तिनादप्रबोधिनीम् ॥ श्रियंदेवीमुपह्वयेश्रीर्मा
देवीर्जुषतां ॥ ३ ॥ कांसोस्मितांहिरण्यप्राकारामार्द्राज्वलंतीतृप्तांतर्पयंतीम् ॥ पद्मेस्थि
तांपद्मवर्णातामिहोपह्वयेश्रियम् ॥ ४ ॥ चंद्रांप्रभासांयशसाज्वलंतींश्रियंलोकेदेवजु
ष्टामुदाराम् ॥ तांपद्मनेमिशरणमहंप्रपद्येअलक्ष्मीर्मेनश्यतांत्वावृणोमि ॥ ५ ॥ आ
दित्यवर्णेतपसोधिजातो वनस्पतिस्तववृक्षोथबिल्वः ॥ तस्यफलानि तपसानुदंतुमा
यान्तरायाश्चबाह्याअलक्ष्मीः ॥ ६ ॥ उपैतुमांदेवसखः कीर्तिंश्चमणिनासह ॥
प्रादुर्भूतोसुराष्ट्रेस्मिन्कीर्तिमृद्धिददातुमे ॥ ७ ॥ क्षुत्पिपासामलाज्येष्ठाअलक्ष्मीर्ना
शयाम्यहं ॥ अभूतिमसमृद्धिंचसर्वानिर्णुदमेगृहात् ॥ ८ ॥ गंधद्राण्डुराधर्षानित्य
पुष्टांकरीषिणीं ॥ इश्वरींसर्वभूतानांतामिहोपह्वयेश्रियं ॥ ९ ॥ मनसः काममाकूतिंवा

ग्र.शां.

॥ ५३ ॥

चःसत्यमशीमहि ॥ पशूनांरूपमन्नस्यमयिश्रीःश्रयतांयशः ॥ १० ॥ कर्दमेनप्र
जाभूतामयिसंभवकर्दमः ॥ श्रियंवासयमेकुलेमातरंपद्ममालिनीम् ॥ ११ ॥ आपः
स्रजंतुस्निग्धानिचिक्रीतवसमेगृहे ॥ नीचदेवींमातरंश्रियंवासयमेकुले ॥ १२ ॥ आ
र्द्रायष्करिणीयष्टिसुवर्णाहेममालिनीं ॥ सूर्याहिरण्मयींलक्ष्मींजातवेदोममावह ॥ १३ ॥
आर्द्रांपुष्करिणीपुष्टिपिंगलांपद्ममालिनीम् ॥ सूर्याहिरण्मयींलक्ष्मींजातवेदोममाव
हा ॥ १४ ॥ तांमआवहजातवेदोलक्ष्मीमलपगामिनीम् ॥ यस्यांहिरण्यंप्रभूतंगावो
दास्योश्चान्निर्विदेयंपुरुषानहं ॥ १५ ॥ ततः सर्वेभ्योहविर्भ्यः स्विष्टकृद्धोमः ॥ ॐअ
ग्रयेस्विष्टकृतेस्वाहा इदमग्रयेस्विष्टकृतेनमम ॥ ततो नवाज्याहुतयः ॐभूः स्वाहा
इदमग्रये ॥ १ ॥ ॐभुवः स्वाहा इदंवायवे ॥ २ ॥ ॐस्वःस्वाहा इदंसूर्याय
॥ ३ ॥ ॐ तन्नोअग्नेवरुणस्यविद्वान्देवस्यहेडोअवयासिसीष्ठाः ॥ यजिष्ठोवह्नित

पद्म.

॥ ५३ ॥

मःशोशुचानोविश्वाद्वेषा९सिप्रमुमुग्ध्यस्मत्स्वाहा ॥ ४ ॥ इदमग्नीवरुणाभ्याम् ॥
ॐ सत्त्वन्नोअग्नेवमोभवोतीनेदिष्टोअस्याउषसोव्युष्टौ ॥ अवयक्ष्वनोवरुणर्त्तराणो
वीहिमृडीकर्त्तुमुहवोनऽएधिस्वाहा ॥ ५ ॥ इदमग्नीवरुणाभ्याम् ॥ ॐ अयाश्चाग्नेस्य
नभिश्स्तीपाश्चसत्यमित्वमयाऽअसि ॥ अयानोयज्ञं वहस्ययानोधेहिभेषजं ९स्वा
हा ॥ ६ ॥ इदमग्निभेषजाय ॥ ॐ येतेशतंवरुणं येसहस्रं यज्ञियाः पाशावितताम
हांतः ॥ तेभिर्न्नोऽअद्यसवितोतविष्णुर्विश्वेमुंचंतुमरुतः स्वर्काः स्वाहा ॥ ७ ॥ इदं
वरुणायसवित्रेविष्णवेविश्वेभ्योमरुद्भ्यः स्वर्केभ्यः ॥ ॐ उदुत्तमंवरुणपाशमस्म
दवाधमंविमध्यमं ९श्रथाय ॥ अथावयमादित्यव्रतेतवानागसोऽअदियेस्याम
स्वाहा ॥ ८ ॥ इदंवरुणाय ॥ ॐ प्रजापतयेस्वाहा इदंप्रजापतये ॥ ९ ॥ होमांते
ग्रहपूजनं कर्त्तव्यं ॥ ततोदिग्पालपूजनं बलिदानं च ॥ माषभक्तदधिशङ्कुलीदीपसहितेन ब

लिनापूजयेत् ॥ अथबलिदानमंत्राः ॥ अहोइंद्रगजेंद्रस्थवज्रहस्तप्रपूजितः ॥ त्राता
 रमिंद्रमंत्रेणप्राचरिंक्षतुदिकपते ॥ १ ॥ ॐ त्रातारमिंद्रमवितारमिंद्रठहवेहवेसुह
 वठशूरमिंद्रम् ॥ ह्वयामिशक्रंपुरुहूतमिंद्रठस्वस्तिनोमघवाधात्विद्रः ॥ २ ॥ पूर्वे
 इंद्रायनमःइंद्रस्यानुचरेभ्योनमःभोइंद्रदिशंरक्षबलिंभक्षयजमानस्याभ्युदयंकुरु॥यज
 मानस्यायुःकर्त्ताशांतिकर्त्तापुष्टिकर्त्तातुष्टिकर्त्तावरदोभव ॥ १ ॥ अहोसप्तार्चिमे
 षस्थहव्यवाहनपूजितः ॥ त्वन्नोअग्नेतिमंत्रेणरक्षाग्नेयांदिशांपते ॥ १ ॥ ॐ त्वन्नो
 अग्नेवरुणस्यविद्वान्देवस्यहेडोअवयासिसीष्ठाः ॥ यजिष्ठोवहितमःशोशुचानोवि
 श्वाद्वेखा९सिप्रमुमुग्ध्यस्मत् ॥ २ ॥ आग्नेयामग्नयेनमः अग्नेरनुचरेभ्योनमः दिशं०
 ॥२॥ अहोमहिषमारूढदंडपाणेवरप्रदः॥पूज्यःसुगन्धुपंथेतिदक्षिणादिकूप्रपालकः॥१॥
 ॐ सुगन्धुपंथांप्रदिशन्नएहिज्योतिष्मद्धेह्यजरन्नआयुः ॥ अपैतुमृत्युरमृतंमआगाद्वै

वस्वतो नो अभयंकृणोतु स्वाहा ॥ २ ॥ दाक्षणेयमायनमः यमस्यानुचरेभ्योनमः दि
 शं० ॥ ३ ॥ अहोनैर्ऋतिदिक्पालनैर्ऋत्यां खड्गधारकः ॥ आगच्छ कौशिकारूढ असुन्वन्ते
 ति पूजितः ॥ १ ॥ ॐ असुन्वंतमयजमानमिच्छस्तेन स्येत्यामन्विहितस्करस्य ॥ अन्यम
 स्मदिच्छसातडत्यानमो देवि निर्ऋते तुभ्यमस्तु ॥ २ ॥ नैर्ऋत्यां निर्ऋतये नमः निर्ऋ
 तेरनुचरेभ्योनमः दिशंरक्ष० ॥ ४ ॥ अहोवरुणदिक्पालवारुण्यां मकरे स्थितः ॥ अर्चि
 तः पाशहस्तश्च तत्त्वायामीति मंत्रतः ॥ १ ॥ ॐ तत्त्वायामि ब्रह्मणा वंदमानस्तदाशा
 स्तेयजमानो हविर्भिः ॥ अहेडमानो वरुणे हबोद्धयुरुशर्ठसमान आयुः प्रमोषीः ॥ २ ॥
 पश्चिमे वरुणाय नमः वरुणस्यानुचरेभ्योनमः दिशंरक्ष० ॥ ५ ॥ अहो वायव्यदिक्पा
 लमृगपृष्ठं समाश्रितः ॥ आनोनियुद्धिर्मंत्रेण वायव्यां रक्ष पूजितः ॥ १ ॥ आनोनियुद्धिः श
 तिनीभिरध्वरर्ठसहस्रिणीभिरुपयाहियज्ञम् ॥ वायो अस्मिन्तसवने मादयस्व यूयं पा

तस्वस्तिभिःसदानः ॥ २ ॥ वायव्यांवायवेनमः वायोरनुचरेभ्योनमः दिशं० ॥ ६ ॥ अ
 होनरविमानस्थगदापाणेवरप्रद ॥ उत्तरांहिदिशंरक्षवयंसोमेतिपूजितः ॥ १ ॥ ॐव
 यर्ठसोमव्रतेतवमनस्तनूषुविभ्रतः ॥ प्रजावंतःसचेमहि ॥ २ ॥ उत्तरेकुबेरायनमः कुबे
 रस्यानुचरेभ्योनमः दिशं० ॥ ७ ॥ अहोवृषभमारूढशूलपाणेवरप्रद ॥ रुद्राशांपूजितो
 रक्षतमीशानेतिमंत्रतः ॥ १ ॥ ॐतमीशानंजगतस्तस्थुषस्पतिंधियंजिन्वमवसेहूमहे
 वयम् ॥ पूषानोयथावेदसामसङ्घेरक्षितापायुरदब्धः स्वस्तये ॥ २ ॥ ईशान्यामीशा
 नायनमः ईशानस्यानुचरेभ्योनमः दिशंरक्ष० ॥ ८ ॥ अहोहंसस्थितोब्रह्मन्व्योमरक्ष
 तुदिकपते ॥ कमंडलुधरः साक्षीअस्मेरुद्रेतिपूजितः ॥ १ ॥ ॐअस्मेरुद्रामेहनाप
 र्वतासोवृत्रहत्येभरहूतौसजोषाः ॥ यः शर्ठसतेस्तुवतेधायिपञ्चऽइंद्रज्येष्ठाअस्माँअवं
 तुदेवाः ॥ २ ॥ ॐऊर्ध्वब्रह्मणेनमः ब्रह्मणोनुचरेभ्योनमः दिशं० ॥ ९ ॥ अहोगरु

डमारूढशंखचक्रगदाधर ॥ पालयाधोदिशंविष्णोस्योनाष्टथ्वीतिमंत्रतः ॥ १ ॥ ॐस्यो
नाष्टथिविनोभवानृक्षरानिवेशनी ॥ यच्छानः शर्मसप्रथाः ॥ २ ॥ अधः अनंतायनमः
अनंतस्यानुचैरभ्योनमः दिशंरक्ष० ॥ १० ॥ ततस्तैलपूरितचतुर्वर्तिप्रज्वलितदीपक
सहितांमाषभक्तदधिशष्कुलावलिं शूर्पेपात्रेकृत्वा नैर्ऋतिंदिशंगत्वा ॥ ॐ हिकाराय
स्वाहा हिकृतायस्वाहा क्रंदतेस्वाहावक्रंदायस्वाहा प्रोथतेस्वाहा प्रप्रोथायस्वाहा
गंधायस्वाहा घ्रातायस्वाहा निविष्टायस्वाहोपविष्टायस्वाहा संदितायस्वाहा वलते
स्वाहाऽऽसीनायस्वाहा शयानायस्वाहा स्वपतेस्वाहास्वपतेस्वाहा जाग्रतेस्वाहा कू
जतेस्वाहाप्रबुद्धायस्वाहा विजृंभमाणायस्वाहा विवृत्तायस्वाहा सर्ठहानायस्वाहोप
स्थितायस्वाहाऽयनायस्वाहा प्रायणायस्वाहा ॥ १ ॥ यत्तेस्वाहा धावतेस्वाहोद्रावायस्वा
हो द्रुतायस्वाहा शूकरायस्वाहा शूकृतायस्वाहा निषण्णायस्वाहोत्थितायस्वाहा जवा

यस्वाहा बलायस्वाहा विवर्त्तमानायस्वाहा विवृत्तायस्वाहा विधुन्वानायस्वाहा विधू-
 तायस्वाहा शुश्रूषमाणायस्वाहा शृण्वतेस्वाहेक्षमाणायस्वाहेक्षितायस्वाहा वीक्षि-
 तायस्वाहा निमेषायस्वाहा यदत्तितस्मैस्वाहा यत्पिबतितस्मैस्वाहा यन्मूत्रं करोति
 तस्मैस्वाहा कुर्वतेस्वाहा कृतायस्वाहा ॥ २ ॥ कौलीरेचित्रकूटेहिमगिरिंशिखरेकांत
 जालंधरेवा सौराष्ट्रेसिंधुदेशेमगधपुरवरेकौसलेवाकलिंगे ॥ कर्णाटेकौंकणेवाभृगुषुपु-
 रवरेकान्यकुब्जेस्थितावातेसर्वेयज्ञरक्षाकरणकृतधियःपांतुवःक्षेत्रपालाः ॥ १ ॥ द्वाभ्यां
 मंत्राभ्यांक्षेत्राधीशायनमःक्षेत्राधीशस्यानुचरेभ्योनमः दिशं० ॥ २ ॥ स्वपादौप्रक्षाल्या-
 चम्य द्यौःशांतिरंतरिक्षं शांतिः पृथिवीशांतिरापः शांतिरोषधयः शांतिर्वनस्पतयः
 शांतिर्विश्वेदेवाः शांतिर्ब्रह्म शांतिः सर्वं शांतिः शांतिरेवशांतिः सामाशांतिरेधिद्वि-
 पदचतुष्पदेभ्यः शांतिरस्तु ॥ १ ॥ इति शांतिं कुर्यात् ॥ ततः पूर्णाहुतिं जुहुयात् ॥ आ

ज्यस्थाल्यामाज्यनिर्वापः ॥ आज्याधिश्रयणं सुकृस्त्रुवौ प्रताप्यसंमृज्य अभ्युक्ष्य पुनः
प्रतप्य निदध्यात् ॥ ततः आज्यमुद्गस्य उत्पूय अवेक्ष्य अपद्रव्यनिरसनं शुचिरादाय
चतुर्गृहीतमाज्यं कृत्वा सुवैश्वतुभिर्गृहीतं पूरयित्वा नालिकेरं च घृतेन पूरयित्वा कुंकुमेन पू
जयित्वा कौसुंभस्त्रेण वेष्टयित्वा सूत्रेण च वेष्टयित्वा सुचौधृत्वा तस्योपरि पूगीफलं च धृ
त्वा नालिकेरस्य मुखमात्मनः सन्मुखं कृत्वा विवाहे अग्निसन्मुखं कृत्वा जुहुयात् ॥ पूर्णा
हुत्यां मृडनाम्ने वैश्वानराय इदं गंधपुष्पं धूपं दीपं नैवेद्यं आचमनम् ॥ एकोनपञ्चाशन्मरुद्ग
णेभ्यो नमः गंधं पुष्पं धूपं दीपं नैवेद्यं आचमनम् ॥ ततस्तां सुचिं गृहीत्वोत्थाय घृतेना वि
च्छिन्नधारया ग्नौ पातयेत् ॥ मूर्द्धानमिति भारद्वाज ऋषिः वैश्वानरो देवता त्रिष्टुप् छंदः
पूर्णाहुति होमे विनियोगः ॥ ॐ मूर्द्धानं दिवो अरतिं पृथिव्या वैश्वानरमृत आज्ञातमग्निम् ॥
कविर्ऋक्संम्राजमतिथिं जनानामासन्नापात्रं जनयंत देवाः ॥ १ ॥ पूर्णादर्विपरापतसु

पूर्णापुनरापत ॥ वस्नेवविक्रीणावहाऽइषमूर्जठशतक्रतो ॥ २ ॥ चित्तिंजुहोमिमनसा
 घृतेनयथादेवाइहागमन्वीतिहोत्राऽऋतावृधः ॥ पत्येविश्वस्यभूमनोजुहोमि विश्वक
 र्मणेविश्वाहादाभ्यंठहविः ॥ ३ ॥ सप्ततेअग्रेसमिधःसप्तजिह्वाः सप्तऋषयः स
 प्तधामप्रियाणि ॥ सप्तहोत्राः सप्तधात्वायजंतिसप्तयोनीराष्ट्रणस्वघृतेनस्वाहा ॥ ४ ॥
 शुक्रज्योतिश्चचित्रज्योतिश्चसत्यज्योतिश्च ज्योतिष्मांश्चशुक्रश्चऋतपाश्चात्य९हाः ॥
 ॥ ५ ॥ ईदृङ्चान्यादृङ्चसदृङ्चप्रतिसदृङ्चसम्मितश्चसभराः ॥ ६ ॥ ऋतश्चस
 त्यश्चध्रुवश्चवरुणश्चधर्ताचविधर्ताचविधारयः ॥ ७ ॥ ऋतजिच्चसत्यजिच्चसेनजिच्चसु
 षेणश्चअंतिमित्रश्चदूरेअमित्रश्चगणः ॥ ८ ॥ ईदृक्षासऽएतादृक्षासऽऊषुणः सदृक्षसः
 प्रतिसदृक्षासऽएतन ॥ मितासश्चसम्मितासोनोऽअद्यसभरसोमरुतोयज्ञेऽअस्मिन् ॥ ९ ॥
 स्वतवांश्चप्रधासीचसांतपनश्चगृहमेधीच ॥ क्रीडीचसाकीचोज्जेषी ॥ १० ॥ उग्रश्च

भीमश्चध्वांतश्चधुनिश्च ॥ सासह्वांश्चाभियुग्वाचविक्षिपः स्वाहा ॥ ११ ॥ पुनस्त्वादित्या
 रुद्रावसवः समिधतांपुनर्ब्रह्माणोवसुनीथयज्ञैः ॥ घृतेनत्वंतन्वंवर्द्धयस्वसत्याः संतुय
 जमानस्यकामाः ॥ १२ ॥ इतिपठित्वा यजमानस्यकामाः सत्याः संतु इतिश्रीफलंयज
 मानाभिमुखंजुहुयात् ॥ घृतंचरुद्रकलशेत्यागः ॥ इदमिंद्रायनमम ॥ पूर्णाहुतिंहुत्वोपविश्य
 स्रुवेणभस्मानीयदक्षिणकरानामिकयागृहीतभस्मना त्र्यायुषंकुर्यात् ॥ ॐ त्र्यायुषंजम
 दग्नेरितिललाटे ॥ ॐ कश्यपस्यत्र्यायुषमितिग्रीवायाम् ॥ ॐ यद्देवेषुत्र्यायुषमितिदक्षि
 णबाहुमूले ॥ ॐ तन्नोऽअस्तुत्र्यायुषमितिहृदि ॥ एवंत्र्यायुषंकुर्यात् ॥ परकर्तृकेतत्तेइतिवि
 शेषः ॥ ततोऽग्न्युपस्थानम् ॥ ॐ इंद्रंदैवीर्विशोमरुतोनुवर्त्मानोभवन् यथेन्द्रंदैवीर्विशोमरुता
 नुवर्त्मानोभवन् ॥ एवमिमंयजमानंदैवीश्चविशोमानुषीश्चानुवर्त्मानोभवंतु ॥ १ ॥
 इमं९स्तनमूर्जस्वंतंधयापांप्रपीनमग्नेशरिरस्यमध्ये ॥ उत्संजुषस्वमधुमंतमर्वत्स

मुद्रियठसदनमाविशस्व ॥ २ ॥ घृतंमिमिक्षेघृतमस्ययोनिर्घृतोश्रितोघृतंवस्यधा
 म ॥ अनुष्वधमावहमादयस्वस्वाहाकृतंवृषभवाक्षिहव्यम् ॥ ३ ॥ समुद्रादूर्म्मिमर्म
 धुमांडदारदुपांशुनासममृतत्वमानद् ॥ घृतस्यनामगुह्यंयदस्तिजिह्वादेवानाम
 मृतस्यनाभिः ॥ ४ ॥ वयन्नामप्रब्रवामाघृतस्यास्मिन्यज्ञेधारयामानमोभिः ॥ उप
 ब्रह्माश्रुणवन्छस्यमानंचतुःशृंगोवमीद्वौरएतत् ॥ ५ ॥ चत्वारिशृंगात्रयोअस्यपादा
 द्वेशीर्षेसप्तहस्तासोअस्य ॥ त्रिधाबद्धोवृषभोरोरवीतिमहोदेवोमर्त्या ॥ ६ ॥ आविवेश
 ॥ ६ ॥ त्रिधाहितंपणिभिर्गुह्यमानङ्गविदेवासोघृतमन्वर्विदन् ॥ इंद्रऽएकठसूर्य्यएकं
 यज्जानान्वेनादेकठस्वधयानिष्टतक्षुः ॥ ७ ॥ एताऽअर्षेतिहृद्यात्समुद्राच्छतव्रजारि
 पुणानावचक्षे ॥ घृतस्यधाराअभिचाकशीमिहिरण्ययोवेतसोमध्यआसाम् ॥ ८ ॥
 सम्यक्स्त्रवंतिसरितोनधेनाऽअंतर्हृदामनसापूयमानाः ॥ एतेअर्षेत्यूर्मयोघृतस्यमृ

गाइवक्षिपणोरीषमाणाः ॥ ९ ॥ सिंधोरिवप्राध्वनेशूधनासोह्वातप्रामियः पतयन्ति
 यिह्वाः ॥ घृतस्यधाराअरुषोनव्वाजीकाष्ठाभिंदन्नुभिभिः पिन्वमानः ॥ १० ॥ अ
 भिप्रवन्तसमनेवयोषाः कल्याण्यः स्मयमानासोअग्निम् ॥ घृतस्यधाराः समिधोनसंत
 ताजुषाणोहय्यतिजातवेदाः ॥ ११ ॥ कन्याइवव्वहतुमेतवाउऽअंज्यंजनाअभिचा
 कशीमि ॥ यत्रसोमःसूयतेयत्रयज्ञोघृतस्यधाराअमितत्पवंते ॥ १२ ॥ अभ्यर्षतसु
 ष्टुतिंगव्यमाजिमस्मासुभद्राद्रविणानिधत्त ॥ इमंयज्ञन्नयतदेवतानोघृतस्यधारामधु
 मत्पवंते ॥ १३ ॥ धामंतेविश्वंभुवनमधिश्रितमंतःसमुद्रेहृद्यंतरायुषि ॥ अपामनी
 केसमिथेयऽआभृतस्तमश्याममधुमंतंतऽऊर्मिम् ॥ १४ ॥ चतुर्भिश्चचतुर्भिश्चद्वाभ्यां
 पंचभिरेवच ॥ हूयतेचपुनर्द्वाभ्यांतस्मैयज्ञात्मनेनमः ॥ १५ ॥ ज्ञानतोज्ञानतोवापि
 मंत्रकर्मक्रियाविधिः ॥ संपूर्णंकुरुयज्ञेशगार्हपत्यनमोस्तुते ॥ १६ ॥ यथाशस्त्रप्रहाराणां

कवचं भवति वारणं ॥ तद्वदेवापघातानां शांतिर्भवति वारणम् ॥ १७ ॥ स्वस्ति श्रद्धाय
 शः प्रज्ञां विद्यां बुद्धिं श्रियं बलम् ॥ आयुष्यं चैव मारोग्यं देहि मे वांछितं फलम् ॥ १८ ॥ य
 स्य स्मृत्या च नामोक्त्या तपो यज्ञक्रियादिषु ॥ न्यूनं संपूर्णं तां याति सद्यो वंदेत मच्युतम् ॥
 ॥ १९ ॥ कायेन वाचा मर्सेन्द्रियैर्वा बुद्ध्यात्मना वा नुसृतस्वभावात् ॥ करोमि यद्यत्सकलं
 परस्मै नारायणायैति समर्पयामि ॥ २० ॥ प्रमादात् कुर्वतां कर्म प्रच्यवेता ध्वरेषु यत् ॥
 स्मरणादेव तद्विष्णोः संपूर्णं स्यादिति श्रुतिः ॥ २१ ॥ ॐ यज्ञपुरुषाय नमः ॥ ततो होम
 संकल्पः ॥ ॐ तत्सदद्यमासे पक्षेति थौ अमुकगोत्रेणामुकशर्मणामया आधारादि पूर्णा
 हुतिपर्यंतं यद्यद्द्रव्यं यावद्यावत्संख्याकेन येन येन मंत्रेण यया कामनया यस्यैयस्यै देवता
 यै हुतं सा सा देवता प्रीयताम् ॥ ते देवाः शांतिं दातुं पुष्टिं दातुं पुष्टिं दातुं वरदा भवन्तु ॥ ग्रहजापके
 भ्यो ग्रहतुष्ट्यै दानानि देयानि ॥ ततः संस्त्रवप्राशनं आचमनं ॥ ॐ तत्सदद्यास्मिन् ग्रह

मखहवनकर्मणिकृताकृतावेक्षणरूपब्रह्मकर्मप्रतिष्ठार्थंन्यूनातिरिक्तदोषपारिहारार्थं च इ
दंपूर्णपात्रंसहिरण्यंप्रजापतिदेवतममुकगोत्रायामुकशर्मणे ब्राह्मणायब्रह्मणे तुभ्यमहं
संप्रददे ॥ ॐ स्वस्तीतिप्रतिवचनं ॥ ततोब्रह्मग्रंथिविमोकः ॥ ततः ॐ सुमित्रियान
आपओषधयः संतु इतिपवित्राभ्यांप्रणीताजलमानीय तेनशिरःसम्मृज्य ॐ दुर्मि
त्रियास्तस्मै संतुयोस्मानद्वेष्टियंचवयंद्विष्मः ॥ इत्यैशान्यांप्रणीतान्युब्जीकरणंपवित्रे
अग्नौप्रक्षिपेत् ॥ ततःस्तरणक्रमेणबर्हिरुत्थाप्याज्येनाभिर्घाय ॐ देवागातुविदोगा
तुवित्वागातुमित ॥ मनसस्यतइमंदेवयज्ञं स्वाहावातेधास्वाहा ॥ १ ॥ इतिमंत्रे
णबर्हिर्होमः ॥ ततो नमोब्रह्मणेनमोस्त्वग्रयेष्टिव्यैओषधीभ्योनमः ॥ वाजेनमः वाचस्प
तयेनमः विष्णवेमहतेनमस्करोमि ॥ इतिमंत्रेणाग्नित्रिःपर्युक्ष्य तज्जलेननेत्रस्पर्शनं ॥
ततः शुक्लांवरधरःशुक्लमाल्यानुलेपनो यजमानः आचार्यादीन्गंधमाल्यादिभिरभ्य

च्याचार्यायब्रह्मणेऋत्विग्भ्यश्चवित्तानुसारेणदक्षिणांदद्यात् ॥ तत्रप्रयोगः ॥ ॐ तत्स
 दद्यमासे पक्षे तिथौ वासरे अमुकगोत्रोमुकशर्माविर्मागुप्तोवाहं अस्यनवग्रहमखकर्म
 णः सांगतासिद्धयथ अमुकगोत्रायामुकप्रवरायामुकवेदस्यामुकशाखाध्यायिनेऽमु
 कशर्मणेब्राह्मणायआचार्यायइमांदक्षिणांतुभ्यमहंसंप्रददे ॥ इत्येवं ब्रह्मणेऋत्विग्भ्यश्च
 दक्षिणांदद्यात् ॥ न्यूनातिरिक्तदोषपरिहारार्थंनवग्रहमखकर्मसांगतासिद्धयर्थं इदंपा
 त्रंघृतपूरितंयथानामगोत्रायब्राह्मणायदक्षिणांदातुमहमुत्सृजे ॥ एवंपतंगुलतिलशर्करापा
 त्राणिदद्यात् ॥ न्यूनातिरिक्तदोषपरिहारार्थंनवग्रहमखकर्मसांगतासिद्धयथ यथानाम
 गोत्रेभ्यो ब्राह्मणेभ्यो भूयसींदक्षिणांविभज्यदातुमुत्सृजे ॥ ततोयजमानः अन्यान
 पिब्राह्मणान् वित्तानुसारेणगोभूहिरण्यमन्नरत्नानांदानादिभिः पूजयेत्॥ततोऽभिषेकः ॥
 यजमानंसपत्नीकंसपुत्रंप्रागभिमुखमासीनं आचार्योऋत्विजश्चरुद्रकलशात्कुशदूर्वा

पल्लवैश्चोदकमानीयाभिर्षिचेयुः ॥ ॐ आपोहिष्ठामयोभुवस्तानऊर्जैर्दधातन ॥ म
 हेरणायचक्षसे ॥ १ ॥ योवः शिवतमोरसस्तस्यभाजयतेहनः ॥ उशतीरिवमा
 तरः ॥ २ ॥ तस्माअरंगमामवोयस्यक्षयायजिन्वथ ॥ आपोजनयथाचनः ॥ ३ ॥
 वरुणस्योत्तंभनमसि० ॥ ४ ॥ भगप्रणेतर्भगसत्यराधोभगेमांधियमुदवाददन्नः ॥
 भगप्रणोजनयगोभिरश्वैर्भगप्रनृभिर्नृवंतः स्याम ॥ ५ ॥ इदमापः प्रवहतावद्यंचमलं
 चयत् ॥ यच्चाभिदुद्रोहानृतंयच्चशेपेअभीरुणम् ॥ आपोमात्तस्मादेनसः पवमान
 श्रमुंचतु॥६॥समुद्रायत्वावातायस्वाहाशरीरायत्वावातायस्वाहाअनाधृष्यायत्वावाताय
 स्वाहाप्रतिधृष्यायत्वावातायस्वाहा ॥ अवस्यवेत्वावातायस्वाहासिमिदायत्वावाताय
 स्वाहा ॥ ७ ॥ पुनंतुमादेवजनाः पुनंतुमनसाधियः ॥ पुनंतुविश्वाभूतानिजातवेदः पुनी
 हिमा ॥ ८ ॥ आप्यायस्वसमेतुतेविश्वतः सोमवृष्यम् ॥ भवावाजस्यसंगथे ॥ ९ ॥

शिरोमेश्रीर्यशोमुखं त्विषिः केशाश्च इमश्च ॥ राजामे प्राणो अमृतं सप्तादृचक्षुर्विरा
 दृश्रोत्रम् ॥ १० ॥ जिह्वामे भद्रं वाङ्महो मनो मन्युः स्वराड्भामः मोदाः ॥ प्रमोदाऽ
 अंगुलीरंगानि मित्रं मे सहः ॥ बाहू मे बलमिन्द्रियं हस्तौ मे कर्मवीर्यम् ॥ आत्माक्षत्रमुरो मम
 ॥ ११ ॥ पृष्ठीर्मैराष्ट्रमुदरमर्धसौग्रीवाश्च श्रोणी ॥ ऊरू अरत्नी जानुनी विशोर्मैऽगानि
 सर्वतः ॥ १२ ॥ नाभिर्मैचित्तं विज्ञानं पायुर्मै पचितिर्भसत् ॥ आनन्दनं दावां डौ मे भ
 गः सौभाग्यं पसः ॥ जंघाभ्यां पद्भ्यां घर्मोऽस्मि विशिराजा प्रतिष्ठितः ॥ १३ ॥ पयः पृथि
 व्यां ॥ १४ ॥ देवस्य त्वासवितुः प्रसवेश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥ सरस्वत्यै
 वाचोयंतुर्यत्रिये दधामि बृहस्पते द्वा साम्राज्ये नाभिर्षिचाम्यसौ ॥ १५ ॥ देवस्य त्वास
 वितुः प्रसवेश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥ सरस्वत्यै वाचोयंतुर्यत्रेणाग्नेः साम्राज्ये
 नाभिर्षिचामि ॥ १६ ॥ देवस्य त्वासवितुः प्रसवेश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥

अश्विनोभैषज्येनतेजसेब्रह्मवर्चसायाभिषिंचामि ॥ सरस्वत्यैभैषज्येनवीर्यायान्नाद्या
 याभिषिंचामीन्द्रस्येन्द्रियेणबलायश्रियैयशसेभिषिंचामि ॥ १७ ॥ पालाशंभवतितेन
 ब्राह्मणोभिषिंचतिब्रह्मवैपालाशोब्रह्मणैवैनमेतदभिषिंचति ॥ १८ ॥ सर्वेषांवाएषवे
 दानां९रसौयत्सामसर्वेषामेवैनमेतद्वेदानां९रसेनाभिषिंचति ॥ १९ ॥ यद्देवकल्पां
 जुहोतिप्राणावैकल्पाअमृतमुपवैप्राणाऽअमृतेनैवैनमेतदभिषिंचति ॥ २० ॥ दीर्घायुत्वाय
 बलायवर्चसेसुप्रजास्त्वायचासाअथोजीवशरदः शतम् ॥ २१ ॥ द्यौःशांतिरंतरिक्षं
 शांतिः पृथिवीशांतिरापः शांतिरोषधयः शांतिः वनस्पतयः शांतिर्विश्वेदेवाः शांति
 ब्रह्मशांतिः ॥ सर्वंशांतिः शांतिरेवशांतिः सामाशांतिरोधिद्विपदचतुष्पदेभ्यः शुभशां
 तिर्भवतु ॥ २२ ॥ श्रीवर्चस्वमायुष्यमारोग्यमाविधात्पवमानंमहीयते ॥ धान्यंधनं
 पशुपुत्रलाभंशतसंवत्सरंदीर्घमायुः ॥ २३ ॥ विश्वानिदेवसवितर्दुरितानिपरासुव ॥

यद्भद्रंतन्नऽआसुव ॥ २४ ॥ शक्राद्यादेवताः सर्वेब्रह्मविष्णुमहेश्वराः ॥ सुरास्त्वा
 मभिषिचंतुप्रयच्छंतुधनानिच ॥ १ ॥ नारायणोजगन्नाथस्तथासंकर्षणोविभुः ॥ प्रद्यु
 म्नश्चानिरुद्धश्चक्रुद्वियच्छंतुतेसदा ॥ २ ॥ इंद्रोवह्निर्यमश्चैव नैर्ऋतोवरुणस्तथा ॥ वायुः
 कुबेरोरुद्रश्चदिकपालाः पांतुतेसदा ॥ ३ ॥ आदित्यश्चंद्रमाभौमोबुधोजीवः सितो
 र्कजः ॥ ग्रहास्त्वामभिषिचंतुराहुः केतुस्तथैवच ॥ ४ ॥ आदित्यावसवोरुद्रांविश्वेदेवा
 मरुद्गणाः ॥ लोकपालाः प्रयच्छंतुमंगलानिप्रियंयशः ॥ ५ ॥ नारदाद्याऋषिगणायेचा
 न्येचतपोधनाः ॥ भवंतुयजमानस्यआशीर्वादपरायणाः ॥ ६ ॥ गायत्रीचैवसावित्री
 शचीलक्ष्मीःसरस्वती ॥ मृडानीमातरःसर्वाभवंतुवरदास्तव ॥ ७ ॥ कीर्तिर्लक्ष्मीर्धृतिर्मे
 धापुष्टिः श्रद्धाक्रियामतिः ॥ बुद्धिर्लज्जावपुः शांतिस्तुष्टिः कांतिस्त्रयोदश ॥ ८ ॥ एता
 स्त्वामभिषिचंतुदेवपत्न्यः समावृताः ॥ देवदानवगंधर्वायक्षराक्षसपन्नगाः ॥ ९ ॥ ऋषयो

मानवागावोदेवमातरएवच ॥ देवपत्न्योद्बुमानागादैत्याश्चाप्सरसांगणाः ॥ १० ॥ अस्त्रा
णिसर्वशस्त्राणिराजानोवाहनानिच ॥ औषधानिचरत्नानिकालस्यावयवाश्चये ॥ ११ ॥
सरितः सागराः शैलास्तीर्थानिजलदानदाः ॥ एतेत्वामभिषिचंतुसर्वकार्यार्थसिद्धये
॥ १२ ॥ इत्यभिषेकः ॥ अभिषेकानंतरंपुण्याहवाचनं केचित्पठंतिकेचित्तुवरणश्राद्धानं
तरम् ॥ अतःपूर्वपठितंचेदत्रापि आब्रह्मन्० शतंजीवशरदोवर्धमा० श्रीवर्चस्वमित्याद्या
शीर्मंत्रान् पठित्वा मंत्राक्षतान् यजमानहस्तेदद्यात् दोषाभावात् ॥ यजमानोपिकृतैतं
ब्रह्मयज्ञकर्मणोयन्न्यूनमतिरिक्तं तत्सर्वंभवतांब्राह्मणानांवचनात् श्रीविष्णोर्ग्रहाणांचप्र
सादात् विधिवत्परिपूर्णमस्तु ॥ वृद्धिशतानि भवंतु इतिप्रार्थयेत् ॥ ततउत्थायक्षम्यतां
मित्युक्त्वा अग्निग्रहांश्चप्रदक्षिणीकृत्यवेदीसमीपेगत्वा श्रीफलंनिवेद्यक्षमाप्यनमस्कृ
त्यसूर्यादीन्विसर्जयेत् ॥ तत्रमंत्राणि ॐसमुद्रंगच्छस्वाहांतरिक्षंगच्छस्वाहादेव९सवि

ग्र.शां.

॥६३॥

तारंगच्छस्वाहामित्रावरुणौगच्छस्वाहाऽहोरात्रेगच्छस्वाहाछंदा९सिगच्छस्वाहाद्या
वापृथिवीगच्छस्वाहायज्ञगच्छस्वाहासोमंगच्छस्वाहादिव्यंनभोगच्छस्वाहाग्निवैश्वान
रंगच्छस्वाहामनोमेहार्दियच्छदिवंतेधूमोगच्छतुस्वर्ज्योतिः पृथिवींभस्मनापृणस्वाहा
॥ १ ॥ उत्तिष्ठब्रह्मणस्पतेदेवयंतस्त्वेमहे ॥ उपप्रयंतुमरुतः सुदानवंऽइंद्रप्राशूर्भवासचा
॥ २ ॥ यांतुदेवगणाः सर्वेपूजामादाययाज्ञिकीम् ॥ इष्टकामसमृद्धयर्थं पुनरागमना
यच ॥ ३ ॥ इतिपठित्वा मंत्राक्षतान्मंडलोपरिक्षिपेत् ॥ ततोब्राह्मणान्संभोज्यतदनु
ज्ञातः कुटुंबजनैः परिवृतोभोजनंकुर्यात् ॥ इतिग्रहशांतिप्रयोगः समाप्तिमगात् ॥ ॥

इदं पुस्तकं मुम्बय्यां खेमराज श्रीकृष्णदासश्रेष्ठिना स्वकीये “श्रीवेङ्कटेश्वर” (स्टीम)

यन्त्रालये मुद्रयित्वा प्रकाशितम् । संवत् १९६१, शके १८२६.

पञ्च.

॥६३॥

अत्रेयमभ्यर्थना.

अस्माकं मुद्रणालये वेद-वेदान्त-धर्मशास्त्र-प्रयोग-योग-सांख्य-ज्योतिष-पुराणेतिहास-वैद्यक-मंत्र-स्तोत्र-कोश-काव्य-चम्पू-नाटकालंकार-संगीत-नीति-कथाग्रंथाः, बहवः स्त्रीणां चोपयुक्ता ग्रंथाः, बृहज्ज्योतिषार्णवनामा बहुविचित्रचित्रितोऽयमपूर्वग्रन्थः संस्कृतभाषया, हिन्दीमार्वाङ्गन्यतरभाषाग्रन्थास्तत्तच्छास्त्रार्थानुवादकाः, चित्राणि, पुस्तकमुद्रणोपयोगिन्यो यावत्यस्सामग्र्यः, स्वस्वलौकिकव्यवहारोपयोगिचित्रचित्रितालिखितपत्रवत्पुस्तकानिच; मुद्रयित्वा प्रकाश्यन्ते सुलभेन मूल्येन विक्रयाय । येषां यत्राभिरुचिस्तत्तत्पुस्तकाद्युपलब्धये एवं नव्यतया स्वस्वपुस्तकानि मुमुद्रयिषुभिः सुलभयोग्यमौल्येन सीसकाक्षरैः स्वच्छोत्तमोत्तमपत्रेषु मुद्रिततत्पुस्तकानां स्वस्वसमयानुसारेणोपलब्धये च पत्रिकाद्वारा तैः प्रेरणीयोऽस्मि ।

अधिकमस्मदीयसूचीपुस्तकानां भिन्नभिन्नविषयाणां प्रापणेन “श्रीवेङ्कटेश्वरसमाचारः” पत्रिकाप्रापणद्वारा च ज्ञेयमिति शम्खेमराज श्रीकृष्णदास, “श्रीवेङ्कटेश्वर” (स्टीम्) यन्त्रालयाध्यक्ष, खेतवाड़ी-मुंबई.

॥ * ॥ इति ग्रहशांतिः समाप्ता ॥ * ॥